

Åklagarmyndighetens
årsredovisning

2022

Åklagarmyndigheten

Box 5553

114 85 Stockholm

www.aklagare.se

registrator@aklagare.se

Följ oss via



Innehåll

Riksåklagaren har ordet	2
Händelser under året	4
Om Åklagarmyndigheten.....	6
Uppdrag	6
Organisation	6
Åklagarmyndighetens ledningsgrupp.....	7
Från brottsanmälan till domstolsförhandling.....	8
Resultatredovisning	10
Principer för resultatredovisningen.....	12
Utredning och lagföring.....	14
Resultat för särskilda områden.....	32
Rättsutveckling och rättslig styrning	59
Internationell verksamhet.....	66
Kompetensförsörjning	72
Säkerhet.....	77
Fakta i korthet	78
Verksamhetsstatistik	80
Personalstatistik	84
Statistik över intäkter och kostnader.....	85
Finansiell redovisning.....	86
Resultaträkning	88
Balansräkning	89
Anslagsredovisning	91
Tilläggsupplysningar och noter	92
Ersättningar enligt 7 kap. 2 § FÅB	101
Sammanställning av väsentliga uppgifter.....	102
Intern styrning och kontroll	103
Årsredovisningens undertecknande.....	105
Förteckning över särskild återrapporering	106
Definitioner verksamhetsstatistik	107

Riksåklagaren har ordet

Fortsatt tillväxt och utveckling

ÅKLAGARMYNDIGHETEN ÄR EN MYNDIGHET i förändring. De senaste åren har stort fokus lagts på att Åklagarmyndigheten ska växa och utvecklas.

Vid årets slut var vi närmare 1 800 anställda, varav nästan 1 200 åklagare. Det innebär att myndigheten blivit över en fjärdedel större på fyra år. En stor del av våra åklagare är fortfarande under grundutbildning som tar cirka tre år, vilket i sig innebär en utmaning, eftersom det är erfarna åklagare som utbildar de yngre. För att kunna hantera de mer omfattande målen krävs efter avslutad grundutbildning ytterligare flera års erfarenhet.

Stort arbete har även lagts på att bli en ännu attraktivare arbetsgivare där medarbetare vill stanna och utvecklas. Under 2022 fick flera arbeten som bedrivits när det gäller karriärmöjligheter för både åklagare och handläggare stort genomslag. Bland annat inrättades uppdraget som statsåklagare och tjänsten som kvalificerade handläggare. Uppdraget som teamledare har formaliserats och kvaliteteten i chefsförsörjningen höjts.

På Åklagarmyndigheten arbetar vi tillsammans i syfte att göra Sverige tryggare. För att effektivare utreda och lagföra brott samt för att vässa arbetet med att återta brottsutbyte har den operativa verksamheten tillförts åklagarrevisorer och beredningsjurister i ökad omfattning. Framöver kommer även fler analytiker att anställas. Att använda särskilda specialist- och stödkompetenser är helt nödvändig för att ta omhand den brottslighet vi står inför. För att öka slagkraften och uthålligheten i utredningarna vid grova brott har vi under året beslutat att det ska inrättas särskilda team inom varje åklagarområde. Under året har vi också fortsatt arbetet med att utveckla våra arbetsmetoder, till exempel ett utvecklat bästa arbetssätt vid brott mot särskilt utsatta.

Vidare har vi under året infört en helt ny grundutbildning, stärkt säkerhetsarbetet och tagit oss an uppdraget som beredskapsmyndighet samt fokuserat på att effektivt tillämpa ny lagstiftning. Vi har även bidragit med åklagarresurser till internationella uppdrag.

Resurserna läggs på grova brott

Verksamhetsresultatet 2022 kan sammanfattas som gott för Åklagarmyndigheten utifrån förutsättningarna, men det kan förbättras sett till brottsbekämpningen i landet i sin helhet. Åklagarmyndigheten är i stor utsträckning beroende av utredande myndigheters resurser och prioriteringar. Omfattande samverkan sker därför, särskilt med Polismyndigheten.

Vilka krav som ställs på verksamheten och graden av arbetsbelastning beror huvudsakligen på vilka typer av brott som kommer in till myndigheten. I det myndighetsgemensamma projektet om framtida verksamhetsvolym i rättskedjan finns en uppdelning i tre delar; särskilt resurskrävande brott, initialt volymstarka brott (vanligtvis mängdbrott) och övriga brott.

Vissa typer av särskilt resurskrävande brott har på senare år ökat i omfattning. Till den kategorin hör utredningar om de brott som kräver klart störst arbetsinsats från både åklagarsidan och från polisen, ex-



empelvis mord och grova narkotikabrott. Det är i dessa ärenden som vi inom Åklagarmyndigheten lägger merparten av vår arbetstid. Under 2022 minskade inflödet i denna kategori något totalt sett, men mord och dråp ökade. Inflödet av dessa, liksom inflödet av vapenbrott och våldtäkt, ligger på historiskt höga nivåer och kräver tillsammans med övriga särskilt resurskrävande brott omfattande insatser från oss. Trots att de särskilt resurskrävande brotten utgör en mindre del, sett till antalet brottsmisstankar av det totala inflödet, är det alltså dessa utredningar som påverkar oss mest. Det innebär i sin tur att den minskning vi kan se, framför allt för mängdbrott, inte påverkar resursåtgången i någon större utsträckning. Vi kan också se en ökning av de långa häktnings-tiderna med restriktioner, vilket kan antas stödja uppfattningen att brotten blivit ”färre men värre”.

Under 2022 var åklagarnas beslutstider fortsatt korta, vilket är glädjande eftersom det innebär att vi på åklagarsidan är väl rustade för att fatta beslut när underlaget är tillräckligt och att vi därmed inte bygger stora balanser. När det gäller utredningstiden i åklagarledda förundersökningar är den fortfarande alltför lång, vilket i stor utsträckning beror på att det tar tid innan de utredningsåtgärder åklagarna beslutat om faktiskt utförs av de brottsutredande myndigheterna.

Antalet lagförda personer har under 2022 minskat något, medan andelen lagförda personer däremot har ökat något. Antalet ärenden med yrkanden om förverkande av utbyte av brott har sedan 2018 ökat med 45 procent och bara under 2022 med 12 procent. Utvecklingen är positiv då den direkt kopplar till myndighetens uppdrag. Året innebar också stora öknings av antalet lagförda personer för penningtvättsbrott.

Sammantaget är jag mycket nöjd med verksamheten vid myndigheten under 2022. Vi ska göra det vi kan för att ytterligare förbättra brottsbekämpningen i landet. Under de kommande åren kommer därför tillväxten och utvecklingsarbetet i Åklagarmyndigheten att fortsätta, för att i förlängningen bidra till vår vision om tryggare människor i rättsstaten Sverige.

Händelser under året



21 april

Åklagare är det yrke som lockar Sveriges juriststudenter allra mest. Riksåklagaren tar emot första pris när juriststudenternas lista över drömarbetsgivare presenteras. Det är första gången myndigheten kommit på första plats i företaget Universums ranking.

3–4 maj

Yngreseminarium med unga åklagare. Under trevliga former träffar våra yngre och nya åklagare personalavdelningen och riksåklagaren för att diskutera hur Åklagarmyndigheten kan vara en så attraktiv arbetsgivare som möjligt där medarbetarna trivs och vill arbeta länge.



29 maj

Åklagarmyndigheten deltar tillsammans med andra inom rättsväsendet och har ett utställningstält på Gärdet i Stockholm. Som tidigare år genomförs Veterandagen för att hylla veteraner inom militär och civil krishantering och hedra minnet av de som betalat det högsta priset i arbetet för fred runt om i världen.

5 juli

Myndigheten arrangerar tre seminarier i Almedalen i Visby för att synliggöra några aktuella ämnen. Riksåklagaren, advokater, domare, krigsbrottsåklagare, civilsamhället och poliser samtalande och diskuterade ämnen som krigsbrott, tystnadskultur och våldtäktsanmälningar.

22–23 augusti

Nordiskt riksåklagarmöte på Island. Nordens fem riksåklagare träffas och diskuterar bland annat följderna av Encrochat men också krigsbrott med tanke på situationen i Ukraina och hur dessa kan hanteras.

11 september

Allmänna val i Sverige. Åklagarmyndigheten har på liknande sätt som vid förra valet skapat en särskild organisation för den operativa verksamheten vad gäller till exempel lagstiftning och vilka brottsliga angrepp som kan tänkas bli aktuella i samband med valet.



1 oktober

Åklagarmyndigheten blir beredskapsmyndighet och ingår i totalförsvaret. Det innebär ett ökat ansvar för myndigheten att planera för att kunna fortsätta en samhällsviktig verksamhet i kris och i krig.



25–26 oktober

Åklagarstämman. Alla anställda på Åklagarmyndigheten träffas i Stockholm, träffar kollegor och deltar under trevliga former på inspirerande gemensamma föreläsningar och valbara seminarier.

11 november

Åklagare väcker åtal mot två företrädare för ett oljebolag för medhjälp till folkrättsbrott, grovt brott, i Sudan 1999–2003. De misstänks för att ha medverkat till att den dåvarande sudanesiska regimen begick brott mot krigets lagar i syfte att säkra bolagets oljeverksamhet i södra Sudan.



28 december

Högsta domstolen meddelar dom i ett mål om straffrabatt för den som medverkar till att egen brottslighet kan klaras upp. HD går på riksåklagarens linje, för att om lagstiftningen ska fungera som ett incitament att medverka i utredningar så måste det ske en påtaglig justering av straffet med hänsyn till graden av medverkan i utredningen.

Om Åklagarmyndigheten

Uppdrag

Åklagarmyndighetens uppdrag beskrivs i förordningen (2015:743) med instruktion för Åklagarmyndigheten och i myndighetsförordningen (2007:515). Bestämmelser om åklagarverksamheten och behörighetsregler för åklagare finns i rättegångsbalken och åklagarförordningen (2004:1265).

Enligt instruktionen ska Åklagarmyndigheten se till att personer som begår brott blir föremål för brottsutredning och lagföring. Myndigheten ska också arbeta för att begränsa vinsterna av brott och brottslig verksamhet. Riksåklagaren ska, som högsta åklagare under regeringen, verka för lagenlighet, följdriktighet och enhetlighet vid åklagarnas rättstillämpning. Ett jämställdhetsperspektiv ska tillämpas i utförandet av myndighetens uppgifter. Myndigheten har även i uppdrag att samverka med polisen, att delta i det myndighetsgemensamma arbetet mot den grova och organiserade brottsligheten samt att arbeta för att förtroendet för åklagarväsendet upprätthålls. I uppdraget ingår dessutom att se till att möjligheterna till internationellt samarbete i brottsbekämpningen används och att bidra till internationellt bistånd och internationell fredsfrämjande verksamhet. Sedan den 1 oktober 2022 är myndigheten också beredskapsmyndighet enligt förordningen (2022:524) om statliga myndigheters beredskap.

Vidare har myndigheten ett antal prioriterade områden. Dessa är ungdomsbrott, brott mot barn, sexualbrott, brott i parrelationer, hedersrelaterad brottslighet, grov organiserad brottslighet och utbyte av brott.

Åklagarmyndigheten ska se till att personer som begår brott blir föremål för brottsutredning och lagföring och begränsa vinsterna av brott och brottslig verksamhet.

Organisation

Åklagarväsendet består av Åklagarmyndigheten och Ekobrottsmyndigheten. Riksåklagaren är landets högsta åklagare och har ansvaret för ledning och tillsyn av åklagarväsendet. Riksåklagaren är också chef för Åklagarmyndigheten. Åklagarmyndigheten består av fyra åklagarområden, en nationell avdelning och en särskild åklagarkammare som tillsammans svarar för den operativa åklagarverksamheten. Därutöver finns ett utvecklingscentrum samt verksamheten vid huvudkontoret.

Åklagarområdena består av 32 allmänna kammare. De allra flesta brottstyper handläggs vid de allmänna kamrarna som har ett geografiskt ansvarsområde, oftast motsvarande ett län. På den nationella åklagaravdelningen handläggs ärenden om korruption och miljö- och arbetsmiljöbrott samt de ärenden som handläggs vid säkerhetspolisen. Här ingår även den operativa verksamheten vid Eurojust samt Riksenheten mot internationell och organiserad brottslighet, som handlägger bland annat ärenden om allvarlig, organiserad och/eller gränsöverskridande brottslighet.

Särskilda åklagarkammaren är direkt underställd riksåklagaren och handlägger bland annat misstankar om brott av bland andra poliser, åklagare och domare.

Verksamheten vid Utvecklingscentrum bedrivs i Stockholm, Malmö

och Göteborg. Utvecklingscentrum svarar för främst rättslig tillsyn och kontroll, rättslig utveckling, metodutveckling, kunskapsuppbyggnad och information.

Vid huvudkontoret finns fyra stöдавdelningar med olika centrala funktioner samt internrevisionen. Dessutom finns en rättsavdelning med bland annat ansvar för verksamheten i Högsta domstolen och övergripande internationella frågor, en tillsynsavdelning för riksåklagarens rättsliga tillsynsverksamhet samt en funktion som direkt under riksåklagaren handlägger resningsärenden.

Åklagarmyndigheten har ett insynsråd med uppgift att utöva insyn och ge myndighetschefen råd. Ledamöterna utses av regeringen. Rådet har inga beslutsbefogenheter. Ärenden om åklagaruppgiften eller tillsynsfrågor i enskilda fall behandlas inte i insynsrådet.

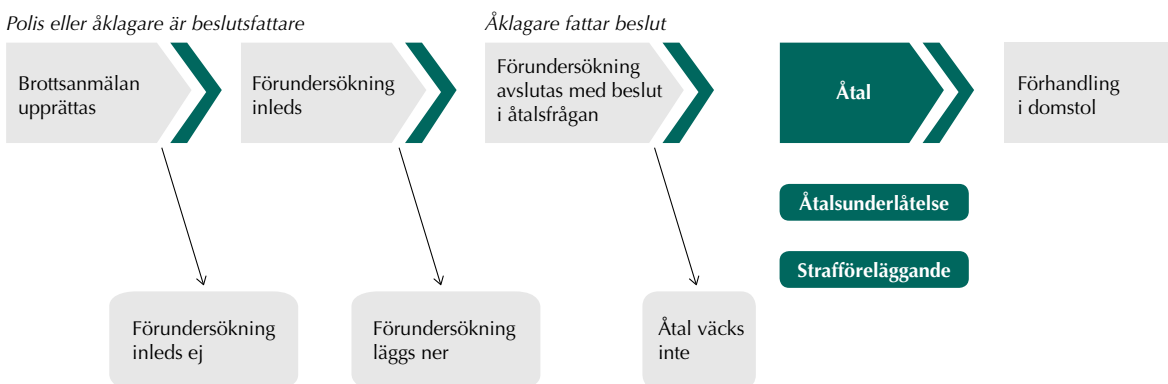
De flesta typer av ekobrott i Sverige handläggs, som huvudregel, av Ekobrottsmyndigheten. Ekobrottsmyndigheten lämnar en egen årsredovisning.

Åklagarmyndighetens ledningsgrupp



Stående från vänster: Rättschef Marie-Louise Ollén, ekonomidirektör Ulrika Bingmark, chefsåklagare Eva Thunegard, överåklagare Lennart Guné, personaldirektör Nicklas Lagrell, vice riksåklagare Katarina Johansson Welin, överåklagare Thomas Haggström och it-direktör Anders Thoursie. Sittande från vänster: Chefsåklagare Niklas Sannerholm, riksåklagare Petra Lundh, överåklagare Eva Lundström och kommunikationsdirektör Karin Rosander. Frånvarande: Chefsåklagare Mats Palm.

Från brottsanmälan till domstolsförhandling



Ovanstående figur är en översiktlig beskrivning av processen från brottsanmälan fram till åklagarbeslut och förhandling i domstol. Åklagarmyndigheten är en länk i kedjan polis, åklagare, domstol och kriminalvård. Ofta pågår dock en parallell hantering av ärenden vid två eller flera av myndigheterna. Åklagarens huvuduppgifter är att leda brottsutredningar, besluta i åtalsfrågan och föra talan i domstol. I dessa funktioner är åklagaren självständig och fattar beslut på eget ansvar.

En brottsutredning äger rum inom ramen för en förundersökning. En förundersökning ska inledas så snart det finns anledning att anta att ett brott som hör under allmänt åtal har begåtts. Vid mindre allvarlig brottslighet leds förundersökningen av polisen som därefter överlämnar utredningen till åklagaren för beslut i åtalsfrågan. I vissa fall kan åklagaren fatta beslut om förundersökningsbegränsning, vilket innebär att man begränsar en brottsutredning till att omfatta de mest väsentliga delarna eller att vissa brott inte alls utreds. Även polisen har behörighet att besluta om förundersökningsbegränsning under vissa förutsättningar.

I utredningar om mer allvarliga brott är åklagaren förundersökningsledare. Polismyndigheten eller annan brottsutredande myndighet biträder åklagaren med att genomföra det operativa utredningsarbetet. När förundersökningen är klar ska åklagaren ta ställning till om åtal ska väckas. Om åklagaren bedömer att det finns tillräckliga bevis för att den misstänkta personen har begått brottet är huvudregeln att åklagaren är skyldig att väcka åtal.

När åklagaren väcker åtal ges en stämningsansökan in till domstolen. Genom den beskrivning av brottet med tid och plats som stämningsansökan ska innehålla bestämmer åklagaren ramarna för rättegången i domstolen. Under rättegången är åklagaren den misstänkta personens motpart. Det ligger på åklagaren att fullt ut bevisa den åtalades skuld.

Åklagaren kan under vissa omständigheter lagföra en person genom att meddela åtalsunderlåtelse, vilket innebär att något straff inte döms ut för brottet. Däremot antecknas i belastningsregistret att den misstänkta personen har begått brott. En förutsättning för att ge åtalsunderlåtelse är att det står klart att ett brott har begåtts, oftast därför att personen har erkänt brottet.

Alla brott leder inte till rättegång vid en domstol. Är det ett mindre



allvarligt brott som den misstänkta personen har erkänt, kan ärendet avgöras på ett förenklat sätt genom att åklagaren utfärdar ett straff-föreläggande. Straffet kan då vara böter eller villkorlig dom som i de flesta fall kombineras med böter.

För brott som begåtts i näringsverksamhet och där straffet kan bli strängare än penningböter kan frågan om företagsbot bli aktuell.



Resultatredovisning

Principer för resultatredovisningen

Mått och definitioner

I resultatredovisningen presenteras uppgifter utifrån begreppen ärenden, brottsmisstankar samt misstänkta och lagförda personer. Åklagaren fattar i huvudsak beslut på en brottsmisstanke och med lagföring avses beslut om åtal, strafföreläggande, åtalsunderlåtelse eller företagsbot.

- Ärende – omfattar en eller flera misstänkta personer som var och en misstänks för ett eller flera brott.
- Brottsmisstanke – koppling mellan ett brott och en misstänkt person.

Ett brott kan ha flera misstänkta personer knutna till sig, det vill säga att flera personer är misstänkta för samma brott, och en misstänkt person kan ha flera brottsmisstankar riktade mot sig, det vill säga att personen är misstänkt för flera brott.

Statistiken över inkomna brott utan brottsmisstankar och beslutade brott är ett komplement till brottsmisstankestatistiken. Beslutade brott visar antalet brott där beslut fattats om själva brottet vilket endast undantagsvis sker om det finns en brottsmisstanke.

De huvudsakliga resultatindikatorer som Åklagarmyndigheten redovisar är lagförda brottsmisstankar, lagförda personer, genomströmningstid, beslutstid och balanser samt antalet ärenden med yrkanden om förverkande av utbyte av brott eller brottslig verksamhet. I de fall där myndigheten använder sig av riktvärden för önskvärda resultat redovisas det i samband med bedömningen.

Definitioner av de huvudsakliga måtten inklusive resultatindikatorerna återfinns i avsnittet *Definitioner verksamhetsstatistik*.



Statistik – källa och principer

Åklagarmyndighetens statistik för den brottsutredande verksamheten hämtas från myndighetens ärendehanteringssystem för brottmål, Cåbra. Informationen om ärenden och brottsmisstankar i systemet ändras kontinuerligt under arbetets gång och de beslut som fattas av en åklagare kan komma att ändras. Exempel på detta är att det kan komma in nya bevis i en nedlagd förundersökning som leder till att den återupptas. Vid varje årsskifte görs ett uttag från systemet som ligger till grund för årets statistik.

I tabeller och diagram har standardregler för avrundning tillämpats, vilket innebär att summan av procentandelar inte alltid är 100 procent.

Uppgifter om dagar och förändringar uttryckt i procent avrundas som regel till heltal i text.

Statistik redovisas uppdelat på kön för måtten inkomna brottsmisstankar, beslutade brottsmisstankar, antal misstänkta personer totalt, antal misstänkta personer med lagföringsbeslut, antal häktade personer och antal häktade personer med restriktioner.

I redovisningen för samtliga mått finns ett antal där kön är okänt, dessa är dock av mindre omfattning och påverkar inte fördelningen.

Myndighetens anställda redovisas med uppdelning på kön och personalkategori. Sjukfrånvarostatistiken följer regleringen i förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag.

Åklagarmyndigheten har inte bedömt det som lämpligt att redovisa samtlig statistik könsuppdelad eftersom statistiken är baserad på de personer som är misstänkta för brott, vilket myndigheten inte kan påverka. Därmed går det inte att dra relevanta slutsatser ur ett jämställdhetsperspektiv om Åklagarmyndigheten gör ovidkommande skillnader mellan könen.

Statistiken i avsnittet *Häktningar och restriktioner* sammanställs av data från Kriminalvården, förutom statistik om unga häktades (15–17 år) möjligheter till kontakt med närstående och andra under häktningstiden som hämtas från Cåbra.

Uppgifter som redovisas i tabeller och diagram återges med jämförelsetal fyra år bakåt i tiden där så är möjligt.

I mycket omfattande utredningar har rättsväsendets myndigheter kommit överens om en temporär lösning för att hantera stora mål som i korthet innebär att alla brottsmisstankar inte behöver registreras. Lösningen har dock inte använts för några ärenden under året.

Intäkter och kostnader

Verksamhetens intäkter och kostnader fördelas enligt redovisningens övergripande indelning i områdena *Utredning och lagföring* samt *Rättsutveckling och rättslig styrning*. Intäkter och kostnader redovisas i slutet av respektive avsnitt samt i *Fakta i korthet*.

Fördelningen baseras på två tidmätningar som genomfördes under våren och hösten. Baserat på samma tidmätningar delas kostnaderna för utredning och lagföring därutöver upp i styckkostnader per beslutad brottsmisstanke och brottsgrupp.

Utredning och lagföring

Åklagare har till uppgift att handlägga de ärenden som polisen, och i viss mån andra myndigheter, överlämnar för att åklagare ska leda förundersökningen eller besluta i åtalsfrågan. Åklagare kan inte i någon större utsträckning påverka omfattningen av inflödet, utan det beror på samhällsutvecklingen och på hur de utredande myndigheterna arbetar.

Resultatet redovisas i tre huvudsakliga hänseenden: utvecklingen av volymer (inkomna, avslutade och balanserade ärenden och brottsmisstankar), utvecklingen av tider (genomströmningstid och beslutstid) och utvecklingen av lagföring (lagföringsbeslut och avskrivningsbeslut).

I detta avsnitt redovisas resultatet för verksamheten som helhet och i avsnittet *Resultat för särskilda områden* redovisas resultatet för myndighetens prioriterade områden och för områden där myndigheten har särskilda återrapporteringskrav.

Utvecklingen av volymer

- Åklagarmyndighetens ärendemängder har minskat marginellt mellan 2021 och 2022. Antalet inkomna ärenden har minskat med 3 procent och antalet avslutade ärenden har minskat med 2 procent. Samtidigt har antalet brottsmisstankar minskat påtagligt. Minskningen var 9 procent för inkomna och 10 procent för beslutade brottsmisstankar.
- Vid årets slut var 1 procent färre ärenden och 5 procent färre brottsmisstankar i balans jämfört med ett år tidigare. Minskningen av brottsmisstankar i balans förklaras av en kraftig minskning av antalet misstankar med redovisad förundersökning respektive väckt åtal, medan antalet balanserade misstankar i pågående förundersökningar har ökat med 7 procent.
- Antalet brottsmisstankar som blivit äldre än ett år utan att slutligt åklagarbeslut fattats har ökat med 17 procent och antalet ärenden med så gamla brottsmisstankar har ökat med 11 procent.
- Att balansen totalt sett minskat något är en positiv utveckling, särskilt minskningen av balansen av redovisade utredningar. Med hänsyn till att inflödet minskat och att antalet ärenden med gamla brottsmisstankar ökat kan dock balansutvecklingen sammantaget inte ses som positiv.

Inkomna ärenden och brottsmisstankar

Inflödet mäts med måtten inkomna ärenden och brottsmisstankar. Dessa mått kompletterar varandra. Ärenden är ett stabilt mått som indikerar den långsiktiga trenden medan brottsmisstankar ger ett utökat underlag för analys eftersom dessa innehåller detaljerad information.

Ett ärende kan avse annat än ansvar för brott, till exempel begäran om kontaktförbud, yttrande i ärenden om rättspsykiatrisk vård och ansökan om internationellt rättsligt samarbete. Ärenden som avser annat än ansvar för brott utgjorde 3,6 procent av alla inkomna ärenden under året.

Uppgiften att leda förundersökningar är delad mellan åklagare och de utredande myndigheterna utifrån en reglering mellan berörda myndigheter. Det är främst vid allvarigare brottslighet som förunder-

sökningen leds av åklagare medan polisen leder förundersökningen om saken är av enkel beskaffenhet.

Antalet inkomna ärenden var 176 530, vilket var en minskning från 2021. Antalet är dock fortfarande högre än 2019, som var det senaste året som inte påverkades av pandemin. Av *tabell 1* framgår samtliga inkomna ärenden och brottsmisstankar de senaste fem åren.

Antalet inkomna brottsmisstankar har under 2022 minskat mer än ärendena. Det minskade inflödet är mer påtagligt för brottsmisstankar i polisledda förundersökningar (-13 procent) än i åklagarledda (-4 procent). Den kraftigare minskningen av antalet brottsmisstankar jämfört med utvecklingen av antalet ärenden innebär att antalet brottsmisstankar per ärende har minskat. De inkomna ärendena har i genomsnitt 2,2 brottsmisstankar per ärende 2022. Det är en minskning från 2,3 året innan och 2,5 år 2020. Fram till 2020 var genomsnittet 2,5–2,6 det normala under en följd av år. Minskningen de senaste två åren är därför anmärkningsvärd. Den troliga huvudorsaken är ett genomslag för den strategi för utredningsverksamheten som Polismyndigheten beslutade under 2021. Den innebär styrning mot att fokusera utredningsresurserna på de brott som har förutsättningar att nå lagföring och kan påverka påföljden. Övriga brottsmisstankar förväntas i normalfallet avslutas med beslut om förundersökningsbegränsning eller läggas ner i brist på bevis.

Även de åklagarledda utredningarna påverkas av Polismyndighetens beslut att begränsa utredningarnas omfattning. Detta eftersom det ofta förekommer att åklagarledda utredningar utökas med brott som varit polisledda men samordnas till den åklagarledda utredningen. Fattar polisens undersökningsledare beslut att lägga ned misstankarna innan en eventuell samordning sker kommer dessa inte till Åklagarmyndigheten, vilket de annars skulle gjort.

Antalet inkomna ärenden var 176 530, vilket var en minskning från 2021. Antalet är dock fortfarande högre än 2019.

Tabell 1 Antal inkomna ärenden och brottsmisstankar 2018–2022

	2022	2021	2020	2019	2018	Förändring antal 2022–2021	Förändring procent 2022–2021
Inkomna ärenden	176 530	182 734	181 394	171 908	166 940	-6 204	-3,4%
Inkomna brottsmisstankar	390 012	428 671	457 244	436 717	437 226	-38 659	-9,0%

Av de inkomna brottsmisstankarna rör 19 procent en kvinnlig misstänkt och 80 procent en manlig misstänkt. För cirka en halv procent framgår inte den misstänkta personens kön. Andelen kvinnliga misstänkta är 0,3 procentenheter lägre jämfört med året innan och andelen manliga lika mycket högre.

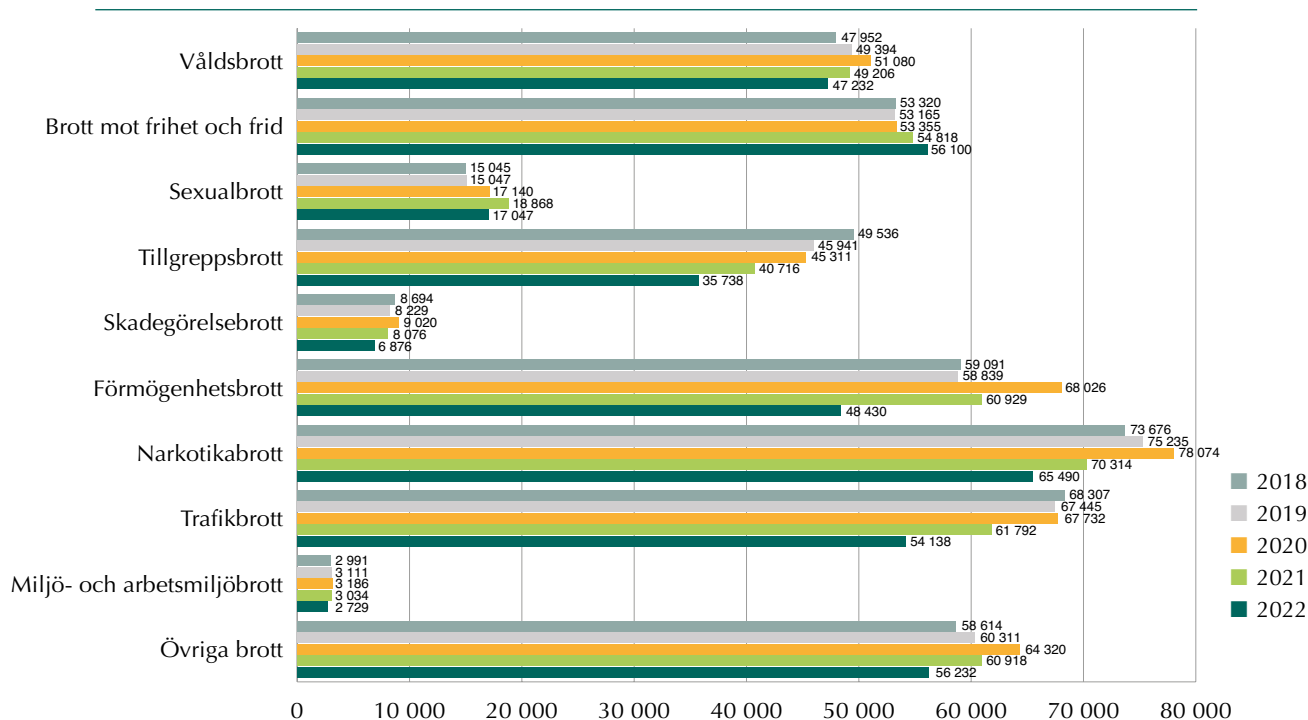
Eftersom olika typer av brott hanteras på olika sätt är det viktigt att inte bara följa utvecklingen för det totala antalet inkomna brottsmisstankar utan även sett till olika brottstyper. Utvecklingen av inflödet varierar inom de olika brottsgrupperna. Av *diagram 1* framgår antalet inkomna brottsmisstankar uppdelat per brottsgrupp. Inflödet 2022 jämfört med 2021 har minskat för alla brottsgrupper förutom brott mot frihet och frid som har ökat med 2 procent. Den ökningen förklaras helt av det sedan halvårsskiftet 2021 nya brottet barnfridsbrott. Under 2021 inkom 3 850 sådana misstankar och 9 516 under 2022. Utan dessa skulle

antalet inkomna misstankar om brott mot frihet och frid ha minskat med 9 procent under 2022.

De brottsgrupper som minskat mest procentuellt sett, mer än 10 procent minskning, mellan 2021 och 2022 är förmögenhetsbrott, skadegörelsebrott, tillgreppsbrott och trafikbrott. Dessa är brottsgrupper med en hög andel polisledda förundersökningar, alltså sådana som kommer in som färdiga utredningar till åklagare för beslut. Narkotikabrott har också en stor andel polisledda förundersökningar. De har inte haft fullt så stor procentuell minskning, men har minskat mycket i antal eftersom det är en stor brottsgrupp. Våldsbrotten är vanligen åklagarledda och de har den lägsta procentuella minskningen, 4 procent.

Vid en jämförelse på längre sikt, i förhållande till 2018, har det under 2022 kommit in fler brottsmisstankar om de vanligen åklagarledda brottsgrupperna sexualbrott samt brott mot frihet och frid. Övriga brottsgrupper har minskat, även om våldsbrottens minskning är marginell.

Diagram 1 Antal inkomna brottsmisstankar 2018–2022 per brottsgrupp



Vikten av att dela upp in- och utflödet på olika typer av brott har identifierats även inom ramen för arbetet med det myndighetsgemensamma regeringsuppdraget om bedömningar av framtida verksamhetsvolymerna (det så kallade prognosprojektet). Rättskedjans myndigheter har där kommit överens om en indelning av verksamhetsvolymerna i tre kategorier: särskilt resurskrävande brott, initialt volymstarka brott och övriga brott. Kategoriseringen utgår från brottskoder, vilket gör den tillämplig på Åklagarmyndighetens inflöde även om indelningen i brottsgrupper inom respektive brottskategori skiljer sig något åt jämfört med Åklagarmyndighetens interna brottsgruppering.

I kategorin särskilt resurskrävande brott återfinns mord och dråp,

I kategorin särskilt resurskrävande brott återfinns mord och dråp, allvarliga narkotikabrott, våldtäkt, rån, grov misshandel och vapenbrott.

allvarliga narkotikabrott, våldtäkt, rån, grov misshandel och vapenbrott. Även för dessa har antalet inkomna brottsmisstankar minskat under 2022, både totalt och i alla undergrupper utom en. Totalt sett har de minskat från 32 703 inkomna brottsmisstankar till 30 842, en minskning med 6 procent. Undergruppen mord och dråp har dock ökat med 3 procent till 1 687. Denna brottstyp tar mycket tid i anspråk för åklagarna och varje brottsmisstanke kräver i många fall stora utredningsinsatser.

Det är viktigt att framhålla att statistik som bygger på brottsmisstankar är förhållandevis känslig för enstaka mycket stora ärenden, vilket innebär att stora variationer mellan år kan ha sin grund i ett fåtal ärenden. Efter att en lösning för att hantera stora ärenden utan att behöva registrera varje enskild brottsmisstanke infördes 2019 har det dock blivit mindre vanligt att enskilda ärenden påverkar statistiken, se i avsnitten *Principer för resultatredovisningen*.

Hur förundersökningsledarskapet är fördelat skiljer sig åt mellan och inom olika brottsgrupper, vilket framgår i kommentarerna till inflödet ovan. Se fördelning för samtliga brottsgrupper i tabell under *Fakta i korthet*. Där finns också uppgifter om antalet inkomna brott utan brottsmisstankar (se det inledande avsnittet *Mått och definitioner*).



Avslutade ärenden och beslutade brottsmisstankar

Utflödet mäts med måtten avslutade ärenden och beslutade brottsmisstankar per år. Under 2022 avslutades 185 426 ärenden vilket är en minskning med knappt 2 procent jämfört med 2021, se *tabell 2*.

Sett till brottsmisstankar har 397 804 beslut fattats under 2022, vilket är en minskning med 10 procent jämfört med 2021. Utvecklingen av antalet beslutade brottsmisstankar följer den för antalet inkomna brottsmisstankar.

För beslutade brottsmisstankar finns, till skillnad från för ärenden, möjlighet att följa upp vilken typ av beslut som fattats. Lagföringsbesluten utgör den största beslutsgruppen. Fyra av fem lagföringsbeslut (80 procent) är beslut om åtal, en andel som ökat de senaste åren, medan strafförelägganden minskat och nu utgör 14 procent. De återstående 6 procenten utgörs främst av åtalsunderlåtelse men också beslut om företagsbot. Se vidare i avsnittet *Lagföring*.

Fyra av fem lagföringsbeslut är beslut om åtal, en andel som ökat de senaste åren.

Tabell 2 Avslutade ärenden och beslutade brottsmisstankar 2018–2022

	2022	2021	2020	2019	2018	Förändring antal/ %-enheter 2022–2021	Förändring procent 2022–2021
Avslutade ärenden	185 426	189 034	186 498	176 246	168 893	-3 608	-1,9%
Beslutade brottsmisstankar	397 804	439 654	472 398	445 384	436 956	-41 850	-9,5%
<i>FU inleds inte</i>	1,4%	1,5%	1,3%	1,4%	1,4%	-0,1	
<i>FU läggs ned</i>	29,4%	28,1%	27,4%	26,6%	26,0%	1,3	
<i>Åtal väcks inte</i>	4,1%	5,0%	5,0%	4,1%	4,0%	-0,9	
<i>Lagföringsbeslut*</i>	51,4%	51,8%	52,9%	53,1%	53,8%	-0,4	
<i>Övriga beslut**</i>	13,6%	13,5%	13,4%	14,8%	14,8%	0,1	

* Här ingår strafföreläggande, åtalsunderlåtelse, åtal och företagsbot som ersätter personligt straffansvar.

** Här ingår förundersökningsledning överlämnas till utredande myndighet, brottsmisstanken avslutas och andra administrativa beslut som avslutar åklagarhandläggningen.

Av de beslutade brottsmisstankarna avser drygt 19 procent en kvinnlig misstänkt och 80 procent en manlig misstänkt. För cirka en halv procent framgår inte den misstänkta personens kön. Könsfördelningen är därmed densamma som för inkomna brottsmisstankar och den är i princip oförändrad jämfört med förra året.

Andelen och fördelningen av beslut i åtalsfrågan samt könsuppdelad statistik redovisas i tabell under *Fakta i korthet*. Antalet beslutade brott återfinns också där.

Åklagares beslut att inte inleda eller att lägga ned en förundersökning kan bland annat ha stöd i reglerna om förundersökningsbegränsning. Det vanligaste skälet till förundersökningsbegränsning är att koncentrera brottsutredningar till de mest väsentliga delarna för att få en snabb och effektiv lagföring. Omfattningen av förundersökningsbegränsningar framgår av *tabell 3*.

Tabell 3 Förundersökningsbegränsningar 2018–2022

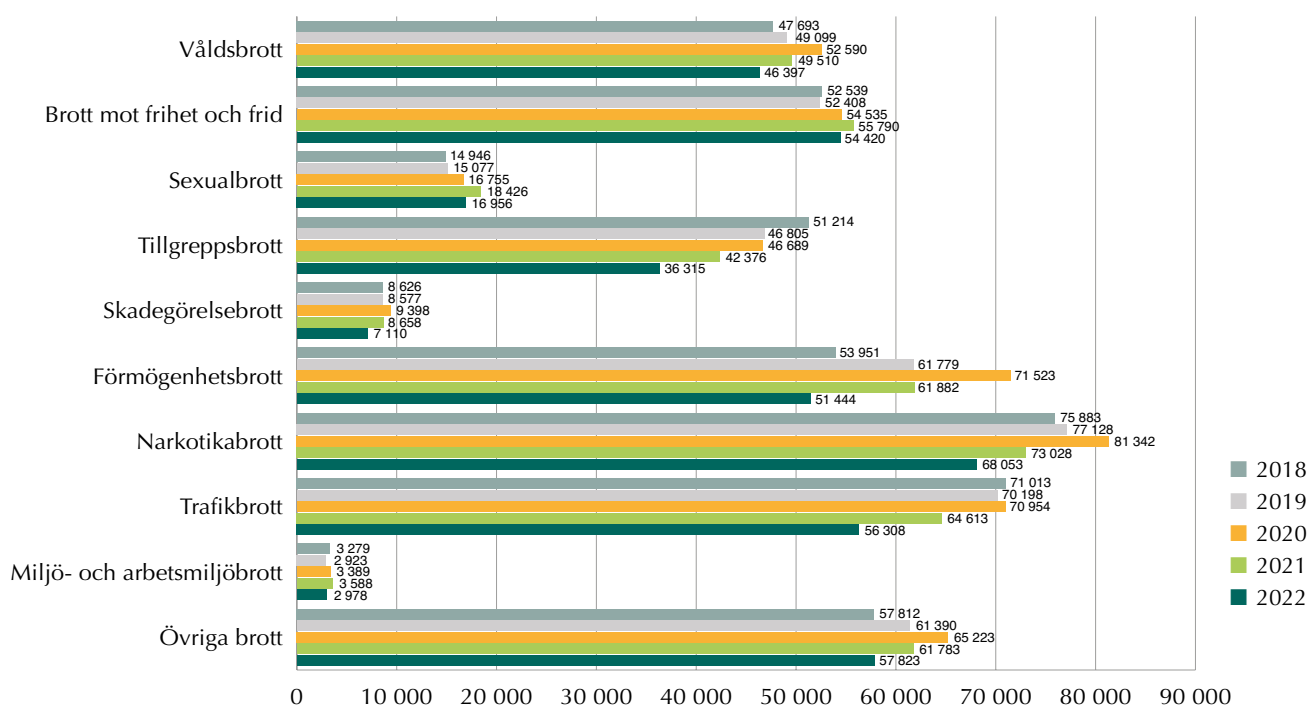
	2022	2021	2020	2019	2018	Förändring antal/ %-enheter 2022–2021	Förändring procent 2022–2021
Förundersökning inledd inte	5 613	6 808	6 235	6 119	5 972	-1 195	-17,6%
varav förundersöknings- begränsningar	2 735	3 655	3 652	3 618	3 483	-920	-25,2%
Andel förundersöknings- begränsningar av beslutet att förundersökning inte inledd	48,7%	53,7%	58,6%	59,1%	58,3%	-5,0	
Förundersökning läggs ned	116 875	123 619	129 243	118 689	113 737	-6 744	-5,5%
varav förundersöknings- begränsningar	18 032	19 100	20 852	17 803	17 985	-1 068	-5,6%
Andel förundersöknings- begränsningar av beslutet att förundersökning läggs ned	15,4%	15,5%	16,1%	15,0%	15,8%	-0,1	

Av åklagarnas beslut om att inte inleda förundersökning är knappt hälften beslut om förundersökningsbegränsning, vilket är 5 procentenheter lägre jämfört med 2021. Antalet har minskat kraftigt det senaste året. Förundersökningsbegränsningarna vid beslut att inte inleda förundersökning rör oftast åtalsprövningar för ärekränkingsbrott. Sedan den 1 januari 2022 kan brotten förtal och grovt förtal ingå som led i dels grov fridskränkning och kvinnofridskränkning, dels olaga förföljelse. Av förarbetena till den nya lagregleringen framgår att när ärekränkingsbrotten förtal och grovt förtal förekommer i en förundersökning om exempelvis olaga förföljelse bör åtal ofta kunna anses påkallat från allmän synpunkt, vilket vanligen inte är fallet vid ärekränkingsbrott. Det kan vara den nya lagregleringen som medfört att besluten att inte inleda förundersökning för ärekränkingsbrotten minskat och att åklagare istället inleder förundersökning inom ramen för ett brott mot frihet och frid.

Det andra vanliga skälet att åklagare inte inleder förundersökning är att uppgifterna i ärendet inte har gett anledning att anta att brott som hör under allmänt åtal har begåtts. Denna motivering används i 45 procent av alla beslut att inte inleda förundersökning.

Som tabell 3 visar har åklagare lagt ned förundersökningar med hänvisning till reglerna om förundersökningsbegränsning i drygt 15 procent av fallen, vilket är i nivå med de senaste åren. Den vanligaste motiveringen när förundersökning nedlagts är dock bevisproblem, vilket både 2022 och tidigare år varit fallet i närmare 6 av 10 beslut om nedlagd förundersökning. I 18 procent av besluten att lägga ned förundersökningen har det motiverats med att det inte längre finns anledning att anta att ett brott som hör under allmänt åtal har förövats.

Den vanligaste motiveringen när förundersökning nedlagts är bevisproblem.

Diagram 2 Antal beslutade brottsmisstankar 2018–2022 per brottsgrupp

Av *diagram 2* framgår antal beslutade brottsmisstankar uppdelat per brottsgrupp. Antal beslutade brottsmisstankar utgör i princip en spegling av antalet inkomna brottsmisstankar, dock med viss fördröjning för handläggningstid. En minskning har skett i alla brottsgrupper. Förmögenhetsbrotten har minskat mest antalsmässigt, medan skadegörelsebrott minskat mest procentuellt sett. Se vidare i avsnittet *Lagföring*.

Ärenden och brottsmisstankar i balans

Med brottsmisstankar i balans menas här brottsmisstankar som på något sätt är under handläggning vid Åklagarmyndigheten. Ärenden i balans är detsamma som öppna ärenden, vilket normalt sett innebär att de är under handläggning inom myndigheten i någon del.

Tabell 4 Totalt antal ärenden och brottsmisstankar i balans vid utgången av åren 2018–2022

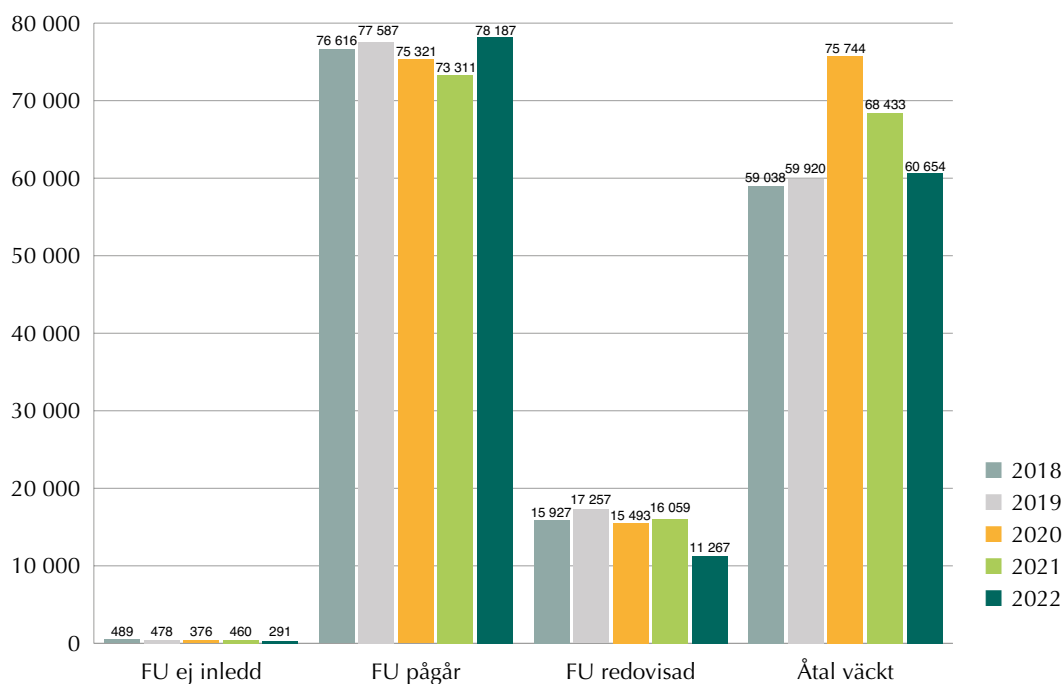
	2022	2021	2020	2019	2018	Förändring antal 2022–2021	Förändring procent 2022–2021
Ärenden i balans	69 365	69 972	68 601	65 354	61 422	-607	-0,9%
Brottsmisstankar i balans	150 399	158 263	166 934	155 242	152 070	-7 864	-5,0%

Totalt sett är antalet balanserade ärenden marginellt lägre än förra året. Minskningen innebär ett brott i en lång serie av årliga ökningar. Antalet brottsmisstankar i balans har minskat mer jämfört med året innan och var vid årsskiftet det lägsta av de senaste fem åren, se *tabell 4*.

De balanserade brottsmisstankarna delas in efter vilken status i handläggningen de befinner sig i vid mättillfället (se avsnittet *Från brottsanmälan till domstolsförhandling*). Eftersom ett ärende kan innehålla flera misstankar i olika status görs inte motsvarande uppdelning av ärendebalansen. Indelningen av balanserade brottsmisstankar sker i fyra grupper: förundersökning ej inledd, förundersökning pågår, förundersökning redovisad samt åtal väckt. Brottsmisstankar i gruppen förundersökning pågår hanteras av Åklagarmyndigheten gemensamt med polisen och andra utredande myndigheter och brottsmisstankar i gruppen åtal väckt hanteras gemensamt med domstolarna. För brottsmisstankar i grupperna förundersökning ej inledd och förundersökning redovisad är nästa åtgärd som regel ett beslut av åklagare, varför myndighetens möjligheter att påverka balanssituationen för dessa grupper är större.

När brottsmisstankar registreras hos åklagare läggs de till balansen och när de avslutas räknas de bort. Tidigare avslutade brottsmisstankar kan öppnas igen för kompletterande handläggning och återförs då till balansen. Brottsmisstankarna blir i dessa fall avslutade vid mer än ett tillfälle, men räknas som inkomna endast en gång. Detta innebär att förändringar av balanserna inte är exakt detsamma som skillnaden mellan inkomna och beslutade brottsmisstankar.

Diagram 3 Antal brottsmisstankar i balans vid utgången av åren 2018–2022



I *diagram 3* är de balanserade brottsmisstankarna fördelade på respektive handläggningsläge vid utgången av de fem senaste åren. Totalt sett var balansen 5 procent lägre vid utgången av 2022 jämfört med ett år tidigare. Balansen har minskat för alla statusgrupper utom förundersökning pågår.

Under 2020 och 2021 påverkades balanssituationen av pandemin. Det är särskilt tydligt för gruppen åtal väckt. Den ökade kraftigt under 2020

då resurser frigjordes för avarbetning både inom Polismyndigheten och Åklagarmyndigheten medan domstolarna inte hade möjlighet att handlägga denna ökning under pandemin. Under 2021 och 2022 har antalet brottsmisstankar i status åtal väckt minskat kraftigt, med omkring 10 procent per år, och är nu åter på ungefär samma nivå som 2019.

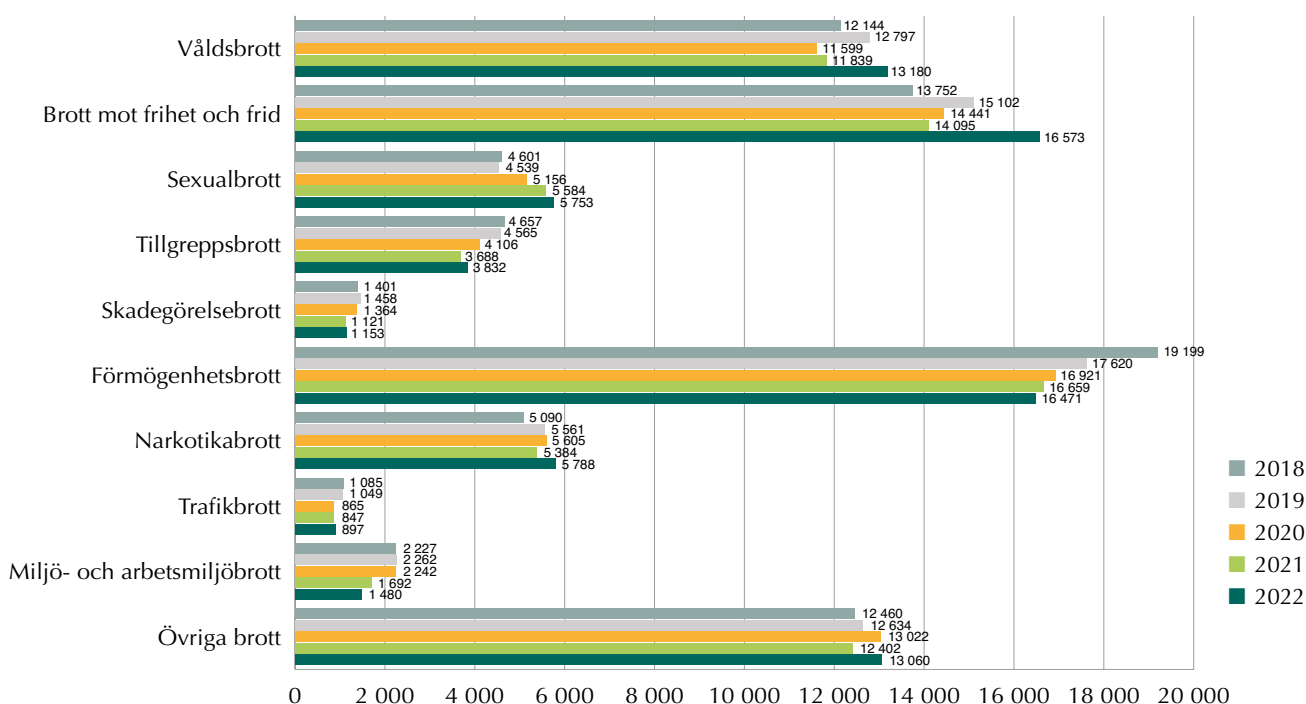
Antalet brottsmisstankar med redovisad förundersökning och som därmed har åklagarbeslut som nästa steg har minskat med nära en tredjedel det senaste året och är nu det lägsta av de fem redovisade åren. Eftersom detta är ett skede i handläggningen där åklagare själv har stor möjlighet att påverka handläggningen kan de minskande balanserna ses som ett positivt resultat av Åklagarmyndighetens arbete.

Utvecklingen av innehållet i de pågående förundersökningarna är av särskilt intresse. Detta omfattar enbart åklagarledda utredningar. I *diagram 4* redovisas balanserade brottsmisstankar där förundersökning pågår uppdelat per brottsgrupp. De flesta brottsgrupper uppvisar ett ökat antal brottsmisstankar jämfört med 2021. Miljö- och arbetsmiljöbrotten avviker genom att uppvisa en klar minskning de senaste två åren. Se vidare under avsnittet om *Lagföring*.

Brottsgrupperna våldsbrott, brott mot frihet och frid samt sexualbrott har alla ökande antal brottsmisstankar i pågående förundersökningar, både mellan 2021 och 2022 och jämfört med 2018. Som nämnts tidigare påverkar det nyttillkomna barnfridsbrottet statistiken för 2021 och 2022, men även utan dessa har det skett en ökning. Misshandel står för en stor del av de pågående förundersökningarna om våldsbrott och de står för merparten av det senaste årets ökning i den gruppen. Mord och dråp är en mindre grupp antalsmässigt men varje brottsmisstanke innebär ofta en omfattande utredning. Denna grupp brottsmisstankar i pågående förundersökningar har ökat med 67 procent sedan 2018, från 492 till 824.

Antalet brottsmisstankar med redovisad förundersökning och som därmed har åklagarbeslut som nästa steg har minskat med nära en tredjedel det senaste året.

Diagram 4 Antal brottsmisstankar i balans FU pågår per brottsgrupp vid utgången av åren 2018–2022



Brottsutredning är färskvara. Det är därför viktigt att det inte går för lång tid innan brott utreds färdigt. Av de balanserade brottsmisstankar där slutligt åklagarbeslut inte fattats vid slutet av 2022 var det 16 505 eller 18 procent, det vill säga nästan var femte, som kommit in till åklagare mer än ett år tidigare. Antalet brottsmisstankar som var äldre än ett år har ökat påtagligt mellan 2021 och 2022 (+17 procent). Det är stora relativa ökningarna i de flesta brottsgrupper. Miljö- och arbetsmiljöbrotten utgör ett undantag, där de gamla balanserna har minskat med mer än en femtedel.

Balanssituationen för brottsmisstankar kan ofta påverkas av stora ärenden med många brottsmisstankar. För att tydligare kunna se trender är därför även antalet ärenden som innehåller brottsmisstankar som är äldre än ett år och ännu inte har ett slutligt åklagarbeslut av intresse. Dessa har ökat till 4 566 i slutet av 2022 jämfört med 4 098 i slutet av 2021, vilket motsvarar en ökning med 11 procent. Sedan 2018 har antalet ärenden med gamla brottsmisstankar ökat med 21 procent. Att antalet ärenden med gamla brottsmisstankar har ökat är en negativ utveckling.

Vad ökningen av de gamla balanserna beror på är svårt att hitta ett entydigt svar på. Utredningstiderna påverkas i stor utsträckning av utredande myndighets resursfördelning och prioriteringar. Det är en angelägen fråga för Åklagarmyndigheten att tillsammans med Polismyndigheten fokusera på att utredningar inte ska pågå för lång tid. Åklagarmyndigheten har också under året arbetat särskilt för att säkerställa rutiner i verksamheten för att undvika långa handläggningstider.

Genomströmningstid

Utvecklingen av tider

- Totalt sett är den genomsnittliga genomströmningstiden, från det att en anmälan kommer in till åklagare för utredning till dess att beslut fattats, 141 dagar. Det innebär en relativt liten ökning med 2 dagar jämfört med året innan men tiden är lång i förhållande till myndighetens riktvärde på 115 dagar.
- Hälften av alla beslut (medianvärdet för genomströmningstiden) fattas inom 69 dagar.
- När förundersökningarna är slutförda tar det i genomsnitt 17 dagar för åklagarna att fatta beslut. Beslutstiden har minskat med 2 dagar jämfört med föregående år, vilket är positivt. Denna tid har myndigheten störst möjlighet att påverka och den håller sig trots viss ökning sedan 2018 med god marginal under myndighetens riktvärde på 30 dagar, vilket är bra.

För brottsmisstankar i förundersökningar som leds av åklagare mäts tiden från att en anmälan om brott kommer in till en åklagarkammare fram till att åklagaren har beslutat i ärendet, det vill säga den tid som ett misstänkt brott utreds under åklagares ledning. Denna tid kallas genomströmningstid och det är den genomsnittliga tiden som redovisas i statistiken om inte annat anges. Den totala genomsnittliga tiden från att anmälan inkommit till åklagare till dess att beslut fattats har under de fyra senaste åren varit runt 140 dagar. Mellan 2021 och 2022 ökade den med 2 dagar, se *tabell 5*. Det kan antas att det minskade antalet inkomna

brottsmisstankar i enkla utredningar bidragit till ökningen, genom att allt färre sådana ingår i underlaget. Mediantid är ett komplement till genomsnittssiffran. Den visar att hälften av alla beslut fattades inom 69 dagar. Den långa genomsnittstiden beror alltså på att ett mindre antal brottsmisstankar haft klart längre tider, medan majoriteten har hälften så korta tider som genomsnittet.

Tabell 5 Genomströmningstid och beslutstid 2018–2022

	2022	2021	2020	2019	2018	Förändring antal 2022–2021	Förändring procent 2022–2021
Genomströmningstid (dagar) från inkommen anmälan till beslut	141,5	139,4	143,8	140,6	133,0	2,1	1,5%
Beslutstid (dagar) från inkommet beslutsunderlag till beslut	16,5	18,8	17,7	19,2	16,7	-2,3	-12,2%

För sex av tio brottstyper ligger genomsnittstiden mellan 100 och 150 dagar, se *diagram 5*. Tiderna för de olika brottstyperna varierar mellan åren och det kan bero på slumpmässiga faktorer. En mer trendmässig ökning ses dock för narkotikabrotten. Förmögenhetsbrott och miljö- och arbetsmiljöbrott tar i förhållande till övriga brottstyper lång tid att utreda, även om tiderna för den senare gruppen minskat kraftigt de senaste två åren. Kortast genomströmningstid, 90 dagar, har trafikbrotten. Det kan ändå tyckas som en lång tid för enkla brott, men skälet till att de alls ingår i åklagarledda utredningar är vanligen att den misstänkta också är aktuell i annan typ av brottslighet som tar längre tid att utreda.

Det krävs typiskt sett längre tid för att komma fram till ett åtalsbeslut än ett nedläggningsbeslut. Som *diagram 6* visar har tiden det senaste året minskat från 178 till 169 dagar för den del av brottsmisstankarna där åtal väckts. Ökningen av genomströmningstiden totalt sett beror på att tiden fram till beslut om att lägga ned förundersökningen har ökat från 124 till 131 dagar. Finns det en frihetsberövad person i utredningen prioriteras denna. Statistiken kan inte delas upp mellan de fall där en misstänkt är frihetsberövad eller inte, men man kan också förutsätta att dessa i genomsnitt snabbare når fram till ett slutligt beslut.

Förmögenhetsbrott och miljö- och arbetsmiljöbrott tar i förhållande till övriga brottstyper lång tid att utreda.



Diagram 5 Genomströmningstid i dagar (medelvärde) 2018–2022 per brottsgrupp

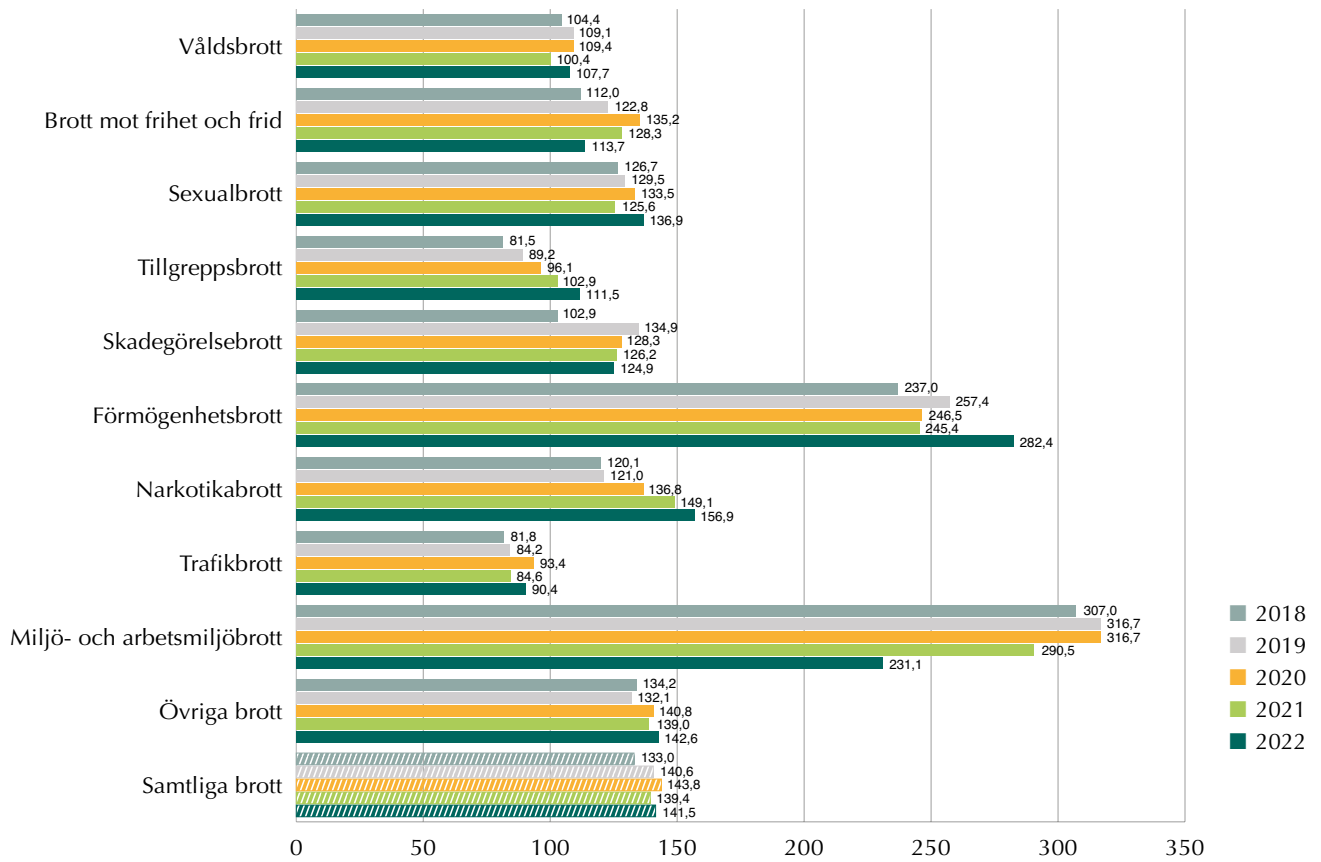
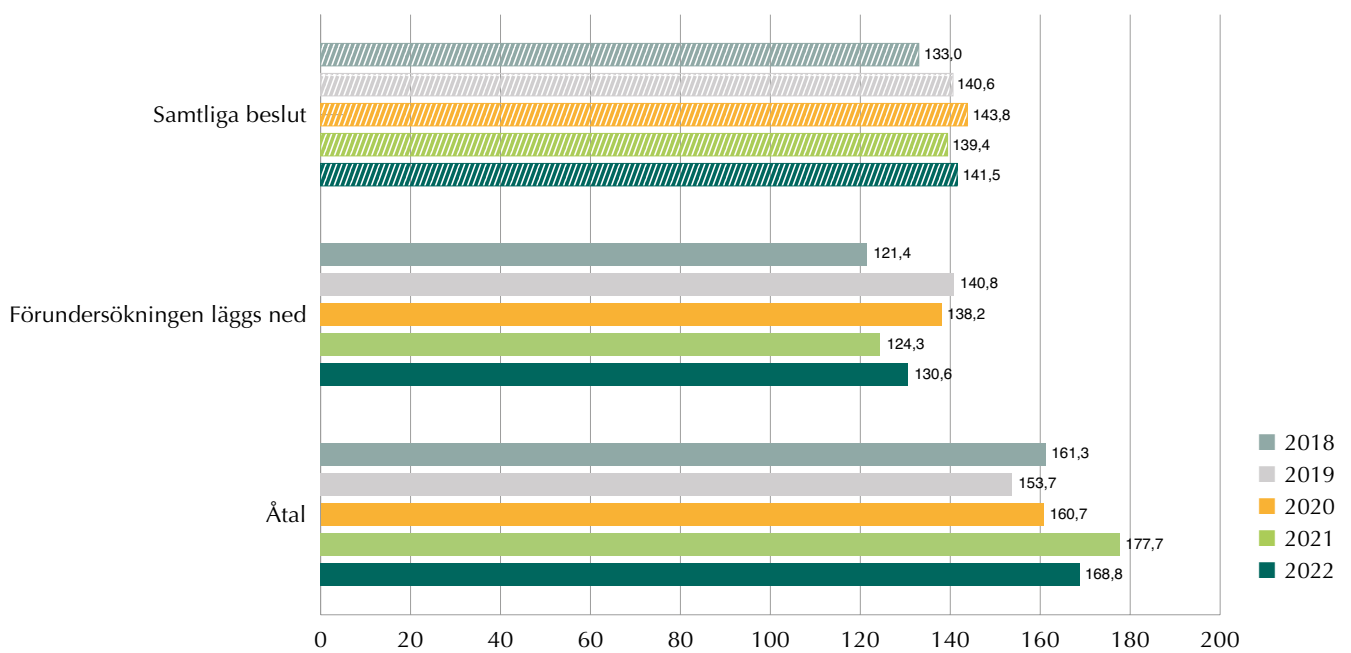


Diagram 6 Genomströmningstid i dagar (medelvärde) 2018–2022

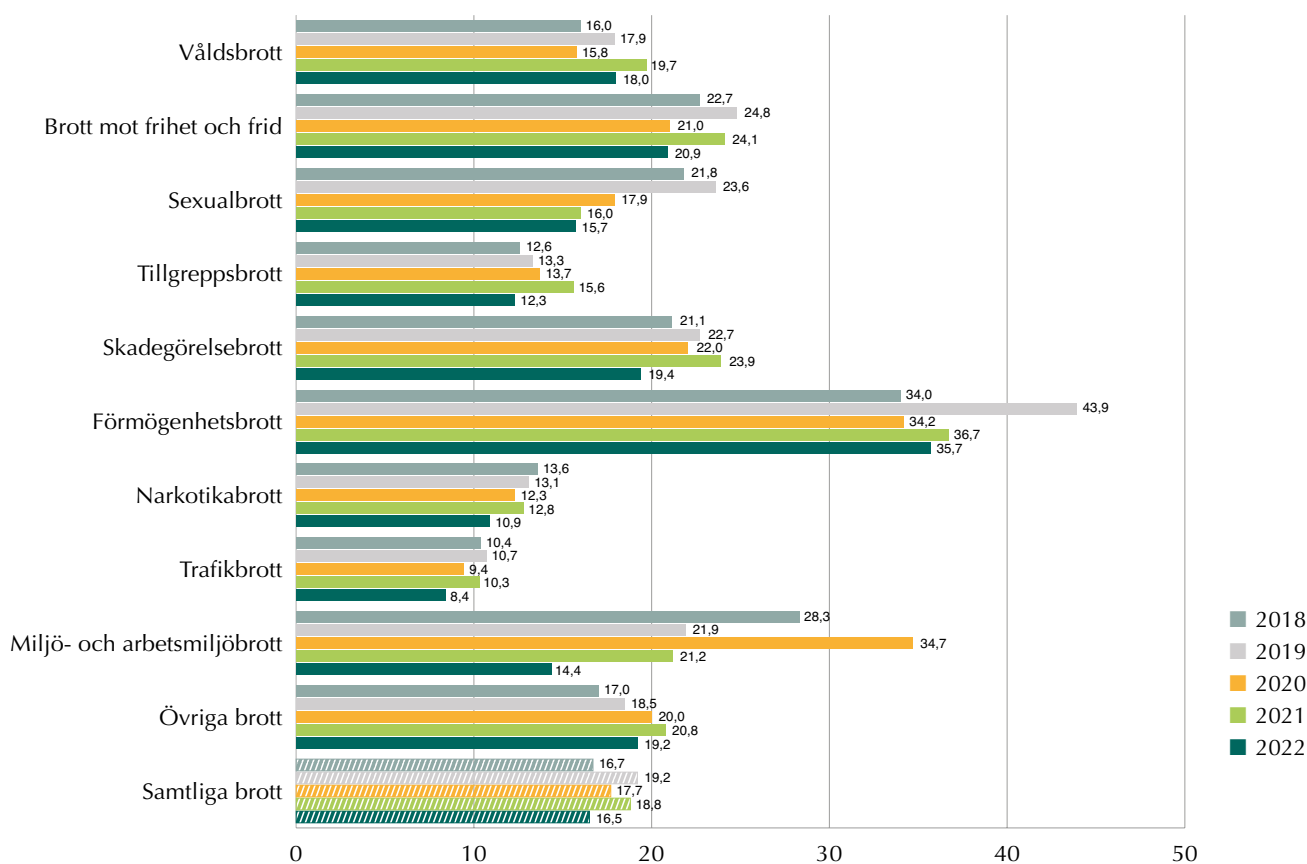


Beslutstid

Utöver genomströmningstid mäts även tiden från beslutsunderlag, det vill säga att en färdig brottsutredning – åklagarledd eller ledd av annan – kommer in till Åklagarmyndigheten, fram till dess att åklagaren har fattat beslut. Denna tid kallas beslutstid. Även statistiken över beslutstid avser den genomsnittliga tiden som det tar till beslut för brottsmisstankar. Myndighetens riktvärde för beslutstid är 30 dagar.

För brottsgrupper där beslutsunderlaget generellt sett utgörs av mer omfattande utredningar, till exempel förmögenhetsbrott, tar det ofta något längre tid att fatta beslut. För enkla ärenden som återfinns i till exempel grupperna trafik- och tillgreppsbrott går det vanligen snabbare. Sammantaget har den genomsnittliga tiden från inkommet beslutsunderlag till beslut under 2022 uppgått till knappt 17 dagar vilket är 2 dagar kortare jämfört med föregående år, se *tabell 5*. De 17 dagarna i genomsnitt kan jämföras med medianvärdet för beslutstiden som är 4 dagar. Beslut har alltså hunnit fattas inom denna tid för hälften av alla brottsmisstankar med inkomna beslutsunderlag.

Diagram 7 Beslutstid i dagar (medelvärde) 2018–2022 per brottsgrupp



Av *diagram 7* framgår att beslutstiden har minskat för samtliga brottstyper det senaste året. Sexualbrott uppvisar den mest begränsade minskningen medan tiden för miljö- och arbetsmiljöbrott har minskat

Beslutstiden har minskat för samtliga brottstyper det senaste året.

kraftigt de senaste två åren. Den långa beslutstiden 2020 för miljö- och arbetsmiljöbrott berodde delvis på ett stort ärende, men även andra år har tiden varit relativt lång för denna brottsgrupp som nu kommit ned till en jämförelsevis kort beslutstid. Den totala beslutstiden oavsett brottsgrupp har inte bara minskat utan är också klart kortare än de 30 dagar som är myndighetens riktvärde, vilket är ett bra resultat.

Lagföring

Utvecklingen av lagföring

- En del i Åklagarmyndighetens uppdrag är att se till att personer som begår brott blir föremål för lagföring. Jämfört med förra året har 3 776 färre personer åtalats eller på annat sätt lagförts för brott, en minskning med drygt 3 procent.
- I två tredjedelar av fallen, 67 procent, beslutar åklagare om att en misstänkt ska lagföras. Denna andel har ökat från 65 procent 2021.
- Antalet brottsmisstankar med lagföringsbeslut har minskat med 10 procent. Lagföringsbesluten har minskat i samtliga övergripande brottsgrupper.
- Det är svårt att ange konkreta riktvärden för antalet lagförda personer, men mot bakgrund av antalet anmälda brott borde det finnas utrymme för att med bibehållen rättssäkerhet lagföra fler. Resultatet motsvarar alltså inte det önskvärda utfallet. Att andelen lagförda personer har ökat är en positiv utveckling.

I begreppet lagföring ingår åklagares beslut om åtal, strafföreläggande och åtalsunderlåtelse (en åtalsunderlåtelse innebär en notering i belastningsregistret men inte någon påföljd) samt beslut om företagsbot som ersättning för straff. Myndigheten har flera mått för att följa resultatutvecklingen för lagföring: antal och andel personer som lagförts samt antal och andel brottsmisstankar som avslutats med lagföring.

En central del av Åklagarmyndighetens uppgift är att se till att personer som begår brott blir föremål för lagföring. Därför är antalet lagförda personer ett viktigt mått på myndighetens resultat. Åklagarmyndighetens inriktning är att det bör finnas utrymme för att med bibehållen rättssäkerhet lagföra fler personer.

Åklagare vid myndigheten har totalt sett under året lagfört 114 963 personer vilket är en minskning med drygt 3 procent jämfört med föregående år. Jämfört med 2018 är det dock fortfarande en ökning med 6 procent. Andelen lagförda personer har ökat med 1,3 procentenheter mellan 2021 och 2022. Se *tabell 6*.

Av det totala antalet personer som blivit föremål för åklagares beslut under 2022 var ungefär 20 procent kvinnor och 79 procent män. Av de personer som lagförts utgjorde 18 procent kvinnor och 82 procent män.

Både Åklagarmyndigheten och Polismyndigheten är i en kraftig tillväxt och har en stor andel relativt nyanställd personal vilket påverkar möjligheterna att utreda och lagföra brott. Det ökade antalet medarbetare ska bidra till en ökad förmåga, men på kort sikt innebär det en viss belastning. De erfarna åklagarna behöver både handleda och utbilda ett stort antal nya kollegor samtidigt som de ska leda utredningar om

grova brott som vart och ett tar alltmer tid. Motsvarande förutsättningar kan antas gälla vid Polismyndigheten. Detta är en trolig delorsak till att antalet personer som blivit lagförda inte har ökat.

Tabell 6 Lagföringsbeslut 2018–2022

	2022	2021	2020	2019	2018	Förändring antal/ %-enheter 2022–2021	Förändring procent 2022–2021
Antal brottsmisstankar med lagföringsbeslut	204 630	227 825	249 674	236 708	235 155	-23 195	-10,2%
Andel brottsmisstankar med lagföringsbeslut	59,6%	59,9%	61,1%	62,4%	63,2%	-0,3	
Antal personer med lagföringsbeslut	114 963	118 739	120 248	111 774	108 310	-3 776	-3,2%
Andel personer med lagföringsbeslut	66,6%	65,3%	65,2%	65,7%	65,7%	1,3	

Statistik över lagförda brottsmisstankar visar i hur många fall ett enskilt brott kunnat kopplas till en misstänkt person och lett till lagföringsbeslut. Det totala antalet lagföringsbeslut minskade med 23 195 från 2021 till 2022. Minskningen var tydligare för brottsmisstankar i polisleda förundersökningar som minskat med 12 procent, medan lagföringsbeslut om åklagarledda minskat med 6 procent. Sammantaget var minskningen drygt 10 procent, vilket framgår av *tabell 6*.

Av de olika lagföringsbesluten har antalet strafförelägganden och åtalsunderlåtelse minskat kraftigare än antalet åtal vilket inneburit att andelen åtal av alla lagföringsbeslut ökat från 76 till 80 procent mellan 2019 och 2022. För strafföreläggandena var det en utveckling som pågått sedan 2019 medan åtalsunderlåtelse andelen av lagföringsbesluten minskat främst mellan 2021 och 2022. Brotts som lagförs via åtalsunderlåtelse och strafföreläggande inkom i de allra flesta fall som polisleda förundersökningar. Minskningen av andelen sådana beslut bör delvis kunna förklaras av Polismyndighetens strategi att begränsa utredningarna. En annan förklaring kan finnas i utbyggnaden av försöksverksamheten snabbare lagföring där det finns en tendens att i större utsträckning åtala i fall där strafföreläggande i ordinarie handläggning skulle varit troligare.

Den generella minskningen av antalet brottsmisstankar per ärende de senaste åren slår också igenom på statistiken över lagföringsbeslut per person. Antalet lagförda personer har inte minskat lika mycket som antalet lagförda brottsmisstankar. Det har lett till en minskning av antalet lagföringsbeslut per person. I genomsnitt hade varje lagförd person 2,1–2,2 lagföringsbeslut under ett antal år fram till 2020. Därefter har snittet minskat och för 2022 är genomsnittet 1,8.

Minskningen av antalet misstankar per lagförd person kan, åtminstone till stor del, antas vara en följd av styrningen mot ett effektivare resursutnyttjande som Polismyndigheten börjat tillämpa. Se även avsnittet *Inkomna ärenden och brottsmisstankar*. Att utreda många brott av samma typ som en person misstänks för ger begränsat utfall i form av hårdare straff vid fällande dom, jämfört med att fokusera på ett fåtal misstankar. De regler om förundersökningsbegränsning som finns syftar till att kunna begränsa utredningarna till de mest väsentliga delarna för att få en effektiv

lagföring, förutsatt att inget väsentligt enskilt eller allmänt intresse åsidosätts. Det minskande antalet lagföringsbeslut är därmed en utveckling som inte behöver ses som negativ i sig.

Försöksverksamheten snabbare lagföring kan också till viss del ha påverkat antalet lagförda personer i ökande riktning. Den snabba hanteringen innebär att om flera brott begåtts av en person vid olika tillfällen under samma år så hanteras de i olika ärenden. Lagföring räknas sedan en gång per person och ärende. I vanlig handläggning är chansen större att dessa brott skulle hinna samordnas i ett och samma ärende och endast räknas en gång vid en senare, samlad, lagföring.

Sett enbart till misstänkta personer som ingått i åklagarledda utredningar har antalet lagförda minskat med 5 procent under 2022, från 23 795 till 22 516. Antalet lagförda i denna grupp var också ett par procent lägre än 2018. De som ingått i polisledda utredningar utgör en stor majoritet som också har minskat under 2022, men inte lika mycket (-3 procent). Se vidare i avsnittet *Mängdbrott*. Noteras bör att även marginellt förändrad praxis kring gränsdragningar för förundersökningsledningsansvaret kan påverka fördelningen av antalet åklagarledda respektive polisledda misstankar och misstänkta personer.

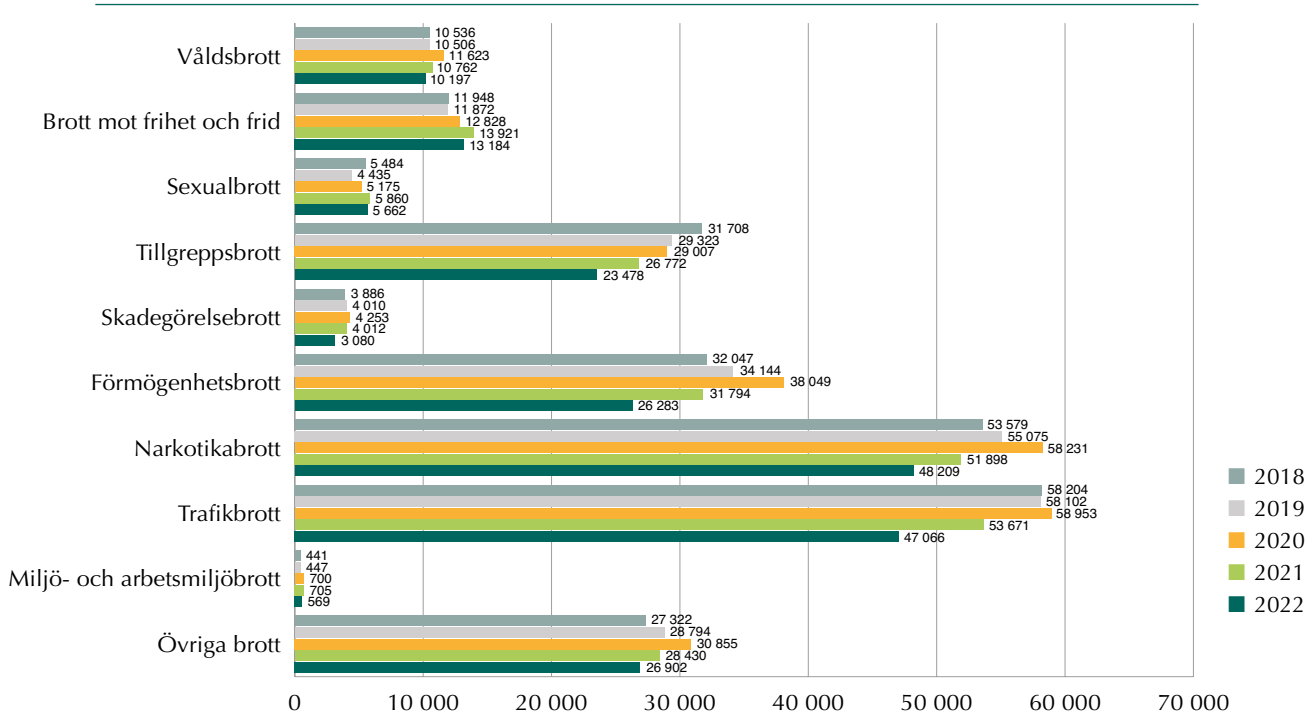
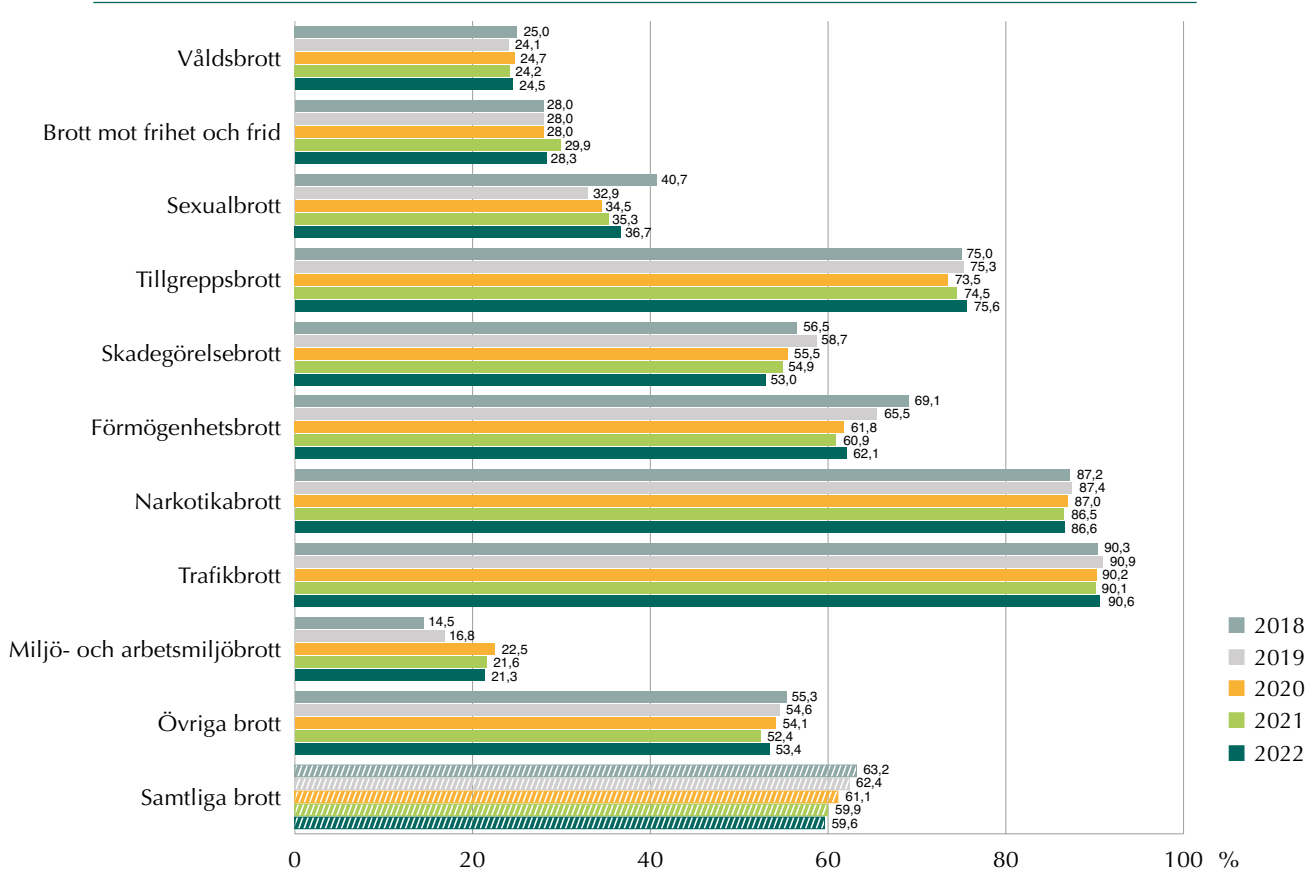
Antalet lagförda personer kan också delas upp på ärendetyperna bötesärenden respektive ärenden där straffet är strängare än böter. Vid denna uppdelning framgår att antalet lagförda personer i bötesärenden minskade med 18 procent medan för övriga ärenden var antalet lagförda personer oförändrat.

En delmängd av de lagförda personerna som är särskilt relevant att studera närmare är de som lagförts för brott i kategorin särskilt resurskrävande. Det handlar ofta om grova brott som kräver stora utredningsresurser och omfattande arbete för åklagarna, även om antalet är relativt litet. Dessa har minskat med 9 procent det senaste året, från 8 073 till 7 353. Antalet lagförda har minskat i alla undergrupper. Störst är minskningen vid rån där antalet lagförda minskat med 20 procent. Jämfört med 2018 har antalet lagförda för särskilt resurskrävande brott ökat med 3 procent. I undergrupperna dödligt våld och våldtäkt har ökningen av antalet lagförda sedan 2018 varit stor, 27 respektive 31 procent.

Som ett komplement till Åklagarmyndighetens statistik över de egna besluten kan läggas resultatet av åtalsbesluten i form av personer som fällts till ansvar i domstol. Denna statistik publiceras av Brottsförbyggande rådet och finns än så länge bara tillgängligt för perioden fram till och med 2021. Där framgår att antalet personer som fällts i domstol ökat med 23 procent mellan 2018 och 2021. Tre fjärdedelar av ökningen består av bötesstraff, en ökning som skett parallellt med att antalet straffrelägganden minskat, om än inte i lika stor utsträckning. Antalet personer som dömts till fängelse har ökat med 13 procent. Samtidigt har antalet utdömda fängelseår ökat ännu mer, med 37 procent.

Av *diagram 8* framgår antalet brottsmisstankar som lett till lagföring uppdelat per brottsgrupp. Antalet lagförda brottsmisstankar har det senaste året minskat i alla brottsgrupper, vilket i stort överensstämmer med utvecklingen för inflöde och beslutade brottsmisstankar (se *diagram 1 och 2*).

Antalet lagförda personer i bötesärenden minskade med 18 procent medan för övriga ärenden var antalet lagförda personer oförändrat.

Diagram 8 Antal brottsmisstankar som lett till lagföring 2018–2022 per brottsgrupp**Diagram 9** Andel brottsmisstankar som lett till lagföring 2018–2022 per brottsgrupp (procent)

Lagföringsstatistiken påverkas på totalnivå av fler faktorer än förmågan att samla bevisning till stöd för åtal eller annan lagföring. Inte minst påverkas lagföringsnivån av ärendesammansättningen. Som framgår av *diagram 9* leder inom vissa brottsgrupper nio av tio brottsmisstankar till lagföring. Det är fråga om enkla brott som utreds av polis och redovisas som färdiga utredningar, det vill säga efter en bedömning av att underlaget kan leda till lagföring. I andra brottsgrupper ligger lagföringsnivån kring tre av tio brottsmisstankar. Redan små förändringar av ärendesammansättningen påverkar därför den totala lagföringsnivån.

Av de personer som har misstänkts för brott där åklagare har fattat beslut har 67 procent lagförts för ett eller flera brott. Andelen brottsmisstankar med lagföringsbeslut är 60 procent. Skillnaden mellan lagföringsandelarna för brottsmisstankar och personer illustrerar det fokus som ligger på att lagföra misstänkta personer snarare än att lagföra varje enskilt brott. Andelen personer med lagföringsbeslut visar en positiv utveckling i och med att den har ökat det senaste året.

Totalt sett har andelen brottsmisstankar som lett till lagföring minskat med 0,3 procentenheter jämfört med året innan och med knappt 4 procentenheter sedan 2018. Lagföringsnivån är relativt stabil för flera brottsgrupper under den redovisade femårsperioden, även om en minskning kan ses för till exempel skadegörelsebrott och förmögenhetsbrott de senaste åren. En brottsgrupp med motsatt utveckling är miljö- och arbetsmiljöbrotten där lagföringsandelen ökade kraftigt 2018–2020 för att därefter ligga på en ny, högre nivå. Utvecklingen ser likadan ut oavsett om man räknar brottsmisstankar eller misstänkta personer. Denna utveckling har bland annat skett efter ett samarbete med tillsynsmyndigheterna för att förbättra kvaliteten på och urvalet av misstankar som de anmäler till åtal. De misstänkta och lagförda i ärenden om miljö- och arbetsmiljöbrott är ofta juridiska personer som lagförs genom företagsbot.

Sett enbart till de åklagarledda brottsmisstankarna har lagföringsandelen minskat kontinuerligt de senaste åren. Minskningen är nästan 6 procentenheter, från 39,4 till 33,5 procent, mellan 2018 och 2022. En delförklaring till detta är att den tidigare omfattande lagföringen av förmögenhetsbrott, den grupp där bedrägerier ingår, har mer än halverats under perioden, från 18 969 till 8 645 misstankar med lagföringsbeslut. Om denna grupp tas bort begränsas minskningen till 3,1 procentenheter.

Förmögenhetsbrott är en typ av brott där det är vanligt att samma person misstänks för många brott. Det innebär att ett fåtal ärenden kan påverka statistiken. En särskild analys som gjorts visar att sedan 2018, trots stora minskningar av antalet misstankar med lagföringsbeslut, har antalet lagförda personer för förmögenhetsbrott ökat (+57 procent, från 4 370 till 6 866). Mellan 2021 och 2022 har antalet lagförda personer minskat med 3 procent, vilket dock bör jämföras med utvecklingen av antalet misstankar med lagföringsbeslut som minskat med 17 procent. Vid en ytterligare nedbrytning kan konstateras att den långsiktiga ökningen av lagförda personer för förmögenhetsbrott främst har skett för bidragsbrott (som vanligen är polisledda) samt en brottsgrupp som innehåller bland annat penningtvättsbrott. Se vidare i avsnittet *Penningtvätt och finansiering av terrorism*.

Resurs- och kostnadsfördelning

Fördelningen av resurser och kostnader baseras på tidmätningar som

genomförts vid två tillfällen under 2022. Sammanlagt har 96 procent av den totala tiden använts till området utredning och lagföring vilket är samma nivå som förra året. Av myndighetens totala kostnader om 2 050 miljoner kronor (1 869 miljoner kronor 2021) har 1 974 miljoner kronor (1 800 miljoner kronor 2021) fördelats på utredning och lagföring. Den genomsnittliga kostnaden för att handlägga en brottsmisstanke var 4 963 kronor under 2022 (4 093 kronor 2021). Ökningen av styckkostnaden med 21 procent beror både på att kostnaderna ökat och på att antalet beslutade brottsmisstankar minskat. Styckkostnadsutvecklingen kan inte utan vidare ses som ett tecken på minskad produktivitet, dels eftersom ärendesammansättningen långsiktigt utvecklats i en riktning som gjort att ärendena blivit alltmer komplexa och kompetens- och tidskrävande att handlägga, dels för att tillkomna resurser används för att höja svår- mätta aspekter av kvalitet i handläggningen. Ett stort antal åklagare rekryterades under 2021 och 2022 och är fortsatt under utbildning vilket tillfälligt kan påverka produktiviteten. Den genomsnittliga kostnaden för att handlägga en brottsmisstanke avseende olika brottsgrupper framgår i tabeller i *Fakta i korthet*.

Det bör observeras att det handlar om genomsnittsvärden och att kostnaden kan variera avsevärt för brottsmisstankar inom samma brottsgrupp. För de brottsgrupper som har en hög andel åklagarledda förundersökningar är tidsåtgången högre och därmed även kostnaderna. I miljö- och arbetsmiljöbrott, sexualbrott, våldsbrott och brott mot frihet och frid är andelen åklagarledda förundersökningar över 80 procent medan den i trafikbrott är lägre än 10 procent.

Resultat för särskilda områden

Ungdomsbrott

Sammanfattning

- Både inflödet (-2 procent) och utflödet (-5 procent) av brottsmisstankar har minskat jämfört med förra året. Balansen av brottsmisstankar har ökat under året och uppgick till 6 954 vid årets slut.
- De lagstadgade fristerna har hållits i drygt hälften av de registrerade fallen, vilket är i princip samma resultat som 2021. Genomströmningstiden ökade med knappt 15 dagar och uppgick under 2022 till 142 dagar i genomsnitt. Tiden är inte tillfredsställande utan behöver kortas. Beslutstiden minskade med en dag jämfört med 2021.
- Antalet lagförda ungdomar var 10 752. Både andelen brottsmisstankar som har lett till lagföring och antal lagförda ungdomar ökade något under 2022.

Begreppet ungdomsbrott avser brott som begåtts av ungdomar som har fyllt 15 men inte 18 år. Misstankar om ungdomsbrott handläggs både i polis- och åklagarledda förundersökningar. Sammantaget är det 55 procent av de inkomna ungdomsbrotten som ingår i polisledda förundersökningar, det vill säga något större andel än vad som gäller för myndighetens

totala inflöde (49 procent). Ungdomsbrott ligger till grund för 7 procent av alla brottsmisstankar som hanteras inom Åklagarmyndigheten. De vanligaste ungdomsbrotten är tillgrepps- och narkotikabrott. Sådana brott utgör tillsammans en tredjedel av ungdomsbrotten som handläggs av åklagare, att jämföra med det totala antalet inkomna misstankar till åklagare där dessa brottsgrupper utgör en fjärdedel. Även sexualbrott är förhållandevis vanligt bland ungdomsbrott (7 procent).

Som framgår av *tabell 7* har det kommit in färre brottsmisstankar om ungdomsbrott under 2022 än 2021. Minskningen är dock inte lika stor som för övriga brottsmisstankar.

Inom alla åklagarområden finns särskilda åklagare som hanterar ungdomsärenden.

Inom alla åklagarområden finns särskilda åklagare som hanterar ungdomsärenden. Samtliga områden har nätverk för de åklagare som arbetar med ungdomsbrott samt särskilt utsedda kontaktåklagare. Kontaktåklagarnas uppgift är bland annat att fungera som informationskanal och att bidra till att bereda olika juridiska frågor som rör ungdomsbrott. Åklagarmyndigheten har även en särskild utsedd ämnesspecialist inriktad på ungdomsbrott.

I en förundersökning där den misstänkta inte har fyllt 18 år och som gäller brott som kan ge fängelse ska beslut i åtalsfrågan fattas senast inom sex veckor från dagen då personen delgavs misstanke om brott. Tidsfristen får dock överskridas i vissa fall, exempelvis vid en omfattande utredning med många personer att förhöra eller vid ärenden där tekniska undersökningar behöver genomföras. I vilken utsträckning fristen hålls mäts genom att särskilda bevakningsfrister följs upp. Under 2022 har tidsfristerna hållits i drygt hälften av de registrerade fallen, vilket är i princip samma resultat som 2021 men en minskning jämfört med 2018. Fristerna registreras manuellt och granskningar visar att det finns vissa brister i registreringen. Det är därför svårt att mot bakgrund av denna statistik uttala sig om i vilken utsträckning Åklagarmyndigheten och Polismyndigheten kunnat hålla den tidsfrist som lagstiftaren har satt upp för dessa ärenden. Drygt hälften av de beslutade misstankarna om brott av unga ingår i polisleda förundersökningar. Även dessa ingår, med startdatum från delgiven misstanke, i underlaget till friststatistiken. Åklagare har i dessa inte någon möjlighet att påverka utredningstiden utan endast beslutstiden.

I förundersökningar med unga lagöverträdare där åklagare är förundersökningsledare är myndighetens riktvärde för genomströmningstiden 90 dagar eller kortare och för beslutstiden 15 dagar eller kortare. Genomströmningstiden fortsatte att öka under 2022 och låg på drygt 50 dagar längre än riktvärdet. Av tabellen framgår att ökningen i princip varit konstant de senaste åren och att tidsfristen fortfarande överskrids i alltför hög utsträckning. Mediantiden för genomströmningstiden, det vill säga tiden inom vilken hälften av alla beslut fattats, har även den ökat de senaste åren, från 79 dagar 2018 till 91 dagar 2021 och 100 dagar 2022. Det finns ingen uppenbar förklaring till de längre tiderna förutom att brott av unga ofta är komplicerade med många brottsmisstankar och gärningspersoner i samma ärende, vilket kan leda till en mängd förhör och andra utredningsåtgärder. Det pågår metodutvecklingsåtgärder i samverkan med Polismyndigheten i syfte att korta genomströmningstiderna.

Beslutstiden är kortare jämfört med 2021 och motsvarar myndighetens riktvärde på 15 dagar. Andelen brottsmisstankar som lett till lagföring och antalet lagförda ungdomar har ökat jämfört med föregående år.

Att antalet lagförda ungdomar inte minskat trots minskningen av antalet brottsmisstankar är troligen ett resultat av Polismyndighetens inriktning att begränsa utredningarna till de mest väsentliga delarna.

Tabell 7 Ungdomsbrott. Sammanfattande tabell 2018–2022

	2022	2021	2020	2019	2018	Förändring antal/ %-enheter 2022–2021	Förändring procent 2022–2021
Inkomna brottsmisstankar	27 372	27 965	30 713	29 521	28 687	-593	-2,1%
Beslutade brottsmisstankar	27 053	28 502	31 590	29 169	28 943	-1 449	-5,1%
Brottsmisstankar som lett till lagföring	16 028	16 547	18 217	17 072	16 737	-519	-3,1%
Andel brottsmisstankar som lett till lagföring*	65,1%	64,1%	64,3%	66,5%	66,3%	1,0	
Antal lagförda personer	10 752	10 581	11 553	10 471	10 275	171	1,6%
Genomströmningstid (dagar)	141,7	126,9	129,6	117,6	106,1	14,8	11,7%
Beslutstid (dagar)	15,0	16,0	15,3	15,9	13,5	-1,0	-6,3%
Balanserade brottsmisstankar	6 954	6 174	6 485	6 596	5 760	780	12,6%
Andel lagstadgade beslutsfrister som hållits	56,6%	56,8%	56,4%	57,7%	59,7%	-0,2	

* I beslutade brottsmisstankar ingår även sådana beslut som brottsmisstanken skickas åter till utredande myndighet, brottsmisstanken avslutas samt övriga beslut. Vid beräkning av lagföringsandelen har dessa beslut exkluderats.

Arbetet mot sexualbrott, brott i parrelation, brott mot barn och brott med hedersmotiv

Sammanfattning

Brott mot barn – Antalet inkomna och beslutade brottsmisstankar har ökat, vilket förklaras av att barnfridsbrottet infördes vid halvårsskiftet 2021. Andelen frister som hållits har minskat med 3,6 procentenheter och genomströmningstiden ökat med 3 dagar. Beslutstiden har minskat vilket är positivt. Andelen lagförda brottsmisstankar har minskat marginellt.

Brott i parrelation – Inflödet har minskat och så även beslutade brottsmisstankar. Andelen lagförda brottsmisstankar visar en svagt ökande trend över tre år. Genomströmningstiden har ökat det senaste året men beslutstiden är 2,7 dagar kortare. Att barnfridsbrott numera också kan ingå i brottsutredningen kan vara en förklaring till den ökade genomströmningstiden. Förmågan att utreda denna typ av brott bedöms vara på samma nivå som tidigare.

Våldtäkt mot vuxna – Inflödet av brottsmisstankar har minskat och även beslutade brottsmisstankar. Andelen brottsmisstankar som lett till lagföring har ökat men ökningen kan främst hänföras till ett stort ärende med många lagföringsbeslut. Antalet lagförda personer är på en normal nivå sett till de senaste åren. Genomströmningstiden har ökat med 7,6 dagar medan beslutstiden har minskat med knappt en dag.

Köp av sexuell tjänst – Inflödet har minskat jämfört med föregående år men är fortsatt på en betydligt högre nivå jämfört med 2018. Majoriteten av förundersökningarna är polisledda och lagföringsandelen är därför som förväntat fortsatt hög. Genomströmningstiden för de åklagarledda brottsmisstankarna har ökat och även beslutstiden. Balanserade brottsmisstankar har minskat under 2022, vilket är positivt.

Brott med hedersmotiv – Lagföringsandelen för de brott som kan identifieras som hedersbrott är betydligt lägre än för andra typer av brott. Det är i många fall mycket svårt att utreda dessa brott beroende på de starka strukturer som råder i en hederskontext. Av samma anledning borde mörkertalet för dessa brott vara stort.

Brott i parrelation, brott mot barn och sexualbrott är sedan många år prioriterade områden inom myndigheten.

I årets regleringsbrev finns ett återrapporteringskrav som berör flera brottskategorier. Åklagarmyndigheten ska redovisa hur det brottsutredande arbetet har utvecklats till skydd för barn som brottsoffer, brott i parrelation, våldtäkt mot vuxen och köp av sexuella tjänster, brott med hedersmotiv, inklusive könsstympning, äktenskapstvång och barnäktenskapsbrott. En särskild redovisning om i vilken utsträckning tidsfristerna enligt 2 a § förundersökningskungörelsen (1947:948) har hållits ska också göras.

Brott i parrelation, sexualbrott och brott mot barn är brottskategorier som är centrala i myndighetens bidrag till att uppnå målen för jämställdhetspolitiken.

Allmänt om brott i parrelation, sexualbrott och brott mot barn

Brott i parrelation, sexualbrott och brott mot barn är brottskategorier som är centrala i myndighetens bidrag till att uppnå målen för jämställdhetspolitiken (jämställdhetsintegrering).

Det här avsnittets kategorier av brott är ofta svåra att utreda, vilket kan leda till längre utredningstider. Enstaka ärenden med många brottsmisstankar kan påverka resultaten mellan olika år. De bevisvärigheter som ofta finns leder inte sällan till att en stor del av brottsmisstankarna läggs ned.

Inom alla åklagarområden finns åklagare med särskild utbildning och erfarenhet inom ämnesområdet. Vid de flesta åklagarkammare bedrivs arbete i särskilda ämnesteam. Teamen leds vanligtvis av seniora åklagare med särskild utbildning och erfarenhet. Det finns också nätverk, både områdesvisa och nationella, för åklagare som arbetar med utredningar av brott i parrelation, sexualbrott och brott mot barn. På nationell nivå finns ämnesspecialister som bland annat ansvarar för att leda de nationella rättsliga nätverken. De bidrar också till kompetensutveckling inom myndigheten och arbetet inom respektive sakområde förstärks ytterligare. Inom ramen för den löpande samverkan med Polismyndigheten genomförs också myndighetsgemensamma aktiviteter och utbildningar.

Varje år hålls ett nationellt erfarenhetsseminarium med åklagare som handlägger brott i parrelation, sexualbrott och brott mot barn. Seminariets syfte är att presentera rättslig utveckling och metodutveckling samt ge möjlighet till erfarenhetsutbyte och information. Vid årets seminarium låg fokus vid barnfridsbrottet, sexualbrott mot barn och vuxna, användning av olika typer av tvångsmedel, internetrelaterade sexuella övergrepp mot barn samt kontaktförbud.

Under 2021 påbörjades ett arbete med en probleminventering av Åklagarmyndighetens och Polismyndighetens gemensamma metodstöd "Ett utvecklat bästa arbetssätt" och i juni 2022 presenterades en rapport. Resultaten och slutsatserna i rapporten kommer att användas till att uppdatera metodstödet för att öka kvaliteten och effektiviteten i arbetet.

Den e-utbildning som Nationellt centrum för kvinnofrid tidigare tagit fram har uppdaterats med anledning av ny lagstiftning på området. Utbildningen kommer även fortsättningsvis att finnas tillgänglig för anställda i både Åklagarmyndigheten och Ekobrottsmyndigheten.

I förra årets studie om åklagares underrättelseskyldighet till Socialstyrelsen, enligt lagen (2007:606) om utredning för att förebygga vissa skador och dödsfall, konstaterades att åklagare relativt ofta brustit i denna skyldighet. Beslut har därför fattats om att införa rutiner för att säkerställa att underrättelseskyldigheten till Socialstyrelsen uppfylls.

En första uppföljning av rutinen har skett och kommer fortsättningsvis att ske löpande.

Särskilt om brott mot barn

Begreppet brott mot barn avser här våldsbrott, sexualbrott, rån samt brott mot frihet och frid mot personer under 18 år när det, som oftast är fallet, finns särskilda brottskoder som omfattar målsägandens ålder.

Brott mot barn ska utredas med särskild hänsyn till barns utsatta situation. Utredningar om brott mot barn handläggs ofta av särskilda åklagargrupper i nära samarbete med framför allt polisen, socialtjänsten och sjukvården. Samverkan sker till stor del i de barnahus som numera finns på de flesta orter i landet där åklagarkammare finns. Syftet är att ge barnet så bra förutsättningar som möjligt under utredningen och att leva upp till det skyndsamhetskrav som lagstiftaren har satt upp för dessa utredningar.

Av *tabell 8* framgår att det under 2022 inkom 42 096 brottsmisstankar som avsåg brott mot barn. 9 516 brottsmisstankar avsåg barnfridsbrott, vilket motsvarar 23 procent av alla inkomna brottsmisstankar om brott mot barn under 2022. Mellan den 1 juli och den 31 december 2021 var andelen barnfridsbrott 19 procent. Ökningen 2022 skulle kunna förklaras av att Polismyndigheten och Åklagarmyndigheten, sedan barnfridsbrottet infördes den 1 juli 2021, utvecklade förmågan att upptäcka barnfridsbrott i alla skeden av utredningar.

Skyndsamhetskravet innebär att en förundersökning som innehåller brott mot barn ska vara avslutad och beslut fattat i åtalsfrågan så snart det kan ske och senast inom 90 dagar från den tidpunkt då det finns någon skäligen misstänkt person för brottet. För att säkerställa att utredningarna bedrivs skyndsamt bevakas varje utredning. Andelen beslutsfrister som hölls 2022 har minskat något jämfört med föregående år men andelen hållna frister har varit relativt oförändrad de senaste åren. Eftersom bevakningsfristerna registreras manuellt finns risk för felregistrering och tidigare undersökningar har också visat vissa brister i registreringen. Mot denna bakgrund är det svårt, utifrån friststatistiken, att uttala sig om i vilken utsträckning Åklagarmyndigheten och Polismyndigheten kan hålla den lagstadgade fristen. I ett enskilt ärende är fristen ett verktyg för att påminna och följa upp utredningen löpande.

Myndigheten följer även upp genomströmningstiden från inkommen brottsmisstanke om brott mot barn till beslut. Genomströmningstiden 2022 uppgick till 98 dagar, vilket är en liten ökning jämfört med föregående år. Mediantiden för genomströmningstiden, det vill säga tiden inom vilken hälften av alla beslut fattats, har också ökat det senaste året, från 52 till 57 dagar. Den är dock lägre än 2018 då hälften av besluten fattades inom 60 dagar. Beslutstiden har minskat från 20 dagar 2021 till 17 dagar 2022 och antalet balanserade brottsmisstankar har ökat med 2 549 till 14 627 år 2022. Att inflödet har ökat med 10 procent kan vara en förklaring till att färre frister har hållits, att genomströmningstiden ökat samt att de balanserade brottsmisstankarna har ökat. Att beslutstiden trots detta har minskat är i sig positivt och visar att Åklagarmyndigheten fortsätter att prioritera dessa ärenden. Att fortsätta arbeta enligt metodstödet är av stor vikt för att säkerställa både kvaliteten och skyndsamheten i dessa ärenden.

Av de beslutade brottsmisstankarna har 23 procent lett till lagföring

9 516 brottsmisstankar avsåg barnfridsbrott, vilket motsvarar 23 procent av alla inkomna brottsmisstankar om brott mot barn under 2022.

vilket är en marginell minskning från föregående år. Antalet brottsmisstankar som lett till lagföring har ökat med 9,3 procent till 8 427 och antalet lagförda personer har ökat med 6,6 procent till 4 057. Att antalet brottsmisstankar som lett till lagföring ökat och att antalet lagförda personer har ökat är förväntat eftersom antalet inkomna brottsmisstankar ökat.

Tabell 8 Brotts mot barn. Sammanfattande tabell 2018–2022

	2022	2021	2020	2019	2018	Förändring antal/ %-enheter 2022–2021	Förändring procent 2022–2021
Inkomna brottsmisstankar	42 096	38 330	35 208	33 350	32 107	3 766	9,8%
Beslutade brottsmisstankar	40 319	36 902	34 983	32 569	32 271	3 417	9,3%
Brottsmisstankar som lett till lagföring	8 427	7 709	7 428	6 430	7 696	718	9,3%
Andel brottsmisstankar som lett till lagföring*	23,3%	23,6%	24,2%	22,8%	27,5%	-0,3	
Antal lagförda personer	4 057	3 806	3 948	3 541	3 351	251	6,6%
Genomströmningstid (dagar)	97,7	94,5	101,2	94,7	95,3	3,2	3,4%
Beslutstid (dagar)	17,0	19,8	18,6	21,0	19,5	-2,8	-14,1%
Balanserade brottsmisstankar	14 627	12 078	10 573	9 727	9 063	2 549	21,1%
Andel lagstadgade beslutsfrister som hållits	58,2%	61,8%	59,5%	58,2%	58,0%	-3,6	

* I beslutade brottsmisstankar ingår även sådana beslut som brottsmisstanken skickas åter till utredande myndighet, brottsmisstanken avslutas samt övriga beslut. Vid beräkning av lagföringsandelen har dessa beslut exkluderats.

Särskilt om brott i parrelation

Kategorin brott i parrelation omfattar våldsbrott, brott mot frihet och frid samt sexualbrott i de fall Brottsförebyggande rådets brottskoder urskiljer att relationen mellan den som kan misstänkas och målsäganden är eller har varit en parrelation. Under 2018 och 2019 tillkom flera sådana brottskoder samtidigt som gamla brottskoder upphörde. Det är svårt att avgöra hur detta påverkat statistiken. Siffrorna har dock stabiliserats de senaste åren och tidsserien i redovisningen börjar 2020 som är det första år som bedöms vara rimligt jämförbart. En positiv konsekvens av de ändrade brottskoderna är att fler brott i parrelation går att identifiera. För närvarande är det inte möjligt att urskilja unga målsägande under 18 år. Behovet av förbättrad kvalitet i registreringen har uppmärksamats i samverkan med Polismyndigheten och Brottsförebyggande rådet och varje år sker en inventering av behovet av nya brottskoder.

Den 1 januari 2022 höjdes minimistraflet för fridskränkingsbrotten från nio månaders fängelse till fängelse i ett år. Åklagarmyndigheten bevakar utvecklingen i praxis, särskilt på vilket sätt ändringen påverkar bedömningen av de enskilda gärningar som ingår i fridskränkingsbrotten.

Brott i parrelation begås som regel i hemmet och det saknas ofta vittnen som sett själva händelsen, teknisk bevisning eller annan stödbevisning. Det, tillsammans med att det finns lojaliteter och andra känslomässiga bindningar mellan den misstänkta och målsäganden, påverkar förutsättningarna för att utreda och lagföra sådana brott. Möjligheten att

Brott i parrelation begås som regel i hemmet och det saknas ofta vittnen som sett själva händelsen, teknisk bevisning eller annan stödbevisning.

förhöra barn, inom ramen för utredning om barnfridsbrott, kan numera påverka förutsättningarna att utreda och lagföra brott i parrelation. Genom att barnet får möjlighet att lämna sin berättelse kan uppgifter komma fram som ger stöd i utredningen om grundbrottet.

Av *tabell 9* framgår resultaten för området brott i parrelation. Under 2022 kom det in 32 366 brottsmisstankar registrerade som brott i parrelation, vilket är en minskning med 1 594 misstankar jämfört med året innan. Nästan samtliga av dessa handläggs i åklagarledda förundersökningar. Genomströmningstiden från inkommen anmälan till beslut har ökat från drygt 109 dagar till drygt 116 dagar men beslutstiden har minskat jämfört med föregående år, från 20 till 18 dagar. Antalet balanserade brottsmisstankar har ökat med 1 427 till 13 837 år 2022. Antalet inkomna brottsmisstankar har minskat men både genomströmningstiden och balansen för brott i parrelation har trots det ökat. Införandet av barnfridsbrottet innebär att de utredningar om brott i parrelation som även innehåller misstankar om barnfridsbrott blir mer omfattande och mer tidskrävande. Det kan vara en förklaring till att genomströmningstiden och balanserna har ökat.

Andelen brottsmisstankar som lett till lagföring har ökat marginellt från förra året till 20 procent men är fortfarande betydligt lägre än för andra brottsgrupper och brottskategorier. Antalet lagförda personer har minskat marginellt. Att andelen brottsmisstankar som lett till lagföring inte har förändrats, trots andra förändringar såsom införandet av barnfridsbrottet, visar att förmågan att utreda brott av den här kategorin är densamma som tidigare. Ett fortsatt arbete enligt metodstödet är av stor vikt för att säkerställa en effektiv hantering av brott i parrelation.

Tabell 9 Brott i parrelation. Sammanfattande tabell 2020–2022*

	2022	2021	2020	Förändring antal/ %-enheter 2022–2021	Förändring procent 2022–2021
Inkomna brottsmisstankar	32 366	33 960	34 210	-1 594	-4,7%
Beslutade brottsmisstankar	31 078	34 026	31 516	-2 948	-8,7%
Brottsmisstankar som lett till lagföring	5 424	5 586	4 913	-162	-2,9%
Andel brottsmisstankar som lett till lagföring**	19,5%	18,7%	17,5%	0,8	
Antal lagförda personer	2 995	3 023	2 926	-28	-0,9%
Genomströmningstid (dagar)	116,3	109,3	101,2	7,0	6,4%
Beslutstid (dagar)	17,5	20,2	14,5	-2,7	-13,4%
Balanserade brottsmisstankar	13 837	12 410	12 105	1 427	11,5%

* Endast tre år visas i tabellen på grund av tidigare omfattande förändringar av brottskodsstrukturen samt registreringsrutiner vilket gör att jämförelse med 2019 blir missvisande.

** I beslutade brottsmisstankar ingår även sådana beslut som brottsmisstanken skickas åter till utredande myndighet, brottsmisstanken avslutas samt övriga beslut. Vid beräkning av lagföringsandelen har dessa beslut exkluderats.

Särskilt om våldtäkt mot vuxna

Den 1 augusti 2022 höjdes minimistrafvet för våldtäkt från två års fängelse till fängelse i tre år. Ytterligare rekvisit har också lagts till i bestämmelsen för att göra den mer neutral med avseende på kön och sexuell läggning. Straffansvaret har också utvidgats till att omfatta även distans-

brott med uppdelat händelseförlopp. Det innebär att gärningspersonen inte behöver vara fysiskt närvarande när den brottsliga handlingen begås utan det är tillräckligt att personen förmår målsäganden att genomföra en sexuell handling på sig själv i ett senare skede. Åklagarmyndigheten bevakar rättstillämpningen och utvecklingen i praxis på området.

Mellan 2018 och 2021 ökade antalet inkomna brottsmisstankar stadigt. Av *tabell 10* framgår att det under 2022 inkom 4 527 brottsmisstankar om våldtäkt mot vuxna, vilket är en minskning med drygt 8 procent jämfört med 2021. Antalet beslutade brottsmisstankar har minskat till 4 416 år 2022. Andelen brottsmisstankar som lett till lagföring har ökat det senaste året och ligger nu på drygt 16 procent. Detta kan jämföras med 2020 och 2021, då andelen var 13 procent. 436 personer har lagförts, vilket är en marginell minskning jämfört med föregående år. För brottstyper med förhållandevis få brottsmisstankar kan enskilda ärenden med många brottsmisstankar påverka utvecklingen. Under 2022 är detta till stor del förklaringen till ökningen av antalet lagförda brottsmisstankar.

I den absoluta majoriteten, 96 procent, av brottsmisstankarna om våldtäkt är offret en kvinna.

Förundersökningar om våldtäkt mot vuxna leds nästan uteslutande av åklagare. I den absoluta majoriteten, 96 procent, av brottsmisstankarna om våldtäkt är offret en kvinna. Av dessa är 43 procent kodade som brott i parrelation och 41 procent som annan relation. I 16 procent av de inkomna misstankarna har gärningsmannen angivits som obekant för kvinnan och enbart i 3 procent har gärningen skett utomhus. Endast en liten del av de inkomna brottsmisstankarna rör oaktsam våldtäkt. Yrkanden om ansvar för oaktsam våldtäkt framställs dock inte sällan i andra hand och syns då inte i statistiken.

Genomströmningstiden från inkommen anmälan till beslut har ökat med 8 dagar till 128 dagar men beslutstiden har minskat med 1 dag från föregående år till 9 dagar 2022. Antalet balanserade brottsmisstankar har ökat från 1 820 år 2021 till 1 996 år 2022 vilket motsvarar en ökning om 10 procent. Myndighetens riktvärde för genomströmningstiden är 115 dagar vilket innebär att genomströmningstiden 2022 ligger 13 dagar över riktvärdet. Riktvärdet tar emellertid sikte på medelgenomströmningstiden på aggregerad nivå, det vill säga som ett genomsnitt för handläggningstiden för både komplicerade och mindre komplicerade ärenden. Eftersom våldtäkt mot vuxna innefattar ett relativt litet antal brottsmisstankar och brottstypen som regel är komplicerad att utreda är det svårt att sätta genomströmningstiden för denna specifika brottstyp i direkt relation till riktvärdet. Beslutstiden på 9 dagar ligger dock långt under riktvärde på 30 dagar, vilket i och för sig är förväntat eftersom det är vanligt förekommande att den misstänkta är häktad i de ärenden där åtal väcks.

Våldtäkt är en brottstyp där det ofta uppkommer bevisvårigheter, till stor del på grund av att de flesta våldtäkter sker mot någon som gärningspersonen står i någon form av relation till och det saknas direkta vittnen till händelsen. Detta innebär att det många gånger står ord mot ord mellan parterna om vad som inträffat och, beroende på vad de har berättat, kan den tillgängliga bevisningen inte klarlägga det faktiska händelseförloppet. I en sådan situation är det starka beviskrav som gäller i brottmål inte uppfyllt och åtal kan inte väckas. Det är en förklaring till att andelen lagförda brottsmisstankar är lägre för våldtäkt än för de flesta andra brott.

De största skillnaderna jämfört med föregående år är att beslutstiden

har minskat (-8 procent) och att antalet brottsmisstankar som lett till lagföring ökat (+18 procent), vilket är positivt i båda fallen.

Tabell 10 Våldtäkt mot vuxna. Sammanfattande tabell 2018–2022

	2022	2021	2020	2019	2018	Förändring antal/ %-enheter 2022–2021	Förändring procent 2022–2021
Inkomna brottsmisstankar	4 527	4 943	4 473	4 248	3 639	-416	-8,4%
Beslutade brottsmisstankar	4 416	4 713	4 482	4 253	3 276	-297	-6,3%
Brottsmisstankar som lett till lagföring	709	599	576	649	342	110	18,4%
Andel brottsmisstankar som lett till lagföring*	16,3%	13,1%	13,1%	15,7%**	10,7%	3,2	
Antal lagförda personer	436	438	452	425	296	-2	-0,5%
Genomströmningstid (dagar)	127,5	119,9	125,9	118,2	115,5	7,6	6,3%
Beslutstid (dagar)	8,9	9,7	9,1	8,1	8,9	-0,8	-8,2%
Balanserade brottsmisstankar	1 996	1 820	1 593	1 546	1 502	176	9,7%

* I beslutade brottsmisstankar ingår även sådana beslut som brottsmisstanken skickas åter till utredande myndighet, brottsmisstanken avslutas samt övriga beslut. Vid beräkning av lagföringsandelen har dessa beslut exkluderats.

** Siffran korrigerad jämfört med årsredovisningen 2021 på grund av ett avrundningsfel.

Särskilt om köp av sexuella tjänster

Den 1 augusti 2022 ändrades lagen på så sätt att böter som påföljd togs bort ur straffskalan för köp av sexuell tjänst. Den som gör sig skyldig till köp av sexuell tjänst efter den 1 augusti 2022 döms till fängelse i högst ett år. Vid en genomgång av det fåtal domar som finns sedan lagändringen har samtliga fällande domar resulterat i en villkorlig dom med eller utan dagsböter som påföljd. Lagändringen har även medfört en ökad möjlighet för åklagaren att frihetsberöva den som är misstänkt för brottet. Detta sker huvudsakligen i de fall då den misstänkta inte har hemvist i Sverige och nekar till brott.

Åklagarmyndigheten har fortsatt sin samverkan med det nationella metodstödsteamet mot människohandel och prostitution. Fyra gånger per år deltar representanter från Åklagarmyndigheten i nätverksmöten tillsammans med företrädare för Jämställdhetsmyndigheten, Polismyndigheten, Skatteverket, Migrationsverket, Socialtjänsten, Försäkringskassan och ett antal regionskoordinatorer mot prostitution och människohandel. Åklagarmyndigheten har också under året deltagit i samverkansmöte med Brottsförebyggande rådet om bland annat köp av sexuell tjänst. Av *tabell 11* framgår samlade statistikuppgifter för köp av sexuell tjänst. Under 2022 kom det in 938 brottsmisstankar om köp av sexuell tjänst. Det är en minskning med 30 procent jämfört med året innan.

Den genomsnittliga genomströmningstiden för de brottsmisstankar om köp av sexuell tjänst som under året hanterades i åklagarledda förundersökningar var 148 dagar, vilket är en ökning med 10 dagar jämfört med 2021. Beslutstiden har också ökat något, från 23 till 26 dagar 2022. Antalet balanserade brottsmisstankar har minskat med 28 procent till 295 år 2022. Minskningen är förväntad eftersom antalet inkomna brottsmisstankar minskat.

Antalet inkomna brottsmisstankar för köp av sexuell tjänst styrs till stor del av omfattningen av Polismyndighetens insatser och tillslag.

Antalet lagförda personer uppgick 2022 till 640 personer, vilket är en minskning med 24 procent jämfört med 2021, vilket är förväntat eftersom antalet inkomna brottsmisstankar har minskat. Andelen brottsmisstankar som lett till lagföring är fortsatt hög, 77 procent, även om det är en minskning jämfört med föregående år då andelen var knappt 83 procent. Att lagföringsandelen är hög är förväntat eftersom en stor del av de inkomna brottsmisstankarna hanterats i polisledda förundersökningar och därmed har redovisats till åklagare efter en bedömning av att underlaget kan leda till lagföring.

Antalet inkomna brottsmisstankar för köp av sexuell tjänst styrs till stor del av omfattningen av Polismyndighetens insatser och tillslag, vilket kan vara förklaringen till den stora variationen i antalet inkomna brottsmisstankar under de senaste åren.

Tabell 11 Köp av sexuell tjänst. Sammanfattande tabell 2018–2022

	2022	2021	2020	2019	2018	Förändring antal/ %-enheter 2022–2021	Förändring procent 2022–2021
Inkomna brottsmisstankar	938	1 331	763	603	612	-393	-29,5%
Beslutade brottsmisstankar	1 061	1 304	783	659	524	-243	-18,6%
Brottsmisstankar som lett till lagföring	753	998	582	383	369	-245	-24,5%
Andel brottsmisstankar som lett till lagföring*	76,8%	82,5%	81,4%	70,3%	78,8%	-5,7	
Antal lagförda personer	640	841	469	318	325	-201	-23,9%
Genomströmningstid (dagar)	148,2	138,7	140,0	124,0	142,6	9,5	6,8%
Beslutstid (dagar)	25,9	22,9	27,3	17,6	17,0	3,0	13,1%
Balanserade brottsmisstankar	295	407	218	171	201	-112	-27,5%

* I beslutade brottsmisstankar ingår även sådana beslut som brottsmisstanken skickas åter till utredande myndighet, brottsmisstanken avslutas samt övriga beslut. Vid beräkning av lagföringsandelen har dessa beslut exkluderats.

Särskilt om brott med hedersmotiv

Samarbetet med Länsstyrelsen i Östergötland har fortsatt. Under våren 2022 färdigställdes den myndighetsgemensamma vägledningen om hedersrelaterat våld och förtryck som Åklagarmyndigheten tagit fram tillsammans med andra samverkande myndigheter. Vägledningen ska vara en hjälp för yrkesverksamma inom polisen, socialtjänsten, hälso- och sjukvården och skolan att hantera ärenden om hedersrelaterad brottslighet och förebygga risken att barn förs utomlands för att giftas bort eller könsstympas.

Åklagarmyndigheten har varit med i arbetet att omvandla det nationella kompetensteamet mot hedersrelaterat våld och förtryck vid Länsstyrelsen i Östergötland till ett nationellt centrum mot hedersrelaterat våld och förtryck. Åklagarmyndigheten har också tillsammans med andra samverkande myndigheter påbörjat ett arbete med att höja kunskapen hos yrkesverksamma om könsstympning mot flickor och kvinnor. Arbetet i båda dessa delar kommer att fortsätta under 2023.

Företrädare för Åklagarmyndigheten har under 2022 gjort en studie-

resa till Storbritannien. Syftet med resan var att se hur Storbritannien arbetar med frågor om hedersrelaterad brottslighet i allmänhet och könsstypning och äktenskapsbrott i synnerhet.

Vidare har myndigheten i ett tillsynsprojekt gått igenom alla ärenden om könsstypning som inkommit åren 2015–2021. Tillsynsprojektet kommer bland annat att leda till att den rättsliga vägledningen om hedersrelaterad brottslighet uppdateras och att ett metodstöd för ärenden om könsstypning tas fram.

De brott som kan identifieras med hjälp av brottskoder utgörs av brott mot lagen med förbud om könsstypning av kvinnor, äktenskaps tvång, barnäktenskapsbrott, vilseledande till äktenskapsresa och hedersförtryck (som infördes den 1 juni 2022). Under 2022 inkom det 283 brottsmisstankar kodade som något av dessa brott och beslut fattades om 234 misstankar. Av dessa har endast 4 procent lett till lagföring. 49 av de inkomna brottsmisstankarna avsåg förbud mot könsstypning av kvinnor och endast 1 ledde till lagföring. Av de 54 misstankar som beslutats om äktenskapstvång har 3 lett till lagföringsbeslut och när det gäller barnäktenskapsbrott har 6 av 88 beslutade brottsmisstankar lett till lagföringsbeslut. Antalet inkomna brottsmisstankar om vilseledande till äktenskapsresa uppgick 2022 till 26 misstankar. Inget av de 21 beslut som fattades 2022 ledde till lagföring. Sedan brottet hedersförtryck trädde i kraft den 1 juni 2022 har 63 brottsmisstankar inkommit men ingen brottsmisstanke har ännu lett till lagföring. Lagföringsandelen för den här brottskategorin är betydligt lägre än för andra typer av brott. Det är i många fall mycket svårt att utreda dessa brott beroende på de starka strukturer som råder i en hederskontext och de risker för målsägande, och även vittnen, som är förenade med att anmäla och vittna. Av samma anledning borde mörkertalet för dessa brott vara stort. Utöver de brott som har tilldelats brottskoder förekommer andra brott med hedersmotiv, till exempel våldsbrott och brott mot frihet och frid. Dessa brott framgår inte av statistiken.

Sedan brottet hedersförtryck trädde i kraft den 1 juni 2022 har 63 brottsmisstankar inkommit men ingen brottsmisstanke har ännu lett till lagföring.

Kontaktförbud

Det totala antalet beslutade kontaktförbud (beslut att bevilja och beslut att avslå) har visat en nedåtgående trend under de senaste åren. Under 2018 uppgick antalet beslut till 10 236 och har därefter sjunkit till 7 796 under 2022. Det totala antalet ansökningar som har kommit in till Åklagarmyndigheten har dock minskat i motsvarande mån och andelen beviljade beslut om kontaktförbud har legat konstant kring 30 procent.

Som en del i arbetet med att öka enhetlighet och effektivitet i tillämpningen av kontaktförbud har myndighetens uppföljning på området utvecklats. Den främsta nyheten i underlaget är redovisningen av antalet beviljade kontaktförbud per 100 000 invånare. Detta mått har valts för att utjämna eventuella geografiska skillnader i beslutsunderlaget. Tidigare har det enbart varit andelen beviljade förbud av det totala antalet ansökningar som varit tillgänglig för att bedöma enhetligheten i tillämpningen över landet. Underlaget fokuserar även särskilt på omfattningen av beviljade kvalificerade kontaktförbud.

Åklagarmyndigheten har tagit fram mer specificerade avslagsbeslut i kontaktförbudsärenden, vilka blev tillgängliga i slutet av 2022. Genom beslutsmallarna framgår de skäl som legat till grund för beslutet på ett tydligare sätt. Av beslutsmotiveringen framgår det om ansökan avslagits

på grund av att det saknas förutsättningar för ett kontaktförbud, om ansökan avslagits på grund av att åklagaren bedömt att det inte föreligger en tillräcklig risk eller om den avslagits till följd av att ett kontaktförbud inte bedömts vara en proportionerlig åtgärd. Beslutsmallarna möjliggör i förlängningen en djupare och mer kvalificerad uppföljning av kontaktförbudshandlingen.

Den tidigare handboken om kontaktförbud är under omvandling till en tvådelad rättslig vägledning. Den rättsliga vägledningen innehåller i flera avseenden rekommendationer om handläggningen av kontaktförbudsärenden i syfte att säkerställa en mer enhetlig och effektiv ärendehantering. Den första delen avser handläggning av kontaktförbudsärenden och den andra delen avser hindrande av elektronisk övervakning och överträdelse av kontaktförbud. De rättsliga vägledningarna kommer att färdigställas och publiceras under första kvartalet 2023.

Mängdbrott

Sammanfattning

- Inkomna brottsmisstankar som avser mängdbrott, det vill säga brott där polisen är förundersökningsledare, har minskat med knappt 14 procent under 2022. Även beslutade brottsmisstankar har minskat, med knappt 13 procent.
- Antalet brottsmisstankar i balans (som för mängdbrott främst består av brottsmisstankar där åtal är väckt) har minskat med 10 928, cirka 19 procent.
- För de mängdbrott som hanterats inom försöksverksamheten snabbare lagföring har antalet inkomna brottsmisstankar ökat till 38 893, vilket motsvarar 20 procent av alla mängdbrott och 27 procent av mängdbrotten för de åklagarkammare som ingått i verksamheten. Även antalet lagföringsbeslut har ökat med 44 procent.
- Bedömningen är att försöksverksamheten har avsedd effekt eftersom beslutstiden var 4,1 dagar jämfört med beslutstiden för samtliga mängdbrott som uppgick till 14,2 dagar under 2022.

Begreppet mängdbrott avser här brott där polisen är förundersökningsledare, vilket innebär att de brottsmisstankar som kommer in till Åklagarmyndigheten i denna kategori är utredda och färdiga för beslut. Mängdbrotten utgör ungefär hälften av alla brottsmisstankar som hanteras av Åklagarmyndigheten. Kategorin mängdbrott innefattar bland annat brottsrubriceringarna ringa narkotikabrott, brott mot knivlagen, olovlig körning, rattfylleri, ringa stöld och skadegörelse. Eftersom samtliga mängdbrottsmisstankar som kommer in till Åklagarmyndigheten är färdiga för beslut är lagföringsnivån generellt sett hög. Som framgår av *tabell 12* har andelen beslutade brottsmisstankar som lett till lagföring legat på en och samma nivå de senaste åren, med en liten ökning 2022 jämfört med föregående år.

Mängdbrottshandlingen regleras av en riktlinje som anger att varje åklagarområde ska ha en särskild organisation för mängdbrottsärenden med särskilt utpekade åklagare för bland annat samverkan med polisen i dessa frågor. Samverkan och återkoppling från åklagare till polis sker

Eftersom samtliga mängdbrottsmisstankar som kommer in till Åklagarmyndigheten är färdiga för beslut är lagföringsnivån generellt sett hög.

regelbundet på både regional och lokal nivå i syfte att utveckla verksamheten och höja kvaliteten. Den utvecklade beredningsorganisation som ingår i mängdbrottsbehandlingen bidrar till en effektiv, enhetlig och rättssäker handläggning där åklagarens ansvar är inriktat på beslut i åtalsfrågan och att föra talan i domstol.

Två åklagarområden har mängdbrottsnätverk som används i kontakten med polisen, vilket har medfört en mer effektiv och strukturerad samverkan.

Tabell 12 Mängdbrott. Sammanfattande tabell 2018–2022

	2022	2021	2020	2019	2018	Förändring antal/ %-enheter 2022–2021	Förändring procent 2022–2021
Inkomna brottsmisstankar	189 874	219 399	236 615	220 821	216 263	-29 525	-13,5%
Beslutade brottsmisstankar	201 741	230 817	249 094	232 575	225 748	-29 076	-12,6%
Brottsmisstankar som lett till lagföring	144 491	163 944	177 038	165 308	158 933	-19 453	-11,9%
Andel brottsmisstankar som lett till lagföring*	87,9%	86,1%	86,5%	88,6%	89,0%	1,8	
Antal lagförda personer	95 282	98 574	99 481	92 418	89 367	-3 292	-3,3%
Beslutstid (dagar)	14,2	17,1	14,9	17,6	15,6	-2,9	-17,0%
Balanserade brottsmisstankar	47 150	58 078	62 650	53 311	48 686	-10 928	-18,8%

* I beslutade brottsmisstankar ingår även sådana beslut som brottsmisstanken skickas åter till utredande myndighet, brottsmisstanken avslutas samt övriga beslut. Vid beräkning av lagföringsandelen har dessa beslut exkluderats.

Landets samtliga bötesbrott på trafikområdet, vissa trafikbrott där fängelse ingår i straffskalan samt företagsbot i yrkestrafik på väg handläggs på två åklagarkammare. Dessa brottskategorier motsvarar närmare 6 procent av samtliga mängdbrott. Ärendekoncentrationen syftar bland annat till att skapa en effektiv handläggning och att säkerställa kompetensen om de ofta mycket detaljerade och specifika regelverken kring dessa brottstyper.

Som framgår av *tabell 12* har antalet inkomna brottsmisstankar om mängdbrott minskat relativt kraftigt under 2022. Se även avsnittet *Inkomna ärenden och brottsmisstankar* samt tabell under *Fakta i korthet*.

Beslutstiden har minskat med knappt tre dagar till i genomsnitt drygt 14 dagar, vilket är kortare än det riktvärde på 20 dagar som myndigheten har satt upp för beslut i polisleda ärenden.

Balanserna har minskat kraftigt jämfört med föregående år, vilket är en positiv vändning av den ökning av balanserna som skett sedan 2018. Balansen för brottsmisstankar i polisleda förundersökningar delas in i två statusgrupper; förundersökning redovisad och åtal väckt, där den senare utgör den största delen. Båda grupperna har minskat, men störst andelsmässig minskning har skett av antalet misstankar med redovisad förundersökning, det vill säga åklagarnas beslutsbalans (-27 procent).

Snabbare lagföring

Åklagarmyndigheten bedriver tillsammans med andra myndigheter inom rättsväsendet sedan 2018 en försöksverksamhet som med bibehållen

rättssäkerhet och kvalitet ska leda till snabbare lagföring av brott. Försöksverksamheten omfattar de brott där polis kommer till brottsplatsen eller påträffar den misstänkta personen och där utredningen kan slutföras på plats eller inom kort tid. Brott som kan omfattas är exempelvis stöld i butik, narkotikabrott, olovlig körning och rattfylleri.

Under 2022 har ytterligare tio åklagarkammare runt om i landet anslutits till försöksverksamheten. Riksdagen har beslutat om ett permanentande av försöksverksamheten från och med den 1 januari 2023 och en myndighetsgemensam planering har genomförts för att utvidga verksamheten till resterande delar av landet under det kommande året. Då kommer återstående elva åklagarkammare att anslutas till verksamheten. Det pågår även en särskild försöksverksamhet med ett snabbförfarande i brottmål för unga lagöverträdare under 18 år som utvidgades till hela Stockholmsområdet.

Antalet inkomna brottsmisstankar inom försöksverksamheten för vuxna har ökat från 27 531 under 2021 till 38 893 brottsmisstankar 2022, vilket motsvarar 20 procent av alla mängdbrott och 27 procent av mängdbrotten för de åklagarkammare som ingått i verksamheten. Även antal lagföringsbeslut har ökat från 2021 till 2022 med 10 635 beslut. Att antalet inkomna brottsmisstankar och lagföringsbeslut ökat kraftigt är förväntat mot bakgrund av det utvidgade antalet åklagarkammare som omfattas av försöksverksamheten. Den genomsnittliga beslutstiden har under samma period minskat från 5 dagar 2021 till 4,1 dagar 2022. Beslutstiden för samtliga mängdbrott var 14,2 dagar 2022, vilket visar att brottsmisstankar inom försöksverksamheten hanteras särskilt skyndsamt.

Grov organiserad brottslighet

Sammanfattning

- De senaste två åren har det jämfört med 2020 skett en ökning av den tid som Åklagarmyndighetens medarbetare lägger på ärenden kopplade till det myndighetsgemensamma Operativa rådet. Tendensen är att insatserna som myndigheten deltar i är något färre men att de har blivit större och mer komplicerade.
- Utöver arbetet med ärenden i Operativa rådet bedrivs olika utvecklings- och samverkansaktiviteter för att förbättra hanteringen av allvarliga och grova brott och andra brott som begås inom ramen för kriminella nätverk.

Arbetet mot grov organiserad brottslighet bedrivs inom alla delar av myndigheten. Ett arbete har påbörjats med att inrätta särskilda team inom varje åklagarområde för att hantera allvarliga och grova brott. Strukturen ska underlätta samarbetet mellan åklagarområdena samt mellan teamen och de nationella riksenheterna.

Åklagarmyndigheten deltar i det myndighetsgemensamma Operativa rådet som har i uppdrag att prioritera den nationella operativa inriktningen i enskilda insatser mot organiserad brottslighet. Förundersökningar som åklagare leder efter beslut om insatser av Operativa rådet omfattar bland annat mord, synnerligen grova narkotikabrott, synnerligen grova vapenbrott, sprängningar, andra grova våldsbrott, bedrägerier

och grova penningtvättsbrott. Det är brott som ofta begås av personer i gängmiljö eller som på annat sätt är knutna till kriminella nätverk och det finns också ofta kopplingar till utsatta områden.

De senaste två åren har det jämfört med 2020 skett en ökning av den tid som Åklagarmyndighetens medarbetare arbetat med ärenden kopplade till Operativa rådet. Tiden avser både omfattande förundersökningsledning och stora rättegångar. Åklagarmyndigheten har deltagit i cirka 20 insatser, varav flera också har haft ett antal underinsatser. Tendensen är att insatserna som myndigheten deltar i är något färre men att de har blivit större och mer komplicerade.

Det europeiska åklagarsamarbetet genom Europeiska unionens byrå för straffrättsligt samarbete, Eurojust, utgör ett värdefullt stöd till svenska åklagare vid ärenden med internationell anknytning, läs mer i kapitlet *Internationell verksamhet*.

Ärendena som utgår från Operativa rådets insatser har också allt fler internationella inslag och det sker mycket samarbete med hjälp av Eurojust.

Under 2022 har arbetet med ärenden kopplade till Operativa rådet uppgått till cirka 21 000 timmar (26 400 timmar 2021, 13 600 timmar 2020). Det är fortsatt mycket tid som lagts i insatserna och en starkt bidragande orsak är alltjämt tillgången till dekrypterat chattmaterial som Encrochat, Sky ECC och Anom. Bevismaterialet ger en unik möjlighet att lagföra personer för bland annat grova vålds- och narkotikabrott, men även till exempel penningtvätt i utredningar som tidigare ofta har varit förknippade med stora bevisproblem. Under året har 98 personer dömts i ärenden kopplade till Operativa rådet, varav 78 till fängelse i sammanlagt 304 år. Därtill har 50 miljoner kronor förverkats som utbyte av brott.

Åklagarmyndigheten har beslutat att delta i det europeiska samarbetet mot organiserad och grov brottslighet, EMPACT. Vid handläggning av de allra största ärendena finns ett särskilt behov av att på ett effektivt sätt kunna analysera och bearbeta ett mycket omfattande och komplext förundersökningsmaterial. Ett antal analytiker har därför anställts vid Nationella åklagaravdelningen.

Organiserad brottslighet och gängkonflikter har blivit en av vår tids stora säkerhetsutmaningar och riskerar att urholka tilliten till rätts-samhället och demokratin. Samtidigt kan brott som begås inom ramen för kriminella nätverk av olika skäl vara särskilt svåra att utreda och de kräver därför ett nära samarbete med Polismyndigheten, Tullverket och övriga myndigheter både i enskilda ärenden och vid metodutveckling med mera. Åklagarmyndigheten och Polismyndigheten har regelbundet samverkansmöten på olika nivåer för det gemensamma arbetet mot den grova organiserade brottsligheten.

Flera rättsliga utvecklingsprojekt har genomförts inom detta område under året, bland annat ett webinarium samt nya och uppdaterade rättsliga vägledning. Se avsnittet *Rättsutveckling och rättslig styrning*.

Terrorism

Flera förundersökningar om terroristbrott, planering av attentat, resor och utbildning i syfte att delta i terroristhandlingar samt finansiering av terrorgrupper har bedrivits under året. Under året har en person lagförts för terroristbrott samt förberedelse därtill, tre personer lagförts för brott mot lagen om straff för offentlig uppmaning, rekrytering och utbildning avseende terroristbrott (rekryteringslagen).

Ärendena som utgår från Operativa rådets insatser har allt fler internationella inslag.

Straffansvar för resa i terrorismsyfte prövades för första gången under året.

Ingen förundersökning om brott mot lagen om straff för finansiering av särskilt allvarlig brottslighet i vissa fall (finansieringslagen) har avslutats under året.

Straffansvar för resa i terrorismsyfte prövades för första gången under året efter åtal mot två bröder som gripits på en flygplats i samband med en utresa. Både tingsrätt och hovrätt fann att bröderna gjort sig skyldiga till brott genom att de hade påbörjat en resa till ett annat land i avsikt att ha samröre med en terroristorganisation.

Under året väcktes åtal för knivmordet i Visby i juli och för handlingar som begåtts i avsikt att utöva våld mot ytterligare en person. Förundersökningen syftade särskilt till att, utöver syftet med gärningen, klarlägga om Sverige kunnat skadas av gärningen som begicks under politikerveckan i Almedalen. I december slog Gotlands tingsrätt fast att den tilltalade var skyldig till mord och förberedelse till terroristbrott. Påföljden bestämdes till slutet rättspsykiatrisk vård.

Reglerna om anmälningsskyldighet är ett viktigt instrument för att förebygga terrorism och möjliggör en systematisk kontroll av utlänningar som i avvaktan på utvisning utgör kvalificerade säkerhetshot. Under året har ett flertal personer lagförts för brott mot reglerna om anmälningsskyldighet och domar har meddelats i åtta olika mål. Antalet överträdelser av anmälningsskyldigheten har ökat i omfattning under senare år och för att skärpa kontrollen av dessa individer har bland annat det straffbara området utvidgats och straffen för överträdelser skärpts genom lagen om särskild kontroll av vissa utlänningar som trädde i kraft den 1 juli och som ersatte den tidigare regleringen.

Nödvändigheten av att ingripa på ett så tidigt stadium som möjligt, helst redan på planeringsstadiet, mot alla former av misstänkt terroristbrottslighet medför många gånger svårigheter med att kunna inhämta tillräcklig bevisning för lagföring. Förundersökningar som inte leder till någon lagföring kan ändå genom att identifiera individer, grupper, organisationer och deras ideologiskt motiverade eller statligt sanktionerade våldsanvändning, få stor betydelse för att reducera ett terrorhot riktat mot Sverige och andra stater.

Penningtvätt och finansiering av terrorism

Sammanfattning

- Antalet lagförda personer har ökat med knappt 25 procent och även antalet lagföringsbeslut har ökat.
- Tillgångssäkring för brottsutbyte vid penningtvätt har skett i 876 ärenden jämfört med 710 ärenden 2021 och 587 ärenden 2020.
- Det har även skett en ökning av antalet ärenden om penningtvätt där åklagare har framställt yrkanden om förverkande om utbyte av brott och brottslig verksamhet.
- Sammantaget är det en positiv utveckling på området, vilket bör bero på ett ökat fokus och en rad kompetenshöjande åtgärder i kombination med ett ökat inflöde.

Regler om straffansvar vid penningtvätt finns i penningtvättsbrottslagen. Straffansvaret omfattar även den som tvättar vinster från egen

brottslighet, så kallad självtvätt, liksom den som i näringsverksamhet eller liknande medverkar till åtgärder som skäligen kan antas vara vidtagna i penningtvättssyfte (näringspenningtvätt). Bestämmelser om penningbeslag finns också i terroristbrottslagen. I denna lag finns även bestämmelser om förverkande och straff för finansiering av terrorism eller särskilt allvarlig brottslighet, se ovan.

Sedan penningtvättsbrottet infördes 2014 har antalet lagförda personer ökat varje år. Under 2022 har antalet lagförda personer ökat från 1 852 personer 2021 till 2 308 år 2022 (+24,6 procent). Även antalet beslut om lagföring har ökat under 2022.

Sedan penningtvättsbrottet infördes 2014 har antalet lagförda personer ökat varje år.

Åklagarmyndigheten följer också upp ett antal andra typer av beslut kopplade till brottsutbyte vid dessa brott. Uppföljningen baseras på manuella genomgångar av ärenden, vilket kan påverka statistikens kvalitet.

Uppföljningen av de ärenden som avslutats under året visar att tillgångssäkring för brottsutbyte vid penningtvätt har skett i 876 ärenden (710 ärenden 2021 och 587 ärenden 2020). Med tillgångssäkring menas beslut om dispositionsförbud, beslag, penningbeslag, förvar eller yrkande om kvarstad. Åklagare har i 221 ärenden om penningtvätt framställt yrkanden om förverkande av utbyte av brott och brottslig verksamhet. Detta är också en ökning från tidigare år (163 ärenden 2021 och 155 ärenden 2020).

Åklagarmyndigheten deltar tillsammans med 15 myndigheter och Sveriges Advokatsamfund i Polismyndighetens samordningsfunktion för åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism. Samordningsfunktionen har bland annat i uppdrag att göra nationella riskbedömningar om penningtvätt och finansiering av terrorism och att fungera som ett forum för informationsutbyte och kunskapsöverföring. Bland annat har en myndighetsgemensam fördjupad utbildning riktad till myndighetspersoner med god kunskap och erfarenhet av att arbeta mot penningtvätt eller finansiering av terrorism genomförts för andra gången. Samordningsfunktionen har också genomfört en konferens om penningtvätt och våldsbejakande extremism. Inom den organiserade brottsligheten förekommer ofta så kallade målvakter vid avancerade penningtvättsupplägg. Samordningsfunktionen har inom ramen för sitt arbete tagit fram en informationsfolder.

Inom Åklagarmyndigheten finns bland annat nätverk för vissa sakområden, däribland för penningtvätt och utbyte av brott och brottslig verksamhet.

Myndigheten har också en nationell ämnesspecialist inom området brottsutbyte och penningtvätt. I ämnesspecialistens ansvar ingår bland annat att leda det nationella nätverket. En annan uppgift är att bidra med råd och vägledning till åklagare i operativa frågor.

Förekomsten av så kallade icke fungibla verk, det vill säga unika digitala tillgångar vars ägarskap kan spåras i kryptovaluta, vid penningtvätt och hur man bäst säkrar och spårar sådan tillgång har lyfts under ett erfarenhetsseminarium för it-brottsåklagare.

Åklagarmyndigheten har deltagit i Polismyndighetens nationella projekt om att höja förmågan i arbetet mot penningtvätt.

Antalet anmälningar om penningtvätt har ökat kraftigt på senare år, vilket också har resulterat i att fler åklagare behöver ökade kunskaper inom rättsområdet.

Under året har domar meddelats i ett flertal större penningtvättsmål.

Svea hovrätt har meddelat dom mot administratören av narkotika-marknadsplatsen Flugsvamp 2.0 på Darknet. I domen har cirka 311 000 överlåtelse bedömts som bland annat synnerligen grovt narkotikabrott som dömdes i konkurrens med grovt penningtvättsbrott för hanteringen av administratörens vinst från narkotikahandeln. I domen har tidpunkten för omvandling av brottsutbyte i bitcoin satts till dagen för laga kraft. Vid denna tidpunkt motsvarade brottsvinsten drygt 319 miljoner kronor, vilket är det enskilt största förverkande som i Sverige utdömts för narkotikabrottslighet.

Den sammantagna uppföljningen visar en mycket positiv utveckling på området, vilket bör hänga samman med ett ökat fokus och en rad kompetenshöjande åtgärder på området i kombination med ett ökat inflöde.

Tabell 13 Penningtvätt. Lagförda personer och beslutsfördelning 2018-2022

	2022	2021	2020	2019	2018	Förändring antal 2022–2021	Förändring procent 2022–2021
Antal misstänkta personer som har lagförts	2 308	1 852	1 580	1 018	424	456	24,6%
Antal beslut i åtalsfrågan	4 751	4 005	3 531	2 302	5 390	746	18,6%
åtal väckts	4 259	3 339	3 035	2 097	5 250	920	27,6%
åtalsunderlåtelse meddelats	15	20	6	5	6	-5	-25,0%
strafföreläggande utfärdats	32	83	30	6	12	-51	-61,4%
åtal inte väckts på grund av att brott inte kan bevisas	301	449	354	171	106	-148	-33,0%
åtal inte väckts av andra skäl	144	114	106	23	16	30	26,3%
Antal beslut att inte inleda en förundersökning	5	3	3	6	0	2	66,7%
Antal beslut att lägga ned en förundersökning	2 180	2 071	2 337	1 367	1 025	109	5,3%
Övriga beslut	3 011	1 764	1 447	1 462	831	1 247	70,7%
Totalt antal beslut	9 947	7 843	7 318	5 137	7 246	2 104	26,8%

Brottsutbyte

Sammanfattning

- Antalet ärenden med yrkanden om förverkande av utbyte av brott eller brottslig verksamhet har ökat med 12 procent jämfört med föregående år. Sedan 2018 har antalet blivit 45 procent fler.
- Arbetet med att begränsa vinsterna av brott är fortsatt prioriterat, vilket bland annat inneburit en ökad rekrytering av åklagarrevisorer samt en utveckling av deras roll och kompetens.
- Utvecklingen på området är fortsatt positiv och ett resultat av myndighetens fokus på uppgiften att begränsa vinsterna av brott och brottslig verksamhet.

Arbetet för att begränsa vinsterna av brott och brottslig verksamhet utgör en del av Åklagarmyndighetens kärnverksamhet. Myndigheten har under de senaste åren bedrivit ett omfattande arbete, på både strategisk och operativ nivå, för att förbättra arbetet med att återta brottsutbyte. Uppföljning av arbetet sker regelbundet.

Åklagarmyndigheten har fortsatt att rekrytera åklagarrevisorer till de allmänna åklagarkamrarna. Åklagarrevisorerna biträder åklagarna i arbetet med att spåra tillgångar och återta brottsvinster. Revisorsstödet har visat sig vara mycket effektivt i arbetet med att spåra och säkra tillgångar, särskilt vid utredningar om grov organiserad brottslighet. Myndighetens ambition är att försätta utöka antalet åklagarrevisorer och målet är att ha 30 åklagarrevisorer 2025. Det finns en särskild utbildning för åklagarrevisorerna. Utbildningen har fortsatt att utvecklas under året.

Under året har yrkanden om förverkande av utbyte av brott eller brottslig verksamhet registrerats i 1 156 ärenden, jämfört med 1 036 ärenden 2021. Myndighetens riktvärde är att antalet ärenden med sådana yrkanden ska öka.

Storleken på de yrkade beloppen har minskat sedan 2021, vilket främst förklaras av att det var ett osedvanligt stort yrkande i ett enskilt ärende under 2021.

Som ett led i arbetet med att spåra och säkra tillgångar inför ett eventuellt förverkande har 1 632 finansiella utredningar genomförts under 2022. Detta kan jämföras med 1 358 utredningar under 2021 och 1 342 utredningar under 2020. Att antalet finansiella utredningar ska öka är också ett mål inom myndigheten.

Åklagare kan även yrka att näringsidkare ska få företagsbot, något som är vanligast för miljö- och arbetsmiljöbrott. Under året har företagsbot för sådana brott dömts ut i 430 fall (513 år 2021).

Åklagarmyndigheten har två trafikenheter som handlägger alla trafikmål inom yrkestrafiken där företagsböter aktualiseras. Vid dessa enheter framställs varje år ett antal yrkanden om företagsböter.

Under åklagarnas grund- och vidareutbildning behandlas frågor om förverkande av brottsutbyte och hur det ska säkras under en förundersökning. Vidareutbildningen *Pengar – återförande av brottsutbyte och skadestånd* genomfördes första gången 2021 och har fortsatt med nya omgångar under året. Utbildningen riktar sig till åklagare med några års erfarenhet som arbetar eller inom kort kommer att arbeta med ärenden där frågor om brottsutbyte och skadestånd kan förekomma.

Myndigheten har under 2022 deltagit i ett flertal utbildningar och projekt om brottsutbyte och penningtvätt tillsammans med bland annat Polismyndigheten. Åklagarmyndigheten har inom ramen för Polismyndighetens nationella projekt om återtagande av brottsvinster deltagit i en myndighetsgemensam konferens med fokus på den kriminella ekonomin och hur myndigheterna gemensamt ska förbättra resultaten med att återta brottsvinster.

Inom ramen för det myndighetsöverskridande brottsutbytesarbetet har Åklagarmyndigheten också deltagit vid framtagandet av ett uppdaterat metodstöd för finansiella utredningar samt vid konferenser om bland annat återtagande av brottsvinster.

Åklagarrevisorerna biträder åklagarna i arbetet med att spåra tillgångar och återta brottsvinster.

Tabell 14 Återtagande av brottsutbyte 2018–2022

	2022	2021	2020	2019	2018	Förändring antal/ belopp 2022–2021	Förändring procent 2022–2021
Antal ärenden med förverkandeyrkanden	1 156	1 036	970	848	797	120	11,6%
Antal förverkandeyrkanden	1 800	1 567	1 389	1 402	1 197	233	14,9%
Förverkandeyrkanden, belopp (mnkr)	232	1 695	404	134	60	-1 463	-86,3%
Antal yrkanden om kvarstad	116	88	109	127	106	28	31,8%
Finansiella utredningar	1 632	1 358	1 342	1 181	161	274	20,2%

Avfallsbrottslighet

Myndigheten deltog i regeringsuppdraget *Förstärkta insatser mot brottslighet inom avfallsområdet* som redovisades i mars 2022. I den redovisningen återfinns Åklagarmyndighetens åtagande som innefattar förstärkning av Riksenheten för miljö- och arbetsmiljömål, utökat utbyte mellan Åklagarmyndighetens olika enheter internt och i förhållande till Ekobrottsmyndigheten, samarbete med polisen samt ökat internationellt samarbete. Myndigheten har påbörjat rekrytering av ytterligare resurser för detta arbete.

Samarbetet med polisen är under utveckling inom ramen för både EMPACT (European Multidisciplinary Platform Against Criminal Threats) och Operativa rådet med satsningar mot avfallsrelaterad brottslighet. Åklagarmyndigheten stod också värd för årets möte inom ENPRO (The Network of Prosecutors on Environmental Crime in the Baltic Sea Region) där fokus var på gränsöverskridande illegala avfallstransporter. Myndigheten deltar vidare i det nya regeringsuppdraget *Ytterligare åtgärder mot brottslighet inom avfallsområdet* som blev en följd av det tidigare redovisade uppdraget.

Målet med den ökade satsningen på insatser mot avfallsrelaterade brott genom en närmare myndighetssamverkan nationellt och ett ökat internationellt utbyte är ökad lagföring och minskad brottslighet på området. Det är dock ett arbete som tar tid att utveckla och det krävs omfattande resurser från polisen inom underrättelse, spaning och utredning för att en tydlig effekt ska uppnås, framför allt i förhållande till den organiserade brottsligheten.

Häktningar och restriktioner

En misstänkt person kan under vissa förutsättningar häktas under en brottsutredning. Att frihetsberöva en person och begränsa möjligheterna till att ha kontakt med andra utgör inskränkningar i grundlagsskyddade rättigheter, men är ibland nödvändigt för att brottet ska kunna utredas och lagföras. Stor vikt läggs vid att dessa tvångsmedel endast används när det verkligen är motiverat. Beslut om häktning fattas av domstol på begäran av en åklagare och förutsätter att det finns risk för att den misstänkta personen avviker, fortsätter brottslig verksamhet eller försvårar brottsutredningen.

Domstolen kan ge åklagaren rätt att belägga den misstänkta personen

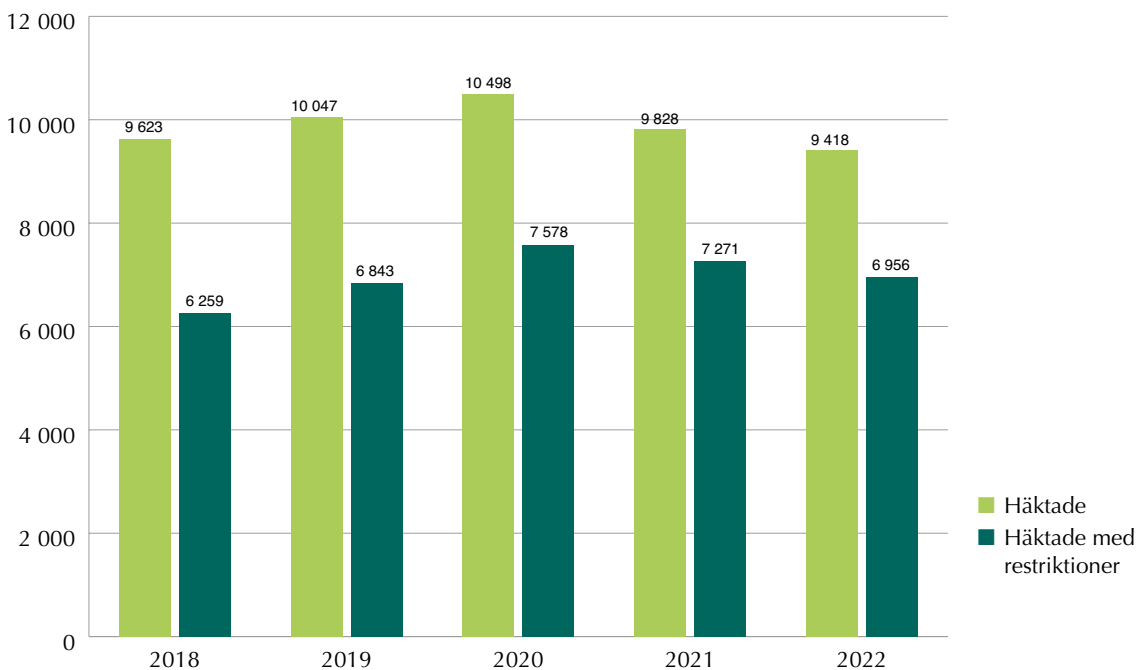
med olika typer av restriktioner under häktstiden. Detta innebär att personens kontakter med omvärlden kan begränsas om det behövs för att hindra henne eller honom från att påverka vittnen eller andra personer som ska förhöras eller från att försvåra utredningen på annat sätt. Åklagaren är under hela häktningstiden skyldig att pröva om det fortfarande är nödvändigt att personen är häktad och har restriktioner. Om häktningen eller restriktionerna inte längre behövs ska de genast upphävas.

Liksom de närmast föregående åren bygger redovisningen i detta avsnitt på uppgifter hämtade från Kriminalvården. Uppgifterna om antalet häktade avser antalet häktesperioder och inte antalet unika individer som varit utsatta för tvångsmedel under året, det vill säga om en person varit häktad två gånger under perioden redovisas detta som två häktade i statistiken. Uppgifterna om antalet unga häktade utgår från åldern vid påbörjad häktning och inte åldern vid avslutad häktning. Den särskilda redovisningen av användningen av restriktioner för unga häktade förutsätter granskning av individuella ärenden i myndighetens ärendehanteringssystem.

Av *diagram 10* framgår att 9 418 personer var häktade under 2022. Av dem hade 6 956 personer (74 procent) någon form av restriktioner under i vart fall en del av häktningstiden.

Antalet häktade är omkring 4 procent färre än föregående år då 9 828 personer var häktade, vilket innebär att trenden med ett minskat antal häktesperioder fortsätter. Andelen som varit ålagda restriktioner är densamma som föregående år, 74 procent. Det är däremot något vanligare än 2020 och 2019 då 72 respektive 68 procent av de häktade hade restriktioner.

Diagram 10 Antal häktade och häktade med restriktioner 2018–2022

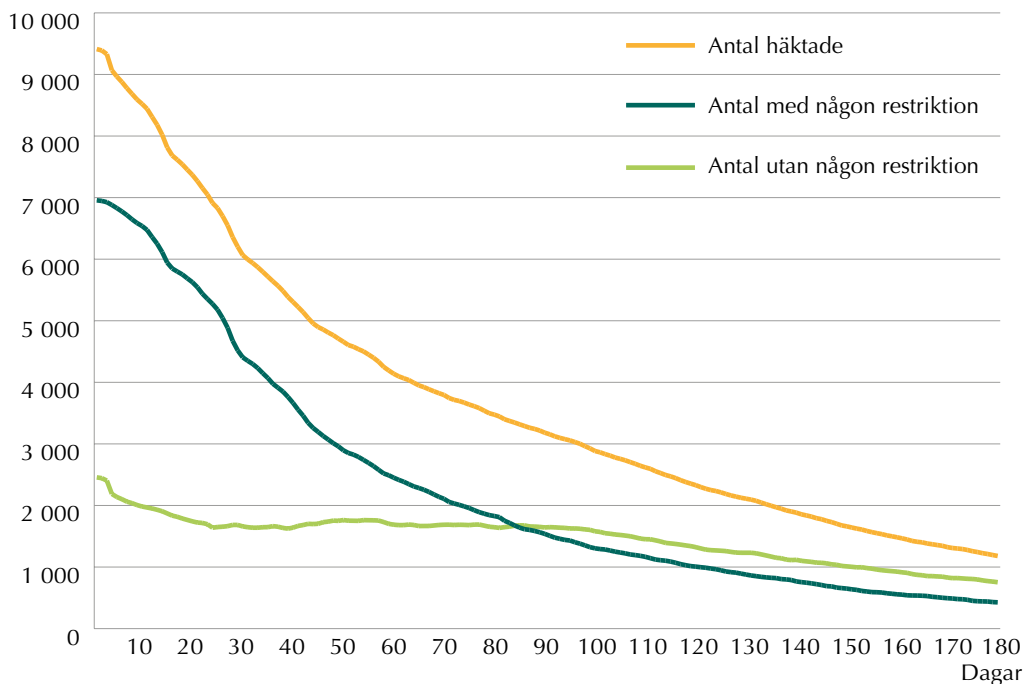


I *diagram 11* redovisas antalet avslutade häktningar med och utan restriktioner. Av diagrammet kan utläsas att behovet av restriktioner i allmänhet minskar allt eftersom utredningen fortlöper. Ofta upphör dock behovet först i samband med avslutad huvudförhandling i tingsrätten, vilket hänger samman med omedelbarhetsprincipen, som fortfarande är huvudregel i svensk straffprocess. De nya reglerna om utökad möjlighet att använda tidigare förhör som tagits upp på video, som trädde i kraft den 1 januari 2022, utgör en uppmjukning av omedelbarhetsprincipen. Vilken påverkan dessa nya regler kommer att få på behovet av restriktioner är dock ännu oklart.

Trots att antalet häktade har minskat det senaste året så har antalet långa häktningar ökat.

Trots att antalet häktade har minskat det senaste året så har antalet långa häktningar ökat. Ökningen av de långa häktningarna är särskilt tydlig bland dem där restriktioner gäller, en ökning som blir mer markant för de allra längsta häktningarna. Till exempel har antalet häktade personer med restriktioner efter 120 dagar ökat med 10 procent (från 917 till 1 008) och antalet som varit häktade med restriktioner efter 180 dagar har ökat med hela 20 procent (från 357 till 427). Sedan 2018 har antalet häktade med restriktioner dag 180 ökat med hela 154 procent. En tänkbar förklaring kan vara att det blivit allt fler mycket omfattande och komplicerade utredningar med hög risk för kollusion, att den misstänkta undanröjer bevis eller på annat sätt förstör en brottsutredning, som också kan innebära att den misstänkta är häktad med restriktioner efter förhandlingen i hovrätten ända fram till dess domen meddelas.

Diagram 11 Antal avslutade häktningar med och utan restriktioner 2022



I *diagram 12* redovisas antal avslutade häktningar med och utan restriktion för häktade i åldersgruppen 15–17 år. Under 2022 var 194 av de häktade under 18 år när häktningen påbörjades, vilket innebär en ökning med 34 häktade i förhållande till 2021 och en ökning med 55 häktade i förhållande till 2020. Antalet avslutade häktningar 2022 är dock något färre än 2019, då antalet häktade var 198. Antalet unga häktade redovisas utifrån ålder vid påbörjad häktning. Antalet häktade barn är något osäkert eftersom det förekommer att en misstänkts ålder justeras till att vara 18 år eller äldre under domstolsprövningen. Andelen unga häktade i förhållande till samtliga häktade var under 2022 omkring 2 procent, vilket är en viss ökning i förhållande till 2021 då andelen var 1,6 procent, men i nivå med andelen under tidigare år (mellan 1,6 och 1,9 procent). När unga häktas är det så gott som uteslutande på grund av misstankar om mycket allvarlig brottslighet som mord, människorov, grova vålds- och sexualbrott, grova rån och grova vapenbrott.

Av *diagram 13* framgår antalet avslutade häktningar med och utan restriktioner i åldersgruppen 18–20 år. Under 2022 var 978 av de häktade i åldern 18–20 år, vilket är en minskning jämfört med 2021 då antalet var 1 047 och 2020 då antalet var 1 178. Andelen häktade i åldersgruppen i förhållande till samtliga häktade är oförändrad (omkring 10 procent).

En person som inte har fyllt 18 år häktas endast om det finns synnerliga skäl för det. 2022 ålades 191 av de unga som häktades restriktioner under i vart fall en del av häktningstiden. Andelen utgör drygt 98 procent av de häktade i denna grupp, vilket är en viss ökning i förhållande till 2021, 2020 och 2019 (97, 94 respektive 96 procent).

Den höga andelen unga som åläggs restriktioner förklaras med att ungdomar endast i undantagsfall blir häktade om det inte är fråga om mycket allvarlig brottslighet där det finns en överhängande risk för att de annars försvårar brottsutredningen.

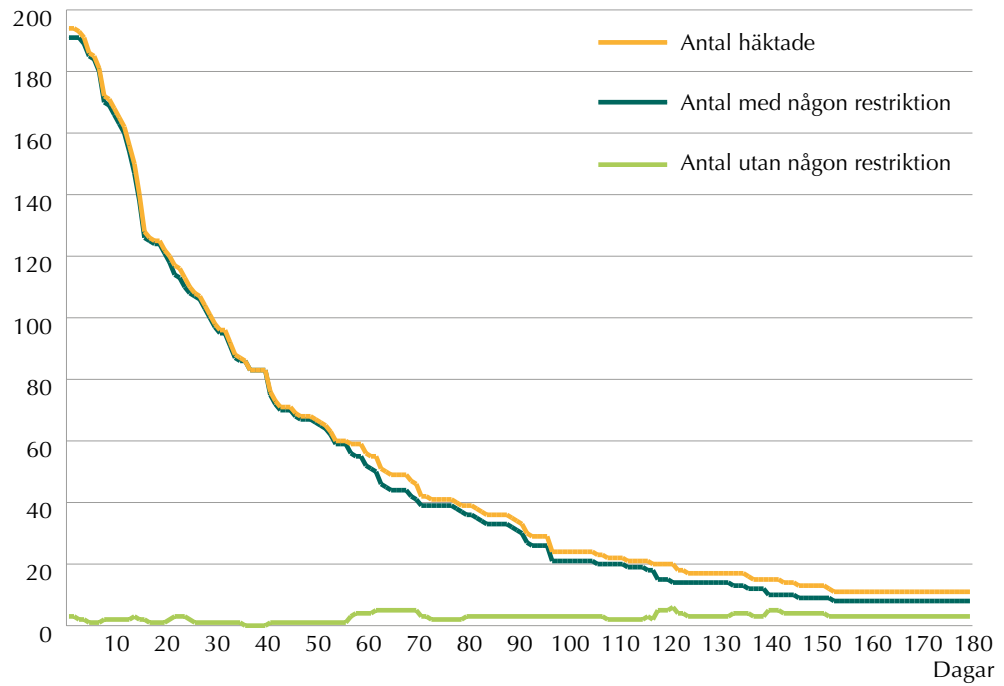
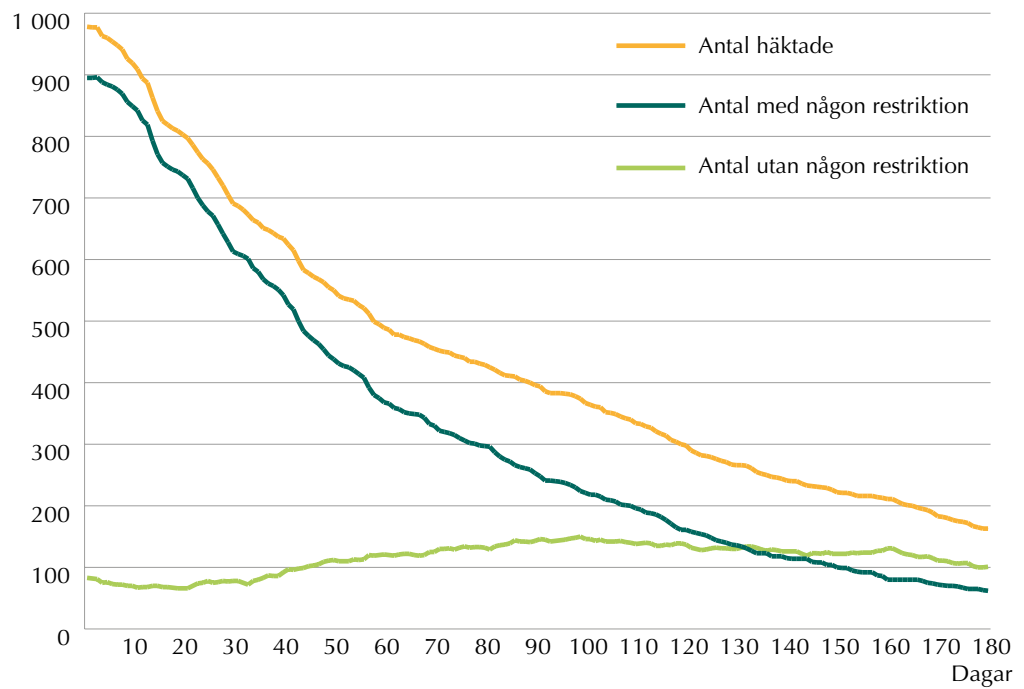
Under 2022 var 96 personer som inte hade fyllt 18 år häktade längre tid än 30 dagar, vilket är en ökning jämfört med 2021 och 2020 då 74 respektive 66 personer var häktade längre tid än 30 dagar. En förklaring till ökningen skulle kunna vara att unga i högre utsträckning dras in i organiserad brottslighet av allvarligt slag, en typ av brottslighet som typiskt sett är svårutredd.

Av de 96 barn som var häktade i mer än 30 dagar har 95 haft restriktioner under 31 dagar eller längre. Åklagaren har möjlighet att medge undantag från beslutade restriktioner. Det kan till exempel innebära tillstånd att ta emot telefonsamtal och besök, tillstånd att vistas tillsammans med en viss annan häktad person, så kallad samsittning, eller tillstånd att vistas gemensamt med andra häktade. Särskilt om den häktade är ung brukar undantag medges, bland annat i form av övervakade telefonsamtal eller besök för att möjliggöra kontakter med föräldrar och andra närstående. Även för äldre misstänkta medges vanligtvis undantag från restriktionerna om häktningstiden blir lång.

Av de 191 personer under 18 år som var häktade med restriktioner hade 4 personer (2 procent) enligt vad som kunnat utläsas av diariet föringen inte beviljats något undantag från restriktionerna, vilket är samma antal men lägre andel jämfört med föregående år (4 personer och 3 procent). De unga häktade som inte beviljats några lättnader i restriktionerna har regelmässigt varit häktade så kort tid att frågan om lättnader inte hunnit aktualiseras. Övriga häktade ungdomar med restriktioner har

Andelen unga häktade i förhållande till samtliga häktade var under 2022 omkring 2 procent, vilket är en viss ökning i förhållande till 2021.

En person som inte har fyllt 18 år häktas endast om det finns synnerliga skäl för det.

Diagram 12 Antal avslutade häktningar med och utan restriktioner, 15–17 år, 2022**Diagram 13** Antal avslutade häktningar med och utan restriktioner, 18–20 år, 2022

haft undantag som gett möjlighet till kontakter med anhöriga och andra i form av telefonsamtal och besök eller beviljats samsittning och/eller gemensam vistelse. Av de 95 ungdomar som varit häktade med restriktioner i mer än 30 dagar har samtliga, enligt vad som kan utläsas av diarieföringen, beviljats något eller några undantag från restriktionerna. Beslutet om undantag är ofta formulerade som generella beslut om tillstånd att framöver ta emot besök eller telefonsamtal från vissa personer.

Beslut om att en häktad ungdom som har restriktioner ändå ska få tillstånd att vistas tillsammans med någon annan häktad person, så kallad samsittning, har fattats för 139 (119 förra året) personer.

Av de personer under 18 år som varit häktade med restriktioner mer än 30 dagar har 85 procent fått tillstånd till samsittning eller gemensam vistelse enligt vad som kunnat utläsas av diarieföringen, vilket är en minskad andel jämfört med 2021 och 2020 (94 respektive 92 procent).

Nationell samverkan

Samverkan mellan myndigheter väntas leda till ökad effektivitet för samtliga involverade. Åklagarmyndigheten samverkar med flera olika myndigheter på både nationell och regional nivå. Utöver det löpande samarbetet med Polismyndigheten och Ekobrottsmyndigheten i det operativa arbetet finns flera fasta strukturer för regelbunden samverkan mellan myndigheterna. Det sker en kontinuerlig utveckling av formerna och innehållet.

Åklagarmyndigheten har också samverkan och löpande kontakter med Brottsförebyggande rådet, Brottsoffermyndigheten, Domstolsverket, Försäkringskassan, Kriminalvården, Kronofogdemyndigheten, Kustbevakningen, Läke medelsverket, Migrationsverket, Riksidrottsförbundet, Rättsmedicinalverket, Skatteverket, Spelinspektionen, Sveriges Domstolar, Trafikverket, Transportstyrelsen och Tullverket.

Exempel på områden som har varit aktuella under året:

- Ärende- och brottsamordning samt utredningsverksamhetens behov kopplat till den forensiska förmågan (Polismyndigheten inklusive NFC).
- Överenskommelse om åklagarkontakt inför förhör med gripfen m.m. (Tullverket).
- Samverkan om gränsdragning mellan myndigheterna och gemensam hantering av ärenden (Ekobrottsmyndigheten).
- Hanteringen av folkbokföringsbrott samt arbetet med brottsutbytesfrågor (Skatteverket).
- Videonärvaro och digitala förhandlingar, nya straff- och processrättsliga regler, till exempel tidiga förhör (Sveriges Domstolar).
- Metodstöd vid brott utanför svenskt sjöterritorium samt hanteringen av avfallsbrottslighet (Kustbevakningen).
- Utveckla kontaktvägar mellan myndigheterna vid verkställighetsärenden, inrättande av en kontaktgrupp för erfarenhetsutbyte samt Kronofogdemyndighetens deltagande som föreläsare vid Åklagarmyndighetens interna utbildningar, till exempel för åklagarrevisorer (Kronofogdemyndigheten).
- Brottsom avser assistansersättning samt hanteringen av bidragsbrott (Försäkringskassan med flera).
- Frågor kring rättsintyg, rättsläkare och forensiska dokumentationsläkare (Rättsmedicinalverket).

- Försöksverksamheten med snabbförfarande i brottmål (Polismyndigheten, Sveriges Domstolar med flera).
- Löpande samverkansmöten om företagsbot för trafikärenden (Transportstyrelsen).
- Samverkan sker regelbundet med ATK-rådet (Automatisk Trafik-säkerhetskontroll) (Trafikverket).

Utveckling av systemstöd

Ärendehanteringssystemet Cåbra har vidareutvecklats under året och anpassats till ny och förändrad lagstiftning. Stöd för elektronisk arkivering av ett utökat antal ärendetyper har införts.

Arbetet med att ansluta Sverige till det europeiska elektroniska systemet för åklagares hantering av digital bevisning, e-Evidence, har bedrivits under året. Arbetet har försenats på såväl EU- som svensk nivå och den svenska anslutningen beräknas ske under 2023.

Under året har Åklagarmyndigheten tillsammans med 13 andra myndigheter genomfört ett regeringsuppdrag för att analysera konsekvenserna av att införa digital kommunikation genom e-CODEX i civil- och straffrättsliga samarbeten inom EU. Åklagarmyndigheten har sammanställt analysen och redovisat rapporten för regeringen.

I det myndighetsövergripande samarbetet om rättsväsendets digitalisering deltar Åklagarmyndigheten tillsammans med övriga myndigheter i rättskedjan. Åklagarmyndigheten har deltagit i arbetet med att ta fram en gemensam strategisk plan för åren 2023-2027. Planen ger en tydlig ram och inriktning för arbetet med att bygga upp ett digitaliserat rättsväsende för effektivitet, rättssäkerhet och ökad samhällsnytta. För Åklagarmyndighetens del har årets samarbete bland annat inneburit att informationsutbytet med Polismyndigheten har förbättrats och att utvecklingsarbeten gentemot Tullverket har bedrivits. Informationsutbytet med Kriminalvården har vidareutvecklats. Myndigheten har deltagit i Domstolsverkets arbete med att digitalt och strukturerat rapportera nya brottmålsavgöranden direkt till berörda myndigheter vilket infördes under 2022. Åklagarmyndigheten har varit sammanhållande för att färdigställa en förstudie om beslag som redovisades till regeringen i början av året.

Jämställdhetsintegrering

Av Åklagarmyndighetens inriktning för arbetet med jämställdhetsintegrering 2022–2025 framgår att myndigheten kan bidra till målet att minska ojämställdhetsproblemen i samhället främst genom att förbättra utredning och lagföring av brott som faller inom det övergripande målet om att mäns våld mot kvinnor ska upphöra. Myndighetens arbete med jämställdhetsintegrering ingår därför i den ordinarie löpande verksamheten.

Åklagarmyndigheten bedriver sedan många år utvecklingsarbete i syfte att öka kvaliteten på utredning och lagföring av brottslighet som har betydelse för att minska ojämställdhetsproblemen i samhället, exempelvis brott i parrelation och sexualbrott. Se avsnittet *Arbetet mot sexualbrott, brott i parrelation, brott mot barn och brott med hedersmotiv*.

Några aktiviteter kan särskilt nämnas. Under året har arbetet fortsatt med att utveckla och lyfta fram den särskilda arbetsmetoden *Ett utvecklat bästa arbetsätt* som tagits fram tillsammans med Polismyndigheten. Åklagarmyndigheten har identifierat att utredningar och beslut om olika former av kontaktförbud kan förbättras, bland annat i syfte att få en mer

enhetlig tillämpning i landet. Myndigheten har också deltagit i olika forum för samråd, såsom Jämställdhetsmyndighetens strategiska generaldirektörsråd som syftar till att effektivisera arbetet med att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor.

Inom ramen för likabehandlingsplanen pågår löpande arbete för att säkerställa att myndigheten i sig är jämställd. Bedömningen är att Åklagarmyndigheten är en i allt väsentligt jämställd arbetsplats. Se också avsnittet *Kompetensförsörjning*.

Förtroende

Sammanfattning

- Förtroendet för åklagare enligt NTU är oförändrat och är det högsta värdet som uppmätts för myndigheten.
- Anseendeindex enligt Kantar Sifos undersökning var 43 vilket även det är det högsta värdet för myndigheten sedan mätningen inleddes.
- Myndigheten bedriver sedan många år ett arbete för att åklagare ska kommunicera och förklara sina beslut vilket kan vara en delförklaring till det ökade förtroendet.

Åklagarmyndigheten ska arbeta för att förtroendet för åklagarväsendet upprätthålls.

För att bibehålla en hög rättssäkerhet är allmänhetens förtroende för Åklagarmyndigheten väsentligt. Förtroendet är en viktig förutsättning för att människor ska anmäla brott, delta i brottsutredningar och ställa upp som vittnen. Förtroendet mäts för rättsväsendet som helhet och för enskilda aktörer genom den Nationella trygghetsundersökningen (NTU) som genomförs av Brottsförebyggande rådet. Undersökningen för 2022 visar att andelen som uppger att man har stort förtroende för åklagare är 43 procent, vilket är lika högt som föregående år och det högsta värde som uppnåtts. 53 procent uppger att man har förtroende för rättsväsendet som helhet. Andelen som säger sig ha lågt förtroende för åklagare är 17 procent, vilket är 2 procentenheter lägre än för rättsväsendet som helhet. Förtroendet för åklagare skiljer sig mellan olika grupper. Liksom för rättsväsendet i övrigt är det större andel kvinnor som har högt förtroende än män. Det är också fler med utrikesfödda föräldrar som har lågt förtroende än bland dem som har minst en svenskfödd förälder.

NTU publicerades första gången 2006 och under ett antal år ökade förtroendet för rättsväsendet för att därefter ligga relativt stabilt fram till och med 2016. 2017 kom ett trendbrott då förtroendet minskade. Sedan 2018 har förtroendet åter ökat och ligger nu på högre nivåer än före nedgången. Andelen som uppger att de har utsatts för brott har minskat under flera år och ligger nu på den lägsta nivån hittills. Oron över att utsättas för brott ligger på ungefär samma nivå som föregående år.

Kantar Sifo genomför årligen en undersökning om svenska myndigheters anseende hos allmänheten. Åklagarmyndigheten deltog för första gången 2013. Myndighetens anseendeindex för 2022 var 43 (42 år 2021), vilket är det högsta värdet sedan mätningen inleddes. De 50 deltagande myndigheterna i undersökningen hade ett anseendeindex i ett spann mellan 69 och -17 och snittet låg på 38 (35 år 2021).

Varför förtroendet, eller anseendet, ökar går inte entydigt att svara på,

Andelen som uppger att man har stort förtroende för åklagare är 43 procent.

men ökningen är givetvis positiv. En delförklaring kan vara att kännetecknen om åklagare och Åklagarmyndigheten också ökat genom åren, och kunskap driver i allmänhet förtroende. Myndigheten bedriver sedan många år ett arbete för att åklagare ska kommunicera och förklara sina beslut.

Rättsutveckling och rättslig styrning

Inom området rättsutveckling och rättslig styrning bedrivs verksamhet genom föreskrifter och rekommendationer, tillsyn (bland annat överprövningar) samt ärenden i Högsta domstolen. Myndighetens föreskrifter, riktlinjer och annan vägledning ska skapa en enhetlighet i rättstillämpningen. Ärenden i Högsta domstolen syftar i första hand till att klargöra vissa rättsliga frågor av betydelse för åklagarverksamheten (prejudikatfrågor) genom en prövning av domstolen. Inom myndigheten arbetar Utvecklingscentrum, tillsynsavdelningen och rättsavdelningen med frågor om rättsutveckling och rättslig styrning.

Enhetlig rättstillämpning, rättsutveckling och rättslig tillsyn

Enligt 3 § i instruktionen för Åklagarmyndigheten ska riksåklagaren, som högsta åklagare under regeringen, verka för lagenlighet, följdriktighet och enhetlighet vid åklagarnas rättstillämpning. Vidare följer av 2 § åklagarförordningen att riksåklagaren ansvarar för att Åklagarmyndigheten meddelar de föreskrifter, allmänna råd och övriga riktlinjer och anvisningar som behövs för att uppnå enhetlighet och följdriktighet vid åklagarnas rättstillämpning.

Resultaten från utvecklingsverksamheten redovisas i olika styrande och vägledande dokument för att underlätta informationsdelning och kunskapsutveckling, i syfte att säkerställa att åklagarnas rättstillämpning håller hög och jämn kvalitet genom hela utrednings- och beslutsprocessen.

Som en del i att bibehålla en hög kvalitet och enhetlighet i verksamheten bedrivs rättslig tillsyn på Åklagarmyndigheten som dels kan bestå av tillsyn av fel och brister i enskilda fall, dels av planerad tematisk tillsyn. I princip kan även alla åklagarbeslut överprövas.

Riksåklagarens tillsynsarbete

Myndighetens tillsynsavdelning svarar för riksåklagarens rättsliga tillsyn i enskilda fall och handlägger bland annat särskilda och förenklade tillsynsärenden, överprövningsärenden samt remisser från de externa tillsynsorganen Riksdagens ombudsmän (JO), Justitiekanslern (JK) och Säkerhets- och integritetsskyddsnämnden (SIN). I ett så kallat särskilt tillsynsärende görs en ingående granskning av handläggningen av ett ärende och ofta ges vägledande uttalanden i en viss rättslig fråga. Utgångspunkten är att tillsynen i första hand ska vara framåtsyftande och lärande samt genom vägledning bidra till en förbättrad verksamhet.

Under 2022 har 18 särskilda tillsynsärenden inletts (31 under 2021 och 28 under 2020). Under 2022 har 8 ärenden om förenklad tillsyn inletts (4 under 2021 och 4 under 2020). Antalet inkomna remisser 2022 var lägre än föregående år. Från JO har 4 remisser inkommit 2022 (6 under 2021 och 11 under 2020) och från JK har 18 remisser inkommit (27 under 2021 och 18 under 2020). Inga remisser har inkommit från SIN under 2022.

Utvecklingscentrums tillsynsarbete

Huvuddelen av Utvecklingscentrums tillsynsarbete består av tillsyn i enskilda fall genom hanteringen av överprövningsärenden, som beskrivs närmare nedan.

Inom ramen för en planerad tematisk tillsyn har en granskning skett av samtliga landets ärenden om brott mot lagen med förbud mot könsstypning av kvinnor under åren 2015–2021. Granskningen har varit ett led i ett myndighetsgemensamt regeringsuppdrag att förebygga och bekämpa könsstypning av flickor och kvinnor. Av totalt 147 ärenden hade endast två lett till åtal. Syftet med tillsynen har varit att klarlägga i vad mån möjligheterna att utreda och lagföra könsstypning har tagits till vara, och att samtidigt få en bild av vad som krävs för att utveckla den verksamheten.

I tillsynsrapporten framgår bland annat att merparten av de könsstypningsbrott som polisanmäls anmäls som fullbordade brott och att det också är så de utreds av åklagare. Åklagare utreder inte de osjälvständiga brottsformerna. Det framgår också att det finns utvecklingspotential hos åklagare att inhämta både muntlig och skriftlig bevisning i större omfattning. Rapporten visar att det är ytterst ovanligt att en anmälan leder till åtal och att åklagare inte sällan lägger ner förundersökningen i ett tidigt skede, ofta baserat på en läkarundersökning som konstaterat att det inte finns några tecken på könsstypning. Vidare visar rapporten att det finns skillnader i hur åklagare motiverar sina nedläggningsbeslut, inte minst för de brott som begåtts utomlands och där det saknas svensk jurisdiktion.

För att höja kunskapen har iakttagelserna från granskningen lyfts vid ett seminarium för myndighetens kontaktåklagare för hedersrelaterad brottslighet under hösten 2022. Under våren 2023 kommer den rättsliga vägledningen om hedersrelaterad brottslighet att uppdateras bland annat med stöd av iakttagelserna från granskningen.

Överprövningar

Den som är berörd av en åklagares beslut kan begära att beslutet ändras genom en överprövning av en högre åklagare (överåklagare eller vice överåklagare vid Utvecklingscentrum). En överprövning kan leda till att ett beslut ändras eller att det bedöms vara korrekt och därför inte ändras. Överprövningsverksamheten har en viktig funktion i att främja rättssäkerheten och en enhetlig rättstillämpning.

Under året har överprövning begärts i 2 729 ärenden (2 984 år 2021) och 2 739 (3 071 år 2021) har avgjorts. Det innebär att både antalet inkomna och avgjorda ärenden har minskat jämfört med de två föregående åren. 2020 var motsvarande siffror 2 951 respektive 3 030. Det är ännu för tidigt att säga om nedgången i inflödet med cirka 7 procent över två år är tillfällig eller inte, och om den kopplar till den generella nedgången av inflödet av ärenden och misstankar till myndigheten. Det är dock värt att notera att antalet överprövningsärenden fortsatt är långt över inflödet för tiotalet år sedan. Vid utgången av året var balansen av inkomna men ännu inte avgjorda överprövningsärenden 157 ärenden, att jämföras med 134 ärenden respektive 222 ärenden vid de två föregående årsskiftena. Den genomsnittliga handläggningstiden vid Utvecklingscentrum har under året varit 19 dagar (21 dagar 2021).

Ändring av åklagarbeslut har skett i 112 ärenden (166 år 2021) vilket motsvarar drygt 4 procent av antalet avgjorda överprövningar. Ändrings-

En granskning har skett av samtliga landets ärenden om brott mot lagen med förbud mot könsstypning av kvinnor under åren 2015–2021.

Ändring av åklagarbeslut har skett i 112 ärenden vilket motsvarar drygt 4 procent av antalet avgjorda överprövningar.

frekvensen varierar mellan olika typer av brott. Till exempel ändrades bara några enstaka beslut om förtal och förolämpning, av de cirka 200 överprövningsärendena om sådana brott, medan ändringsbeslut fattades i drygt 7 procent av överprövningsärendena om våldtäkt (23 av 310) under året. För våldtäktsärenden var ändringsfrekvensen något högre 2021, då beslut om ändring fattades i drygt 8 procent av ärendena.

Det finns ytterligare en möjlighet till överprövning hos riksåklagaren, men som huvudregel tar riksåklagaren inte upp ärenden till prövning när ett beslut har prövats i två instanser, det vill säga av en åklagare på den första rättsliga nivån och därefter av en högre åklagare på den andra rättsliga nivån. Under 2022 inkom 465 begäran om sådan överprövning till riksåklagaren. Det är på motsvarande nivå som året innan då antalet var 462 (antalet har korrigerats genom borttagande av felregistreringar med mera). Inget av dessa ärenden togs upp till prövning av riksåklagaren under 2022.

Utvecklingsarbete

Flera rättsliga utvecklingsprojekt och aktiviteter har genomförts vars huvudsakliga syfte har varit att genom vägledning och rekommendationer, samt i vissa fall erfarenhetsutbyte, öka kvaliteten och enhetligheten i handläggningen. Några av insatserna redovisas under respektive område i avsnitten om prioriterade områden. Därutöver kan följande aktiviteter nämnas:

Sex helt nya rättsliga vägledningar har tagits fram.

- *HÖK Metodstöd (RäV 2022:8)*. Rättslig vägledning om hur ärenden om hemlig övervakning av elektronisk kommunikation handläggs. Den riktar sig till åklagare som inte tidigare hanterat, eller sällan hanterat, sådana ärenden.
- *Territorialitetsprincipen vid HDA (RäV 2022:13)*. Ny rättslig vägledning som belyser frågan under vilka förutsättningar svenska myndigheter kan ha behörighet att verkställa hemlig dataavläsning av en immateriell tjänst trots att informationen finns eller kan finnas i utlandet.
- *Hundsmuggling (RäV 2022:16)*. Vägledningen beskriver kortfattat smugglingsbestämmelserna och redogör för regler och praxis om införsel av hundar.
- *Brott mot knivlagen (RäV 2022:21)*. Den nya vägledningen belyser en lagändring från den 1 juli 2022 då straffen för brott mot knivlagen skärptes och särskilda kvalifikationsgrunder för grova brott infördes.
- *Strafflindring p.g.a. uppgifter om annans brott (RäV 2022:24)*. Vägledningen är en introduktion till de nya reglerna om strafflindring för den som medverkar i utredningen av annans brott och vissa av de rättsliga frågor som reglerna aktualiserar.
- *Kriminella nätverk – en introduktion (RäV 2022:28)*. Ny vägledning om olika typer av kriminella nätverk och hur man kan föra bevisning kring dessa.

Ett stort antal andra styrdokument, huvudsakligen rättsliga handböcker och rättspromemorior, har uppdaterats och i samband med det omarbetats till

Åklagarmyndighetens nya dokumenttyp rättslig vägledning (RäV), bland andra:

- *Narkotika – Farlighetsbedömning och beskrivning av olika preparat (RäV 2022:1)*. Den tidigare rättspromemorian har omarbetats för att på ett enklare och modernare sätt tillgängliggöra de dokument som beskriver preparatens egenskaper. Preparatbeskrivningarna publiceras numera på myndighetens webbplats.
- *Förtal och förolämpningar (RäV 2022:2)*. Vägledningen ersätter en tidigare handbok. Texterna har uppdaterats då förtalsbrott kan ingå som ett led i fridskränkingsbrott och olaga förföljelse sedan den 1 januari 2022, samt med anledning av ny praxis.
- *Grovt vapenbrott (RäV 2022:4)*. En tidigare rättspromemoria har kompletterats med ett nytt avsnitt om start- och gasvapen.
- *Europeisk utredningsorder (RäV 2022:7)*. Den rättsliga vägledningen ersätter en tidigare handbok. Texten har kompletterats om möjligheterna att få tillgång till körkortsuppgifter inom EU och Norge genom systemet RESPER. Texten har vidare förtydligats om möjligheterna att inhämta bevisning eller information utan en begäran om rättslig hjälp samt vad gäller handläggningen av ärenden om bevarandeföreläggande.
- *Internationell rättslig hjälp i brottmål (RäV 2022:9)*. Den rättsliga vägledningen ersätter en tidigare handbok. Texten har förtydligats om möjligheterna att inhämta bevisning eller information utan en begäran om rättslig hjälp samt om handläggningen av ärenden om bevarandeföreläggande.
- *Bemötande av brottsoffer (RäV 2022:10)*. Vägledningen ersätter en tidigare handbok, som getts ny utformning med nya avsnitt för att ytterligare sätta fokus på brottsoffers rättigheter och hur de bör bemötas.
- *Hatbrott (RäV 2022:11)*. Två tidigare rättspromemorior har sammanförts till en gemensam rättslig vägledning. Syftet med vägledningen är att beskriva hur hatbrottsbestämmelserna bör tolkas och ge stöd vid handläggningen av hatbrottsärenden.
- *Egenmäktighet med barn (RäV 2022:17)*. Vägledningen ersätter en tidigare rättspromemoria och har uppdaterats med ny praxis och nya texter bland annat om internationella frågor.
- *Snyltningsbrott (RäV 2022:18)*. Vägledning ersätter riksåklagarens riktlinjer om ringa bedrägeri och åtalsprövning. Beloppen för när åtal är motiverat från allmän synpunkt har höjts i förhållande till tidigare.
- *Utredningar enligt 31 § LUL (RäV 2022:19)*. Den tidigare handboken har uppdaterats med ny vägledning, bland annat om insynsrätten, om vissa tvångsmedelsfrågor och om hur åklagaren bör agera när en utredning mot en icke straffmyndig person avslutas.

- *Preskription av sexualbrott mot barn och barnpornografibrott (RäV 2022:20)*. Vägledningen är en omarbetning av två bilagor till en handbok. Syftet är att ge stöd och praktisk hjälp vid beräkning av preskriptionstid för sexualbrott mot barn och barnpornografibrott, ett område där lagstiftningen ändrats vid flera tillfällen och anmälan ofta görs lång tid efter brottet.
- *Beslag och genomsökning på distans (RäV 2022:22)*. Den tidigare handboken har omarbetats och uppdaterats med anledning av ny praxis och lagstiftning, bland annat om kopiering och genomsökning på distans.
- *Provokation och infiltration inom förundersökning (RäV 2022:23)*. Vägledningen ersätter en tidigare rättspromemoria med avsikten att ge tydligare råd och stöd till operativa åklagare i frågor om provokation och infiltration inom förundersökning.
- *Hemliga tvångsmedel - hantering i vissa avseenden (RäV 2022:25)*. Vägledningen ersätter en tidigare rättspromemoria. Texterna har uppdaterats med nya tillsynsbeslut och hänvisningar till den tillfälliga lagen om hemlig dataavläsning.
- *Den misstänktes rätt till insyn i en brottsutredning (RäV 2022:26)*. Vägledningen ersätter en tidigare rättspromemoria och har uppdaterats med ett nytt avsnitt om de regler om partsinsyn som aktualiseras vid tidiga förhör enligt de nya regler som infördes den 1 januari 2022.
- *Utlämnning (RäV 2022:29)*. Den rättsliga vägledningen ersätter en tidigare handbok. I vägledningen har tillägg skett om viss tillkommande praxis, till exempel hinder enligt 7 § utlämningslagen samt domstols prövning av restriktioner i inledningsfasen av ett utlämningsärende.
- *Immunitet m.m. (RäV 2022:32)*. Den rättsliga vägledningen ersätter en tidigare handbok. I vägledningen har revideringar skett med hänsyn till de lagändringar i 2 kap. brottsbalken som trädde i kraft den 1 januari 2022. Dessutom har ett avsnitt om den immunitetsregel som finns i 4 kap. 6 § lagen (2017:1000) om en europeisk utredningsorder lagts till.
- *Erkännande och verkställighet inom EU av frysningsbeslut (RäV 2022:34)*. Den rättsliga vägledningen ersätter en tidigare handbok. I vägledningen har rollfördelningen i förhållande till Kronofogdemyndigheten förtydligats. Förtydliganden har vidare gjorts bland annat om vad som gäller efter verkställighet utomlands av ett svenskt frysningsbeslut. För inkommande frysningsärenden anges tydligare hur bedömningen ska göras vid verkställbarhetsförklaring, åklagarens roll vid verkställigheten samt hur överklagande och prövning i domstol ska gå till.
- *Forensiska undersökningar (RäV 2022:31)*. Vägledningen ersätter en handbok om kriminalteknik och fokuserar på åklagares handläggning av forensiska undersökningar istället för på kriminalteknik. Information om de forensiska vetenskaperna publiceras fortsättningsvis på myndighetens intranät.

Ytterligare ett antal rättsliga handböcker och rättspromemorior har under året, med endast marginella eller inga ändringar i sak, överförts till dokumenttypen Rättslig vägledning.

Övrigt

Efter att pandemin släppt sitt grepp har myndigheten under året genomfört ett antal seminarier för utbyte mellan erfarna åklagare inom en rad brotts- och fokusområden, nämligen

- it-relaterad brottslighet
- kriminalteknik och samverkan tillsammans med Nationellt forensiskt centrum
- tillträdesförbud till idrottsarrangemang
- folkbokföringsbrott
- hatbrott
- narkotikabrott
- hedersrelaterad brottslighet
- brott i parrelation, brott mot barn och sexualbrott
- bedrägerier.

Rättsutveckling i Högsta domstolen

Högsta domstolen är sista domstolsinstans bland de allmänna domstolarna och är i princip en ren prejudikatinstans. Som ensam allmän åklagare i Högsta domstolen har riksåklagaren en viktig uppgift för rättsutvecklingen och rättsbildningen inom de straffrättsliga och straffprocessuella områdena. Genom att föra lämpliga mål till Högsta domstolen kan riksåklagaren få fram klagande besked i frågor som rör den praktiska rättstillämpningen. Utgångspunkten är att verksamheten ska koncentreras till frågor som har betydelse för det operativa åklagararbetet och som är viktiga för att utveckla straffrätten samt för att förverkliga de kriminalpolitiska mål och prioriteringar som riksdag och regering lagt fast.

Riksåklagaren har under 2022 överklagat 9 mål till Högsta domstolen. Det är färre än 2021 och 2020 då 17 respektive 14 överklaganden lämnades in. Antalet överklaganden varierar mellan åren, vilket framför allt beror på begränsningar i vilka mål som är lämpliga att överklaga till Högsta domstolen.

Högsta domstolen har meddelat prövningstillstånd i 3 av de mål som riksåklagaren har överklagat under året. I 5 fall har Högsta domstolen avslagit riksåklagarens begäran om prövningstillstånd. I det återstående fallet har Högsta domstolen ännu inte fattat beslut i tillståndsfrågan.

Antalet överklaganden ger dock inte en fullständig bild av riksåklagarens verksamhet i Högsta domstolen. Den största delen av arbetet läggs ned på mål där den dömda personen har överklagat en hovrättsdom och där Högsta domstolen har begärt att riksåklagaren ska komma in med en svarsskrivelse. I de fall där riksåklagaren i svarsskrivelsen har ansett att det inte har funnits skäl för prövningstillstånd har Högsta domstolen oftast inte heller tagit upp målet till prövning. Under 2022 har riksåklagaren gett in 63 svarsskrivelser till Högsta domstolen. Det är färre än 2021 då 73 svarsskrivelser gavs in men fler än 2020 då motsvarande antal var 48. Antalet ingivna svarsskrivelser överensstämmer i stort med det antal mål där Högsta domstolen begärt att riksåklagaren ska komma in med svarsskrivelse. Anledningen till att antalet svarsskrivelser varierar från år till år

Genom att föra lämpliga mål till Högsta domstolen kan riksåklagaren få fram klagande besked i frågor som rör den praktiska rättstillämpningen.

är således en motsvarande ökning eller minskning av antalet förelägganden från Högsta domstolen. Vidare kan noteras att Högsta domstolen under de senaste åren i högre utsträckning än tidigare begärt in svarsskrivelser i förturnsmål, vilka kräver en skyndsam handläggning från riksåklagarens sida.

Ibland händer det att den tilltalade efter att ha överklagat hovrättens dom till Högsta domstolen begär att riksåklagaren ska återuppta förundersökningen i målet och komplettera utredningen i något avseende. Det kan till exempel vara fråga om att hålla förhör med något vittne som inte tidigare har hörts. Riksåklagaren har handlagt 7 sådana ärenden under året. Det är färre än 2021 och 2020 då 14 respektive 8 sådana ärenden handlades.

Resningsärenden

En del av riksåklagarens verksamhet i Högsta domstolen avser ärenden om resning eller klagan över domvilla. Resning och klagan över domvilla är extraordinära rättsmedel och aktualiseras endast i undantagsfall. Den rättsliga regleringen av domars rättskraft ska tillgodose intresset av att de inblandade parterna i ett brottmål ska känna trygghet i att en sak som har prövats av domstol inte ska kunna tas upp igen. Från denna grundläggande princip kan i vissa fall undantag göras för att felaktiga domar ska kunna korrigeras. Det kan ske genom resning eller klagan över domvilla, vilket kräver att nya bevis eller omständigheter framkommit.

Under året har det registrerats 25 nya ärenden om resning eller domvilla, vilket är något färre ärenden än under 2021, 2020 och 2019, men fler än under 2018. Skillnaderna i antalet ärenden under de senaste fem åren bedöms ligga inom normal årlig variation. 17 av årets ärenden har initierats genom ansökningar från enskilda personer som har önskat att riksåklagaren ska begära resning eller återuppta en förundersökning för att utreda om det finns skäl för resning. Tre ärenden har, med anledning av att nya uppgifter kommit fram, lämnats över av åklagare för att frågan om resning eller återupptagande av förundersökning skulle prövas av riksåklagaren. I fem ärenden har Högsta domstolen förelagt riksåklagaren att avge förklaring i ärenden där ansökan om resning har lämnats direkt till Högsta domstolen. Under 2021 ansökte riksåklagaren i ett fall om resning till nackdel för en tidigare frikänd person och i ett fall om resning till förmån för en dömd person. Under 2022 har Högsta domstolen beviljat resning i dessa båda fall. Riksåklagaren har under 2022 inte ansökt om resning i något fall.

Resurs- och kostnadsfördelning

Fördelningen av resurser och kostnader baseras på tidmätningar som genomförts vid två tillfällen under 2022. Sammanlagt har 4 procent (4 procent 2021) av den totala tiden använts till området rättsutveckling och rättslig styrning under 2022. Av myndighetens totala kostnader om 2 050 miljoner kronor (1 869 miljoner kronor 2021) har 76 miljoner kronor (69 miljoner kronor 2021) fördelats på rättslig styrning och utveckling.

Internationell verksamhet

Operativt internationellt samarbete

I arbetet med att bekämpa den internationella brottsligheten är samarbetet mellan brottsutredande myndigheter i olika länder en väsentlig faktor. Arbetet sker inom EU till stor del genom direktkontakter mellan åklagare. Eurojust och det europeiska rättsliga nätverket (EJN) är viktiga aktörer med uppgift att underlätta samarbetet, även i förhållande till andra stater.

Det finns ett flertal internationella rättsliga instrument som möjliggör samarbetet (rättslig hjälp, europeisk utredningsorder, europeisk frysningsorder, gemensamma utredningsgrupper – så kallad JIT, nordisk och europeisk arresteringsorder samt utlämning).

Antalet nya JIT-samarbetsavtal som undertecknats under 2022 har minskat något jämfört med 2021. Samarbetet har emellertid blivit mera komplext för att möta motsvarande ökande komplexitet hos den organiserade brottsligheten. JIT-samarbete sker allt oftare mellan tre eller fler länder och pågår under flera års tid. Den nya frysningsordern används i allt högre utsträckning och har visat sig vara ett effektivt instrument i det internationella samarbetet mot den organiserade brottsligheten.

Samarbeten med gemensamma utredningsgrupper sker allt oftare mellan tre eller fler länder och pågår under flera års tid.

Terrorism

Antalet inkommande och utgående framställningar om internationellt straffrättsligt samarbete som handlagts av Riksenheten för säkerhetsmål under 2022 har närmast uteslutande bestått av ärenden om olika former av terroristbrottslighet. Av dessa ärenden framgår att det operativa samarbetet mellan judiciella myndigheter i terroristbrottsutredningar fungerar på ett ändamålsenligt sätt trots betydande olikheter i rättssystemen, särskilt i förhållande till länder utanför EU-området. Den operativa samverkan mellan judiciella myndigheter inom EU i terroristbrottsutredningar utvecklas ytterligare genom det europeiska rättsliga terrorismbekämpningsregistret som möjliggör digitalt informationsutbyte i terrorismärenden. Det digitala informationsutbytet ska underlätta att identifiera potentiella kopplingar mellan ärenden där åklagare i olika länder kan samordna och samarbeta i sina respektive brottsutredningar.

Krigsbrott

Utredningar om internationella brott såsom bland annat krigsförbrytelser innebär ofta ett långsiktigt och uthålligt operativt internationellt samarbete. För Sveriges del har detta under året lett till två fällande domar i underrätt. Vidare har det internationella samarbetet stärkts på operativ nivå då Sverige numera ingår i två gemensamma utredningsgrupper (JIT-samarbeten) om brott som begåtts i Syrien. Svenska åklagare har även inlett en strukturell förundersökning om vissa internationella brott i Ukraina i syfte att samla bevis i Sverige samt att stärka det operativa samarbetet med andra länder och den internationella brottmålsdomstolen (ICC).

Människohandel

Under 2022 har antalet åtal om människohandel minskat jämfört med föregående år, 5 åtal 2022 jämfört med 18 beslut om åtal 2021. Bland pågående förundersökningar har brottsmisstankar om människohandel

för tvångsarbete och för övriga ändamål ökat i förhållande till människohandel för sexuella ändamål. Vidare har det skett en ökning av antalet ärenden om människoexploatering för tvångsarbete och arbete under uppenbart orimliga villkor. Antalet utredningar om människoexploatering som leder till åtal är emellertid få, 2 brottsmisstankar 2022. I ett flertal av människohandels- och människoexploateringsärendena har det förekommit internationellt samarbete, oftast i form av förhör i andra länder och spårning av tillgångar. En händelse av betydelse är att Högsta domstolen under 2022 prövat ett mål om människoexploatering och bifallit åtalet. Avgörandet förväntas kunna ge framtida vägledning vid handläggningen av människoexploateringsärenden och även när det gäller gränsdragningen till människohandel. Vidare har åtal för människohandel väckts inom ramen för ett krigsbrottsärende, där två underåriga personer förts av sin vårdnadshavare till Syrien. Den nya utökade möjligheten att åberopa tidiga videoinspelade förhör har också tillämpats med framgång i olika utredningar.

Sexualbrott via internet

Under året har flera förundersökningar bedrivits där sexualbrott begåtts via internet och där ett internationellt samarbete varit nödvändigt. Ärendinflödet är konstant och kommer med stor sannolikhet att öka. Den förändrade sexualbrottslagstiftningen, som trädde i kraft den 1 augusti 2022, med ett könsneutralt våldtäktsbegrepp och höjda straffsatsen har inneburit att frihetsberövande och hemliga tvångsmedel kan användas i högre utsträckning än tidigare. Genom den nya lagstiftningen har man också förändrat synen på distansövergrepp. Det är ingen skillnad på övergrepp som sker över nätet eller situationen där gärningspersonen och målsäganden är närvarande i samma rum, kränkningen är lika stor för den utsatta.

Polisen har under året fortsatt arbetet med att identifiera eller försöka identifiera misstänkta svenska förövare på Darknet. Vidare kan en ökad användning av olika typer av hemliga tvångsmedel noteras. I ett ärende med svenska förövare som agerat på Darknet har tingsrättens fällande dom fastställts av hovrätten. I ärendet förekom en omfattande infiltrationsinsats. De tilltalade dömdes för bland annat grov våldtäkt mot barn (fysiska övergrepp), grovt sexuellt övergrepp mot barn samt grovt barnpornografibrott.

Komplex it-brottslighet

Det har noterats att inkommande ärenden om dataintrång genom så kallad ransomware (ett utpressningsprogram) och användning av skadlig kod ökar stadigt. Utredningarna innebär stora utmaningar eftersom de är komplexa och har omfattande internationella kopplingar. Det finns stora svårigheter för svenska myndigheter att utreda brotten, bland annat eftersom användning av hemliga tvångsmedel förutsätter att det finns en skäligen misstänkt, vilket inte alltid är fallet initialt i ett ärende. Behovet av rätt kompetens hos polis och åklagare inom området finansiella utredningar, spårning och säkring av kryptovaluta är avgörande för att nå framgång i ärendena. Praxis har dock utvecklats genom den fällande domen i Svea Hovrätt mot administratören av narkotikamarknadsplatsen Flugsvamp 2.0 på Darknet, se avsnittet *Penningtvätt och finansiering av terrorism*.

Det är med den nya lagstiftningen ingen skillnad på övergrepp som sker över nätet eller situationen där gärningspersonen och målsäganden är närvarande i samma rum.

Korruption

Det internationella samarbetet är omfattande inom området för korruptionsbekämpning. Svenska åklagare behöver regelmässigt samarbeta med andra länder i utredningar om misstänkta mutbrott som begåtts i Sverige eller utomlands. Samtidigt begär ofta andra länder rättslig hjälp av svenska åklagare i sina korruptionsutredningar. För att leva upp till Sveriges internationella åtaganden inom korruptionsområdet och underlätta det internationella operativa samarbetet är Åklagarmyndigheten medlem i flera olika internationella anti-korruptionsnätverk under EU:s, OECD:s och FN:s beskydd. Myndigheten deltar regelbundet i sådana nätverksmöten. Deltagandet i dessa nätverk underlättar kontakter med motsvarande brottsbekämpande myndigheter i andra länder och leder till en effektivare korruptionsbekämpning genom bättre förutsättningar för internationellt rättsligt samarbete i konkreta förundersökningar.

Arbetet vid Eurojust

Under 2022 har inflödet av nya operativa ärenden till den svenska enheten vid Eurojust minskat något jämfört med 2021, från 309 nya operativa ärenden 2021 till 262 år 2022. Den totala ärendemängden har emellertid ökat från 737 år 2021 till 774 eftersom många ärenden från tidigare år fortfarande pågår. Av de 262 nya ärendena inkom 166 ärenden från Sverige. Av dessa kom majoriteten från Åklagarmyndigheten. 32 ärenden kom från Ekobrottsmyndigheten och 10 ärenden från domstolarna. Enheten har också hanterat 179 övriga ärenden, till exempel rådgivning om lagstiftning, rättssystem och remisser från Sverige, att jämföra med 163 för år 2021. Siffrorna för 2021 har justerats eftersom redovisning numera sker utifrån officiell statistik från Eurojust.

Sverige har ingått 6 nya avtal om gemensamma utredningsgrupper (JIT) och deltar sedan tidigare i ytterligare 19. Sverige har under året genom Eurojust deltagit i flera operativa samordningsmöten, vilket är ett effektivt sätt att samarbeta mot den grova organiserade brottsligheten. En del samordningsmöten sker i samarbete med den svenska enheten vid Europol. Under 2022 har svenska åklagare och poliser deltagit i 56 samordningsmöten arrangerade av Eurojust, varav den svenska enheten vid Eurojust arrangerat 23 möten och bjudits in till ytterligare 33.

Huvuddelen av de ärenden som öppnats under året av Sverige har rört narkotikabrott, våldsbrott och bedrägerier. I den senare kategorin ingår de omfattande momsbedrägerier som har drabbat Sverige där stort bistånd lämnats genom Eurojust. Den svenska enheten har även hanterat flera stora ärenden om krigsförbrytelser, brott mot mänskligheten och folkmord. Här har samarbetet utvecklats ytterligare under året och flera stora koordineringsmöten har hållits med deltagande från ICC, Unitad (FN:s bevisinhämtningsmekanism för ansvarsutkrävande för brott begångna av IS) samt IIIM (FN:s bevisinsamlingsmekanism International, Impartial and Independent Mechanism). I övrigt har även arbetet med ransomware-attacker och andra it-brott utvecklats. Enheten har deltagit i arbetet med att utveckla metoder för ärenden om så kallade momskaruseller.

Även 2022 har ett stort arbete lagts ned på ärenden med bevisning från de krypterade kommunikationstjänsterna Encrochat och Sky ECC. Även bevisning från Anom har genererat ärenden. Stora resurser har krävts för att så snabbt och effektivt som möjligt tillgängliggöra bevisningen för svenska åklagare samt hjälpa till att lösa uppkomna juridiska problem.

Kriget i Ukraina har haft stor påverkan på arbetet under året. Eurojust

Även 2022 har ett stort arbete lagts ned på ärenden med bevisning från krypterade kommunikationstjänster.

fick den 1 juni ett nytt mandat som innebär att de ska kunna bevara, analysera och lagra bevisning för krigsförbrytelser, brott mot mänskligheten och folkmord. Den svenska enheten har varit mycket aktiv i arbetet med att utveckla Eurojusts förmåga att hantera dessa uppgifter på ett effektivt och säkert sätt.

Svenska enheten har internt bland annat arbetat med att utveckla verksamheten när det gäller effektivare rutiner, förbättrad uppföljning av de operativa ärendena och ett effektivare samarbete med den svenska enheten vid Europol samt att förbereda det svenska ordförandeskapet januari–juni 2023.

Myndighetens deltagande i nätverk – EU/Europa

Internationella riksåklagarmöten

Riksåklagaren deltar årligen i två olika forum för riksåklagare och andra åklagarrepresentanter från övriga medlemsstater inom EU där gemensamma strategiska frågor diskuteras, Consultative forum och NADAL, samt vartannat år i ett europeiskt forum för riksåklagarna runt Östersjön, Östersjöriksåklagarna. Under året hölls också ett särskilt insatt europeiskt riksåklagarmöte, arrangerat av italienska riksåklagaren och Europarådet.

Årets europeiska möten hade ett stort fokus på straffrättsliga aspekter kopplade till kriget i Ukraina, såsom ansvarsutkrävande för krigsbrott med mera och sanktioner. Vidare behandlades utmaningar för åklagarväsendenas oberoende. Slutligen var inhämtning av digital bevisning och miljöbrott på agendan på flera möten.

Vidare deltog riksåklagaren vid det nordiska riksåklagarmötet där bland annat åklagares självständighet samt organisatoriska frågor och internationellt samarbete vid utredning av krigsbrott behandlades.

Internationellt rättsligt samarbete

EJN (European Judicial Network) är ett nätverk av kontaktpunkter inom EU, framför allt åklagare och förundersökningsdomare, med uppgift att underlätta det straffrättsliga samarbetet inom unionen. EJN:s kontaktpunkter hjälper bland annat till med att upprätta direktkontakter mellan åklagare och att tillhandahålla information. Sverige har tio experter i nätverket varav sex kommer från Åklagarmyndigheten. En av dessa är samordnande kontaktpunkt för Sveriges del. EJN har under året arrangerat ett antal möten där bland annat praktiska frågor om EU:s rättsliga samarbete har diskuterats. Vidare har en svensk åklagare deltagit i ett EJN-möte med kontaktpunkter i västra Balkan i syfte att underlätta det straffrättsliga samarbetet med dem. Under året har myndigheten deltagit i möten för att förbereda möten inom EJN under det svenska ordförandeskapet i EU.

Nätverket för gemensamma utredningsgrupper har som syfte att stödja praktikernas arbete i att upprätta och använda gemensamma utredningsgrupper (JIT). Myndighetens expert i nätverket har under året deltagit i två nätverksmöten. Det genomgående temat har varit "Supporting JITs in Times of Conflict", med fokus på erfarenhetsutbyte av pågående JIT-samarbeten om krigsbrott och samarbete med tredje länder.

It-brott och brott i it-miljö

EJCN (European Judicial Cybercrime Network) är ett nätverk för it-åklagare inom EU med uppgift att förbättra samarbetet inom EU vid it-brott och utredningar i it-miljöer. Nätverket har under året fortsatt att fördjupa sig i rättsliga och praktiska frågor som till exempel datalagring,

kryptering, virtuella valutor och ransomwareattacker. Under året har nätverket påbörjat en serie med digitala föreläsningar som svenska it-åklagare kunnat delta i.

Terrorism

Myndighetens nationella kontaktpersoner till Eurojust för frågor som rör terrorism har under året deltagit på det årliga nätverksmötet och där diskuterat bland annat internationella erfarenheter av terrorismrelaterade brottsutredningar samt utvecklat digitalt informationsutbyte i terrorismärenden.

Krigsbrott

The Genocide Network är ett nätverk för utredningar om folkmord, brott mot mänskligheten och krigsförbrytelser. Sedan den ryska invasionen av Ukraina i februari 2022 har en stor del av arbetet i nätverket handlat om att stötta de stater som utreder misstänkta krigsförbrytelser i konfliktområdet. Svenska åklagare har under hösten 2022 medverkat i en utbildningsinsats, initierad av Sverige, för åklagare i Ukraina och övriga länder som ingår i en gemensam utredningsgrupp (JIT) med den internationella brottmålsdomstolen, ICC.

En svensk åklagare har medverkat i EU Day Against Impunity som arrangeras årligen av bland andra The Genocide Network. Svenska åklagare har även bidragit med att ta fram riktlinjer för att förbättra utredningsarbetet av folkmord, brott mot mänskligheten och krigsförbrytelser på nationell nivå samt riktlinjer som på motsvarande sätt riktar sig till civilsamhällsorganisationer. Sveriges engagemang i nätverket framgent stärks genom att ytterligare två åklagare ingår i nätverkets styrelse inför Sveriges ordförandeskap i EU under 2023.

Miljöbrott

Miljöbrott är ett område som prioriteras inom EU. Åklagarmyndigheten deltar genom sina specialiserade miljöbrottsåklagare i flera olika nätverk. Aktiviteterna består av att bidra till olika utbildningsinsatser och vara drivande i ett flertal arbetsgrupper om bland annat artskyddsbrott, illegalt avfall och illegala avfallstransporter, luftföroreningar samt straff och sanktioner. Under året har myndigheten bland annat deltagit i en EU-utbildning om artskyddsbrott och en om avfallsbrottslighet samt föreläst som experter vid en utbildning om gränsöverskridande avfallstransporter inom ramen för ENPE (The European Network of Prosecutors for the Environment). Myndigheten har också varit värd för årets ENPRO-möte (The Network of Prosecutors on Environmental Crime in the Baltic Sea Region) med särskilt fokus på gränsöverskridande illegala avfallstransporter.

Korruption

Åklagarmyndigheten deltar regelbundet i OECD:s arbetsgrupp mot mutor. I samband med OECD-mötena deltar de svenska åklagarna också i särskilda möten med andra experter på korruptionsbekämpning från de övriga medlemsländerna för att diskutera utredningsmetoder och lagstiftningsfrågor.

Åklagarmyndigheten deltar vidare i nätverket för korruptionsåklagare som inrättats av International Association of Prosecutors (IAP) och i EU:s antikorrupsionsnätverk samt i UNODC:s antikorrupsionsnätverk Globe Network. Nätverkens syfte är bland annat att sprida kunskap om

korruptionsbekämpning och att underlätta kontakter och rättsligt samarbete mellan ländernas myndigheter på antikorrupsionsområdet.

Myndighetens deltagande i nätverk – övriga världen

IAP består av åklagare från hela världen och har som syfte att vara en plattform för att gemensamt kunna arbeta för en världsomfattande effektiv, rättvis och oberoende åklagarverksamhet som utövas med respekt för mänskliga rättigheter. Vid årsmötet i Georgien deltog ett flertal åklagare från myndigheten i erfarenhetsutbyten om bland annat utvecklingen av it-brottslighet, utmaningarna med elektronisk bevisning i en internationell kontext och penningtvätt med hjälp av virtuella valutor. IAP har också olika nätverk för exempelvis it-brott, krigsbrott och korruption där Sverige har särskilt utsedda kontaktåklagare.

Myndigheten har bidragit till att ta fram ett särskilt yttrande inom ramen för Consultative Council of European Prosecutors (CCPE), som är ett rådgivande organ till Europarådets ministerkommitté och består av åklagare från samtliga medlemsstater. Årets yttrande handlade om åklagarrollen i arbetet mot miljöbrott. Under året har en medarbetare på myndigheten blivit vald till vicepresident för CCPE under 2023.

Åklagarmyndigheten anslöt under 2021 till EuroMedJustice (EMJ), ett EU-finansierat projekt som syftar till att öka det straffrättsliga samarbetet mellan EU:s medlemsstater och Algeriet, Egypten, Israel, Jordanien, Libanon, Libyen, Marocko, Palestina och Tunisien. Under 2021 antog EMJ en strategisk plan som syftar till att förbättra samarbetet mellan länderna inom två områden; människohandel och människosmuggling samt återtagande av brottsvinster.

Civil krishantering och internationellt bistånd

Insatser inom civil krishantering

Åklagarmyndigheten har sedan 2014 i uppdrag av regeringen att ställa personal till förfogande och i övrigt bidra till internationell civil krishantering, främst inom ramen för FN, EU och OSSE, i enlighet med regeringens strategi för internationell civil krishantering. Vidare har myndigheten ett uppdrag att bidra till utvecklingsarbete.

Under året har Åklagarmyndigheten deltagit i ett övergripande myndighetssamarbete inom området. För att möta de krav som ställs i Sveriges nationella handlingsplan för kvinnor, fred och säkerhet har myndigheten deltagit i den arbetsgrupp som har bildats för ändamålet. Samtliga åklagare som sänds ut inom ramen för verksamheten internationell civil krishantering har bland annat fått utbildning om kvinnor, fred och säkerhet. Av myndighetens strategiska inriktning framgår att könsaspekten ska beaktas vid samtliga åtgärder inom civil krishantering och internationellt bistånd.

Två åklagare har deltagit (en kvinna och en man) i EU-missionen EUPOL COPPS i Palestina. Missionens arbete är inriktat på metodstöd och att bygga upp det palestinska åklagarväsendet. Åklagarmyndighetens medverkan har under året i första hand bidragit till att utveckla kompetensen hos specialiserade avdelningar i det palestinska åklagarväsendet, bland annat inom områden som internationellt rättsligt samarbete, penningtvätt och trafikbrott. De svenska åklagarna har även bidragit till att främja jämställdhet inom det palestinska åklagarväsendet och det palestinska advokatsamfundet genom utbildning i jämställdhet och genom att stödja kvinnligt ledarskap.

Åklagarmyndigheten har även bistått Domstolsverket med experter i

digitalt lärande och lärplattformar vid en utbildning som arrangerades i samarbete med EU-missionerna EUAM Ukraina och EUPOL COPPS för ukrainsk och palestinsk personal med ansvar för domar- och åklagarutbildningarna i dessa länder.

Åklagarmyndigheten har under året för första gången förstärkt verksamheten vid Internationella brottmålsdomstolen (ICC) i Haag med tre åklagare (kvinnor). Förstärkningen sker mot bakgrund av kriget i Ukraina och det behov av utökade resurser detta medfört. De svenska åklagarna arbetar med utredningar i tre länder – Centralafrikanska republiken, Sudan (Darfur) och Uganda.

Myndigheten har under våren bistått med åklagarexpertis till ett TAIEX-uppdrag (EU-kommissionens instrument för snabb och effektiv teknisk assistans) om EU:s utvärdering av bekämpningen av korruption och organiserad brottslighet på västra Balkan, närmare bestämt i Kosovo, Serbien och Nordmakedonien. I samband med utvärderingarna på plats i regionen har myndighetens expert även utforskat eventuella behov, intressen och förutsättningar för bilateralt utvecklingsarbete med åklagarväsendet i respektive land.

Insatser inom internationellt bistånd

Åklagarmyndigheten har under första halvan av året deltagit i det myndighetsgemensamma SIDA-finansierade utvecklingsprojekt som pågått i Albanien i flera år, vilket avslutades under sommaren. Projektet har varit det första av sitt slag, där rättsvårdande myndigheter gemensamt fokuserat på att förbättra hanteringen av ungdomsbrott i hela rättskedjan. För den albanska åklagarmyndigheten har viktiga resultat av projektet varit att man inrättat ett utvecklingscentrum på riksåklagarens kansli och ett nätverk för ungdomsåklagare. Det praktiska anslaget på utbildningsinsatser och vägledande dokument har också varit uppskattat. Under projektet har myndigheterna tagit fram en sammanställning och analys av påföljdspraxis och användandet av tvångsmedel mot ungdomar, och den har visat sig mycket användbar.

Åklagarmyndigheten har bidragit med åklagarkompetens även till projekt som svensk polis bedriver, såsom en utbildningsinsats kring könsrelaterat våld för myndigheter och civilsamhälle från flera länder.

Resurs- och kostnadsfördelning

Kostnaden för bidragen till internationell civil krishantering (enligt anslaget 1:1) uppgick 2022 till 6,0 miljoner kronor (3,5 miljoner kronor 2021) varav 4,6 miljoner kronor (2,4 miljoner kronor 2021) avsåg personalbidrag och 1,4 miljoner kronor (1,1 miljoner kronor 2021) avsåg insatsnära kostnader samt förvaltningskostnader. Verksamheten finansieras med medel som särskilt avsatts för ändamålet.

Kompetensförsörjning

Personalstatistik

Antalet anställda på Åklagarmyndigheten är fler än föregående år. I december 2022 var 1 780 personer anställda (1 713 år 2021) inom Åklagarmyndigheten, varav 1 173 åklagare (1 133 år 2021) och 607 administrativ personal (580 år 2021). Andelen åklagare var 66 procent och andelen administrativ personal 34 procent. Av alla anställda inom

Åklagarmyndigheten har under året förstärkt verksamheten vid Internationella brottmålsdomstolen ICC i Haag.

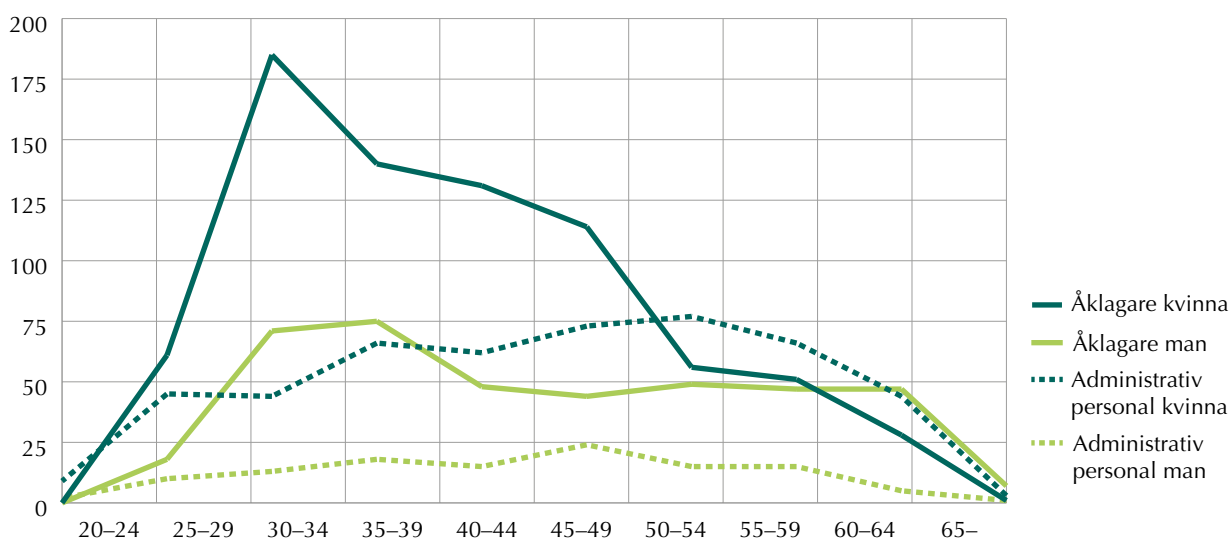
Antalet anställda på Åklagarmyndigheten är fler än föregående år. I december 2022 var 1 780 personer anställda (1 713 år 2021).

myndigheten var 71 procent kvinnor och 29 procent män. Genomsnittligt antal anställda var 1 766 (1 648 år 2021) och antalet årsarbetskrafter var 1 546 (1 449 år 2021). Genomsnittlig andel kvinnliga åklagare var 65 procent och andelen manliga åklagare 35 procent.

Kvinnor och män på ledande poster

Andelen kvinnliga chefer inom Åklagarmyndigheten var vid årsskiftet 65 procent och manliga chefer 35 procent. Fördelningen bland kammarchefer och vice kammarchefer för 2022 var 53 procent kvinnliga chefer och 47 procent manliga chefer.

Diagram 14 Ålders- och könsfördelning för åklagare och administrativ personal år 2022



Åldersstruktur

Av *diagram 14* framgår ålders- och könsfördelning för åklagare och administrativ personal 2022. Medelåldern är 43 år, vilket är detsamma som 2021. Se avsnittet *Fakta i korthet*.

Sjukfrånvaron inom myndigheten var fortsatt låg under 2022. Sjukfrånvaron för alla anställda var 3,08 procent, vilket är något högre än föregående år (2,63 procent). Av den totala sjukfrånvaron var 44 procent frånvaro under en sammanhängande tid om 60 dagar eller mer, vilket är en minskning med 2 procentenheter jämfört med 2021. Redovisning av total sjukfrånvaro per kön och åldersgrupp redovisas i tabell under *Fakta i korthet*.

En ekonomiskt och verksamhetsmässigt hållbar kompetensförsörjning

För att säkerställa en ändamålsenlig bemanning med god arbetsmiljö och bra arbetsförutsättningar har ett mål om minst 1 300 åklagare 2025 satts upp. Den rekordhögare rekryteringstakten under 2021 har planat ut något under 2022 för att säkerställa en ekonomiskt och verksamhetsmässigt hållbar kompetensförsörjning.

Det stora antalet nyanställda har medfört ett stort behov av introduktion och utbildning av nya åklagare och kommer även fortsatt att vara en stor utmaning. Utöver den gemensamma utbildningen krävs det stora

Den rekordhögare rekryteringstakten under 2021 har planat ut något under 2022 för att säkerställa en ekonomiskt och verksamhetsmässigt hållbar kompetensförsörjning.

insatser för att säkerställa en professionell introduktion och handledning av de nya åklagarna. Introduktionen genomförs på respektive åklagarkammare av erfarna åklagare som redan har en hög arbetsbelastning.

Till följd av den snabba tillväxten av åklagare har den administrativa personalen utökats för att säkerställa en effektiv verksamhet. Statistiskt räknas även åklagarrevisorer, analytiker och beredningsjurister till kategorin administrativ personal. Även antalet chefer kommer att öka något under kommande år.

Erfarenheten av åklagarrevisorer, analytiker och beredningsjurister är mycket god och har gjort det möjligt att renodla åklagarnas arbetsuppgifter. Renodlingen bedöms öka effektiviteten i åklagarverksamheten men ger även förbättrade möjligheter till att utreda komplicerade ärenden. Det höjda anslaget har i stor utsträckning förbrukats under 2022 då tillväxten varit hög. Kostnaderna kommer främst från det utökade antalet åklagare och övrig nödvändig administrativ personal men även andra satsningar som krävs för en tillväxt såsom exempelvis inom it.

Under 2022 har flera åtgärder vidtagits som bidrar till att ytterligare öka Åklagarmyndighetens attraktivitet som arbetsgivare men även utveckla och effektivisera verksamheten. Till exempel har teamledare införts på åklagarkamrarna. Teamledarna avlastar cheferna i den operativa verksamheten och ges samtidigt en möjlighet att få nya arbetsuppgifter med samordnande och arbetsledande innehåll.

Under hösten beslutades att inrätta uppdrag som statsåklagare. Statsåklagare är ett tidsbegränsat uppdrag för de skickligaste åklagarna med stor erfarenhet av de mest komplicerade ärendena inom grov brottslighet. Statsåklagarna ska finnas inom samtliga åklagarområden och på den nationella åklagaravdelningen. De förväntas arbeta inom hela åklagarområdet men även nationellt vid behov. De första uppdragen kommer tillsättas under våren 2023.

Under vintern har en utbytestjänstgöring på Justitiedepartementets domstols- och åklagarenhet införts. Utbytestjänstgöringen sker under 6 månader och finansieras av Åklagarmyndigheten. Avsikten är att kontinuerligt ha en åklagare på plats för utbytestjänstgöring.

Attrahera och rekrytera

Under året har 96 åklagaraspiranter påbörjat sin anställning. Notarier har även under 2022 kunnat förlägga sex månader av sin notarietjänstgöring vid en åklagarkammare, så kallade paketnotarier. Under året har två paketnotarier tjänstgjort vid myndigheten.

Under sommaren 2022 har Åklagarmyndigheten anställt sommarnotarier för första gången. Sammanlagt har 21 sommarnotarier arbetat med administrativt stöd till åklagarna. Notarietjänstgöringen inom myndigheten ger en bra möjlighet att visa upp åklagararbetet för unga jurister.

Varje år genomför företaget Universum en undersökning bland Sveriges juriststudenter och i år utsågs Åklagarmyndigheten, för första gången, till den mest attraktiva arbetsgivaren bland juriststudenter.

Universum har även genomfört undersökningar bland yrkesverksamma jurister som har upp till åtta års arbetslivserfarenhet samt för yrkesverksamma jurister med över åtta års arbetslivserfarenhet. Bland unga jurister ökade Åklagarmyndigheten sin placering över attraktiva arbetsgivare från en tionde plats 2021 till en nionde plats 2022 och

Åklagarmyndigheten utsågs till den mest attraktiva arbetsgivaren bland juriststudenter.

bland seniora jurister ligger Åklagarmyndigheten kvar på femte plats även 2022.

Samtliga universitet som har en juristutbildning erbjuder studenterna möjligheter till kontakt med företag och organisationer. Myndigheten har under året deltagit på arbetsmarknadsdagar för att skapa intresse för Åklagarmyndigheten och åklagaryrket. Ett flertal filmer som presenterar åklagarens arbete har också tagits fram. För att öka möjligheterna för juriststudenter att få träffa åklagare har föreläsningar om åklagaryrket arrangerats på olika universitet och studiebesök har anordnats på Åklagarmyndighetens huvudkontor.

Åklagarmyndigheten har återkommande haft samverkan med Ekobrottsmyndigheten om arbetsgivarpolitiska frågor, bland annat lönepolitik och kompetensförsörjning mellan myndigheterna.

Chefsutveckling och chefsförsörjning

Under 2022 har en ny chefsrekryteringsprocess införts i myndigheten och särskilda chefsrekryterare har utsetts. För teståterkoppling och analys av testresultat används externt psykologstöd.

Myndigheten har även beslutat om ett nytt chefsförsörjningsprogram i syfte att bidra till framtida chefsförsörjning. Programmet handlar om att identifiera och stärka medarbetare som har potential för ledarskap. Utvecklingsinsatsen är intern men genomförs i samverkan med Ekobrottsmyndigheten. Det första programmet genomförs under 2023–24. En obligatorisk chefsutbildning som löper under de två första åren som chef har moderniserats. Den nya chefsutbildningen påbörjas under 2023.

Myndigheten har fortsatt att delta i andra myndighetsgemensamma utvecklingsinsatser såsom dialoggrupper och mentorskap. Dessutom har interna dialoggrupper skapats, i syfte att stimulera det interna erfarenhetsutbytet och lärandet.

Ett förslag till utveckling av de administrativa chefsrollerna i den operativa verksamheten har tagits fram. Förändringarna syftar till att tydliggöra den administrativa chefsrollen samt att skapa utrymme för att renodla och avlasta åklagarcheferna. Förändringarna kommer genomföras under våren 2023.

Utbildning

Åklagarmyndigheten bedriver en omfattande intern utbildningsverksamhet som riktar sig till alla medarbetare.

Under 2022 har en ny pedagogisk grundsyn tagits fram. Den ska utgöra ett stöd vid framtagande och genomförande av utbildningar.

Lärlarledd platsutbildning är fortfarande den vanligaste undervisningsformen i myndigheten men under 2022 har allt fler digitala utbildningar producerats.

Antalet utbildningsdagar per åklagare var 8,7 under 2022 jämfört med 5,5 dagar under 2021. För administrativ personal genomfördes 2,8 utbildningsdagar per anställd under 2022, vilket ska jämföras med 1,5 dagar under 2021. En viktig förklaring till den relativt kraftiga ökningen jämfört med föregående år är att det under 2022 hölls en Åklagarstämma, som samtliga tillsvidareanställda var inbjudna till och som bestod av två dagars kompetensutveckling med föreläsningar och seminarier.

Under 2022 har rekryteringstakten av nya åklagare varit fortsatt hög,

Åklagarmyndigheten bedriver en omfattande intern utbildningsverksamhet.

vilket även medfört en del väntetider för att få påbörja den obligatoriska grundutbildningen.

Under året har ett beslut fattats om att ta fram en helt ny introduktions- och grundutbildning för åklagare. Den syftar till att vara modern, hålla en fortsatt hög kvalitet och ha ett större fokus på arbetsintegrerat lärande. Antalet lärarledda platsutbildningsdagar kommer att minska till förmån för praktisk utbildning på den egna arbetsplatsen. Den nya introduktions- och grundutbildningen kommer lanseras den 1 januari 2023.

Vid sidan om åklagarnas grundutbildning har en del andra utbildningar genomförts under 2022. Förutom webinarier, som riktat sig till olika yrkeskategorier, har utbildningar hållits om bland annat hemliga tvångsmedel, återförande av brottsutbyte, ungdomsbrott, hedersrelaterat våld, övergrepp mot barn och ledarskap.

Under 2022 lanserades en ny gemensam introduktionsutbildning för alla nyanställda – *Ny på Åklagarmyndigheten*. Förutom två dagars lärarledd platsundervisning består den framför allt av självstudier och olika former av digitala utbildningsinslag. Utbildningen genomförs under de första tre månaderna som anställd i myndigheten.

Under 2022 har även en ny grundutbildning för handläggare tagits fram. Utbildningen är uppdelad i tre delar och målet är att hålla ihop grupperna under samtliga tre delar för att kunna ge deltagarna bästa förutsättningar att etablera ett långsiktigt erfarenhetsutbyte och nätverkande med andra kollegor.

Internationellt utbyte och utbildning

Åklagarmyndigheten är medlem i European Judicial Training Network (EJTN) och kan därmed skicka och ta emot deltagare inom ramen för de olika internationella utbyten och utbildningar som EJTN anordnar. Efter att merparten av utbytena och utbildningarna varit inställda under pandemin har den internationella utbildningsverksamheten återupptagits under året och är numera i ungefär samma omfattning som innan pandemin.

Till följd av Sveriges ordförandeskap i EU under första halvåret 2023 kommer Åklagarmyndigheten tillsammans med Domstolsakademien att vara värd för EJTN:s generalförsamling i Stockholm i juni 2023.

Arbetsmiljö

För att på sikt minska arbetsbelastningen för åklagarna har den omfattande rekryteringen av aspiranter fortsatt även under 2022. Behovet att öka antalet åklagare bedöms kvarstå de närmaste åren. Under pandemin har cheferna haft en särskilt ansträngd arbetsituation. För att förbättra förutsättningarna för cheferna har myndigheten vidtagit flera åtgärder, bland annat renodling av chefsrollen.

Metodstödet arbetsmiljöuppföljning genomförs två gånger per år och är en förstärkning av den dagliga dialogen mellan chef och medarbetare, med fokus på den organisatoriska och sociala arbetsmiljön. Undersökningen består av tio frågor som besvaras icke-anonymt. Medarbetarundersökningen och arbetsmiljöuppföljningen ska tillsammans öka förutsättningarna för att bedriva ett effektivt systematiskt och kontinuerligt arbetsmiljöarbete.

Under 2022 har myndigheten möjliggjort för medarbetare att arbeta på distans upp till två dagar per vecka. Erfarenheterna av distansarbete under pandemin har varit övervägande goda och tas tillvara. Tack vare moderna och effektiva it-system fungerar distansarbetet bra och underlättar för medarbetare att förena exempelvis föräldraskap och ett hållbart arbetsliv.

Erfarenheterna av distansarbete under pandemin har varit övervägande goda och tas tillvara.

En revision av arbetsmiljöarbetet i myndigheten har genomförts under 2022. Förbättringsbehov har identifierats och kommer att omhändertas under kommande år.

Ett projekt i verksamhetsplanen för 2022 var att revidera myndighetens handbok för arbetsmiljöarbetet.

Likabehandling

Under 2022 togs det fram ett nytt aktivitetspaket med övningar och diskussionsfrågor kring likabehandling. Syftet med aktivitetspaketet är att höja medvetenheten och kunskapen om likabehandling.

Merparten av Åklagarmyndighetens arbetsplatser har genomfört båda eller någon av de två övningarna i aktivitetspaketet under året. De flesta arbetsplatser har mångfaldsinspiratörer som har i uppdrag att, utöver sina ordinarie arbetsuppgifter, stödja cheferna i likabehandlingsarbetet på arbetsplatsen.

I oktober anordnades en heldags nätverksträff för Åklagarmyndighetens mångfaldsinspiratörer. Dagen ägnades åt erfarenhetsutbyte, nätverkande och kompetensutveckling.

Åklagarmyndigheten kommer att fortsätta att utbilda medarbetare och chefer inom likabehandling.

Under hösten 2022 gjordes en lönekartläggning tillsammans med de fackliga organisationerna.

Säkerhet

Åklagarmyndigheten har efter en översyn fattat beslut om att stärka säkerhetsarbetet. Myndigheten avser därför att inrätta en ny avdelning vid huvudkontoret, säkerhetsavdelningen. Organisering och tillsättning av tjänster pågår.

Den rådande situationen med ett säkerhetsläge i ständig förändring sätter ljuset på återuppbyggnaden av totalförsvaret. Åklagarmyndigheten är sedan den 1 oktober 2022 beredskapsmyndighet inom ramen för det civila försvaret. Myndighetens arbete har i det avseendet inriktats på att identifiera sårbarheter i verksamheten samt att ta fram en åtgärdsplan för att reducera risker och öka förmågan. Detta har skett i samverkan med övriga myndigheter, och i första hand inom beredskapssektorn *Ordning och säkerhet*. För att möta nya utmaningar pågår rekrytering av nya kompetenser.

Ett arbete med att ta fram en säkerhetsskyddsanalys har genomförts. Arbete med att ta fram en säkerhetsskyddsplan och anpassningar av säkerhetsskyddet har påbörjats.

Myndigheterna inom den gemensamma satsningen mot organiserad brottslighet har noterat att riskerna för att anställda får ta emot olika typer av angrepp ligger kvar på tidigare relativt höga nivåer. Med hänsyn till medarbetarnas utsatthet och risken för negativ påverkan på myndigheternas verksamhet har det varit angeläget att vidta åtgärder för att stärka skyddet för medarbetarna, vilket också skett inom Åklagarmyndigheten.

För att stärka arbetet med informationssäkerhet har en e-utbildning tagits fram. Det är en obligatorisk repetitionsutbildning som ska genomföras varje år av alla som arbetar i myndigheten. Utbildningen syftar till att öka medvetenheten av informationens skyddsvärde och de regler som är kopplat till informationshantering.

Åklagarmyndigheten är sedan den 1 oktober 2022 beredskapsmyndighet inom ramen för det civila försvaret.





Fakta i korthet

Verksamhetsstatistik

ANTAL INKOMNA OCH AVSLUTADE ÄRENDEN	2022	2021	2020	2019	2018
Inkomna ärenden	176 530	182 734	181 394	171 908	166 940
Avslutade ärenden	185 426	189 034	186 498	176 246	168 893

ANTAL INKOMNA OCH BESLUTADE BROTTSMISSTANKAR	2022	2021	2020	2019	2018
Inkomna brottsmisstankar	390 012	428 671	457 244	436 717	437 226
varav kvinna	75 034	83 618	88 498	80 325	75 499
varav man	312 658	342 581	366 151	353 574	358 963
varav okänd	2 320	2 472	2 595	2 818	2 764
Beslutade brottsmisstankar	397 804	439 654	472 398	445 384	436 956
varav kvinna	77 058	85 538	92 256	81 417	74 700
varav man	318 345	351 349	377 378	361 330	359 412
varav okänd	2 401	2 767	2 764	2 637	2 844

EJ REGISTRERADE BROTTSMISSTANKAR (TEMPORÄRA LÖSNINGEN)	2022	2021	2020	2019	2018
Beslutade brottsmisstankar	0	2 608	6 536	139	–

ANTAL INKOMNA OCH BESLUTADE BROTT	2022	2021	2020	2019	2018
Inkomna brott utan brottsmisstankar	24 962	26 209	24 179	23 819	23 185
Beslutade brott	27 701	29 725	28 510	27 600	26 292

ANTAL INKOMNA BROTTSMISSTANKAR PER BROTTSGRUPP OCH FÖRUNDERSÖKNINGSLEDARSKAP

BROTTSGRUPP	Åklagarledd förundersökning					Polisledd förundersökning*				
	2022	2021	2020	2019	2018	2022	2021	2020	2019	2018
Våldsbrott	42 084	43 501	44 918	43 073	41 436	5 148	5 705	6 162	6 321	6 516
Brott mot frihet och frid	49 424	46 498	45 306	44 727	45 015	6 676	8 320	8 049	8 438	8 305
Sexualbrott	15 229	16 725	15 602	13 469	13 508	1 818	2 143	1 538	1 578	1 537
Tillgreppsbrott	13 911	15 268	18 262	19 427	20 910	21 827	25 448	27 049	26 514	28 626
Skadegörelsebrott	3 832	4 099	4 343	4 245	4 422	3 044	3 977	4 677	3 984	4 272
Förmögenhetsbrott	21 281	25 624	29 691	31 220	36 765	27 149	35 305	38 335	27 619	22 326
Narkotikabrott	13 444	13 951	16 394	15 435	15 696	52 046	56 363	61 680	59 800	57 980
Trafikbrott	3 624	3 777	4 669	4 826	5 198	50 514	58 015	63 063	62 619	63 109
Miljö- och arbetsmiljöbrott	2 614	2 843	2 828	2 814	2 831	115	191	358	297	160
Övriga brott	34 695	36 986	38 616	36 660	35 182	21 537	23 932	25 704	23 651	23 432
Total	200 138	209 272	220 629	215 896	220 963	189 874	219 399	236 615	220 821	216 263

*1 det som benämns som polisledd förundersökning ingår även förundersökningar ledda av andra utredande myndigheter, främst Tullverket.

BESLUTADE BROTTSMISSTANKAR PER BESLUTSGRUPP	2022	2021	2020	2019	2018
Beslutade brottsmisstankar	397 804	439 654	472 398	445 384	436 956
<i>Förundersökning inleds inte</i>	5 613	6 808	6 235	6 119	5 972
<i>Förundersökning läggs ned</i>	116 875	123 619	129 243	118 689	113 737
<i>Åtal väcks inte</i>	16 441	22 111	23 710	18 089	17 306
<i>Lagföringsbeslut</i>	204 630	227 825	249 674	236 708	235 155
– Åtal	164 693	179 959	195 330	180 379	179 542
– Företagsbot	586	631	480	458	400
– Strafföreläggande	28 153	33 688	39 449	42 009	40 904
– Åtalsunderlåtelse	11 198	13 547	14 415	13 862	14 309
Övriga beslut	54 245	59 291	63 536	65 779	64 786
– Förundersökningsledning överlämnas till utredande myndighet	30 573	33 423	35 995	37 825	39 161
– Brottsmisstanken avslutas	19 582	22 021	23 658	24 184	22 871
– Övriga	4 090	3 847	3 883	3 770	2 754
FÖRUNDESRÖKNINGSBEGRENSNINGAR	2022	2021	2020	2019	2018
Förundersökning inleds inte	5 613	6 808	6 235	6 119	5 972
Antal förundersökningsbegränsningar	2 735	3 655	3 652	3 618	3 483
Andel förundersökningsbegränsningar av beslutet att förundersökning inte inleds	48,7%	53,7%	58,6%	59,1%	58,3%
Förundersökning läggs ned	116 875	123 619	129 243	118 689	113 737
Antal förundersökningsbegränsningar	18 032	19 100	20 852	17 803	17 985
Andel förundersökningsbegränsningar av beslutet att förundersökning läggs ned	15,4%	15,5%	16,1%	15,0%	15,8%
BROTTSMISSTANKAR I BALANS	2022	2021	2020	2019	2018
Brottsmistankar i balans	150 399	158 263	166 934	155 242	152 070
<i>Förundersökning ej inledd</i>	291	460	376	478	489
<i>Förundersökning pågå</i>	78 187	73 311	75 321	77 587	76 616
<i>Förundersökning redovisad</i>	11 267	16 059	15 493	17 257	15 927
<i>Åtal väckt</i>	60 654	68 433	75 744	59 920	59 038
TIDER	2022	2021	2020	2019	2018
Genomströmningstid (dagar) från inkommen anmälan till beslut	141,5	139,4	143,8	140,6	133,0
Beslutstid (dagar) från inkommet beslutsunderlag till beslut	16,5	18,8	17,7	19,2	16,7

LAGFÖRING	2022	2021	2020	2019	2018
Antal brottsmisstankar som har lett till lagföring	204 630	227 825	249 674	236 708	235 155
Andel brottsmisstankar som har lett till lagföring	59,6%	59,9%	61,1%	62,4%	63,2%
Antal misstänkta personer med lagföringsbeslut	114 963	118 739	120 248	111 774	108 310
varav kvinna	20 355	20 918	20 956	18 602	18 027
varav man	94 191	97 384	98 984	92 913	90 058
varav okänd	417	437	308	259	225
Andel misstänkta personer med lagföringsbeslut	66,6%	65,3%	65,2%	65,7%	65,7%
Misstänkta personer totalt	172 494	181 877	184 477	170 221	164 970
varav kvinna	34 531	36 754	36 948	33 119	31 847
varav man	136 123	143 070	145 497	135 117	130 985
varav okänd	1 840	2 053	2 032	1 985	2 138

ANDEL HÅLLNA BESLUTSFRISTER	2022	2021	2020	2019	2018
Lagstadgade beslutsfrister för unga lagöverträdare	56,6%	56,8%	56,4%	57,7%	59,7%
Lagstadgade beslutsfrister för brott mot barn	58,2%	61,8%	59,5%	58,2%	58,0%

PENNINGTVÄTT, ÅTGÄRDER FÖR TILLGÅNGSSÄKRING OCH FÖRVERKANDE	2022	2021	2020	2019	2018
Tillgångssäkring, antal ärenden	876	710	587	439	296
Förverkandeyrkanden, antal ärenden	221	163	155	58	41

BROTTSUTBYTE	2022	2021	2020	2019	2018
Antal ärenden med förverkandeyrkanden	1 156	1 036	970	848	797
Antal förverkandeyrkanden	1 800	1 567	1 389	1 402	1 197
Förverkandeyrkanden, belopp (mnkr)	232	1 695	404	134	60
Finansiella utredningar	1 632	1 358	1 342	1 181	893
Antal yrkanden om kvarstad	116	88	109	127	106

ANTAL HÄKTADE PERSONER OCH VARAV HÄKTADE PERSONER MED RESTRIKTION FÖRSTA HÄKTNINGSDAGEN, PER ÅLDERSGRUPP	2022	2021	2020	2019	2018
Häktade personer	9 418	9 828	10 498	10 047	9 623
varav 15-17 år	194	160	139	198	162
varav 18-20 år	978	1 047	1 178	1 160	1 019
varav 21 år eller äldre	8 246	8 621	9 181	8 689	8 442
Antal personer med restriktion	6 956	7 271	7 578	6 843	6 259
varav 15-17 år	191	155	131	190	145
varav 18-20 år	895	945	1 021	962	752
varav 21 år eller äldre	5 870	6 171	6 426	5 691	5 362

ANTAL HÄKTADE PERSONER OCH VARAV HÄKTADE PERSONER MED RESTRIKTION FÖRSTA HÄKTNINGSDAGEN, PER KÖN	2022	2021	2020	2019	2018
Häktade personer	9 418	9 828	10 498	10 047	9 623
<i>varav kvinna</i>	760	736	733	742	678
<i>varav man</i>	8 658	9 092	9 765	9 305	8 945
Antal personer med restriktion	6 956	7 271	7 578	6 843	6 259
<i>varav kvinna</i>	575	569	532	515	434
<i>varav man</i>	6 381	6 702	7 046	6 328	5 825

Personalstatistik

ANTAL ANSTÄLLDA OCH ÅRSARBETSKRAFTER	2022	2021	2020	2019	2018
Totalt antal anställda per den 31 december	1 780	1 713	1 552	1 496	1 402
varav åklagare	1 173	1 133	1 032	992	948
varav administrativ personal	607	580	520	504	454
Andel kvinnor	70,6%	70,0%	68,7%	68,3%	67,1%
Andel män	29,4%	30,0%	31,3%	31,7%	32,9%
Genomsnittligt antal anställda	1 766	1 648	1 543	1 450	1 413
Genomsnittligt antal årsarbetskrafter	1 546	1 449	1 365	1 264	1 238

ÅLDERSSTRUKTUR ANSTÄLLDA	2022	2021	2020	2019	2018
Baserat på antal anställda per den 31 december					
Total medelålder	43,1	43,1	43,8	43,9	44,1
Åklagare	42,2	42,4	43,2	43,6	43,9
Kvinnor	40,5	41,0	41,6	42,2	42,4
Män	45,0	45,0	45,9	45,8	46,1
Administrativ personal	44,8	44,5	44,8	44,6	44,6
Kvinnor	45,1	45,1	45,3	45,1	45,0
Män	43,7	41,8	42,8	42,5	42,7

SJUKFRÅNVARO, ANDEL AV TOTAL ARBETSTID	2022	2021	2020	2019	2018
Totalt anställda	3,1%	2,6%	2,7%	3,2%	3,1%
Yngre än 30 år	1,9%	2,3%	1,9%	3,9%	3,8%
30–49 år	2,7%	2,3%	2,3%	2,7%	2,7%
50 år och äldre	4,1%	3,1%	3,7%	4,1%	3,8%
Kvinnor	3,5%	2,8%	2,9%	3,8%	3,6%
Kvinnor yngre än 30 år	2,3%	2,6%	2,1%	4,5%	4,6%
Kvinnor 30–49 år	3,0%	2,5%	2,7%	3,3%	3,2%
Kvinnor 50 år och äldre	5,1%	3,5%	3,6%	4,9%	4,3%
Män	2,0%	2,0%	2,2%	1,9%	2,3%
Män yngre än 30 år	0,9%	1,4%	1,0%	0,9%	1,0%
Män 30–49 år	1,9%	1,8%	1,2%	1,3%	1,8%
Män 50 år och äldre	2,4%	2,4%	3,8%	2,9%	3,1%

Statistik över intäkter och kostnader

FÖRDELNING AV INTÄKTER OCH KOSTNADER PER VERKSAMHET	2022	2021	2020	2019	2018
Utredning och lagföring					
Intäkter, mnkr	1 975	1 800	1 665	1 569	1 482
<i>varav intäkter av anslag, mnkr</i>	1 938	1 765	1 630	1 538	1 451
<i>varav övriga intäkter, mnkr</i>	37	34	34	31	31
Kostnader, mnkr	1 974	1 800	1 665	1 569	1 482
Rättsutveckling och rättslig styrning					
Intäkter, mnkr	76	69	71	70	60
<i>varav intäkter av anslag, mnkr</i>	74	68	69	69	59
<i>varav övriga intäkter, mnkr</i>	1	1	1	1	1
Kostnader, mnkr	76	69	71	70	60
KOSTNAD PER BROTTSMISSTANKE, KR	2022	2021	2020	2019	2018
Kostnad per beslutad brottsmisstanke	4 963	4 093	3 738	3 522	3 391
KOSTNAD PER BROTTSMISSTANKE OCH BROTTSGRUPP, KR	2022	2021	2020	2019	2018
Våldsbrott	9 981	8 529	8 171	7 475	7 276
Brott mot frihet och frid	3 518	3 254	3 228	3 344	3 182
Sexualbrott	11 231	9 764	10 444	9 707	9 236
Tillgreppsbrott	5 159	4 620	3 939	4 430	4 174
Skadegörelsebrott	2 724	2 469	2 194	1 902	1 658
Förmögenhetsbrott	3 994	2 870	2 026	2 685	2 522
Narkotikabrott	4 563	3 762	2 652	2 629	2 442
Trafikbrott	1 846	1 576	1 253	1 200	1 123
Miljö- och arbetsmiljöbrott	17 250	13 589	15 029	15 355	13 104
Övriga brott	4 348	3 170	2 744	2 584	2 721



Finansiell redovisning

Resultaträkning

BELOPP I TUSENTAL KRONOR	NOT	2022	2021
VERKSAMHETENS INTÄKTER			
Intäkter av anslag		2 011 695	1 833 444
Intäkter av avgifter och andra ersättningar	1	33 640	32 006
Intäkter av bidrag	2	3 560	3 499
Finansiella intäkter	3	1 261	1
SUMMA VERKSAMHETENS INTÄKTER		2 050 157	1 868 950
VERKSAMHETENS KOSTNADER			
Kostnader för personal	4	-1 628 680	-1 510 567
Kostnader för lokaler	5	-157 284	-133 057
Övriga driftkostnader	6	-216 241	-174 507
Finansiella kostnader	7	-935	-5
Avskrivningar och nedskrivningar	8	-47 016	-50 814
SUMMA VERKSAMHETENS KOSTNADER		-2 050 157	-1 868 950
VERKSAMHETSUTFALL		0	0
ÅRETS KAPITALFÖRÄNDRING		0	0

Balansräkning

BELOPP I TUSENTAL KRONOR	NOT	2022-12-31	2021-12-31
TILLGÅNGAR			
IMMATERIELLA ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR			
Balanserade utgifter för utveckling	9	0	0
Rättigheter och andra immateriella anläggningstillgångar	10	9 335	11 214
SUMMA IMMATERIELLA ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR		9 335	11 214
MATERIELLA ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR			
Förbättringsutgifter på annans fastighet	11	21 034	23 818
Maskiner, inventarier, installationer m.m.	12	82 995	95 878
SUMMA MATERIELLA ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR		104 029	119 696
FINANSIELLA ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR			
Andra långfristiga fordringar	13	135	90
SUMMA FINANSIELLA ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR		135	90
KORTFRISTIGA FORDRINGAR			
Kundfordringar		20	27
Fordringar hos andra myndigheter	14	24 583	33 270
Övriga kortfristiga fordringar	15	30	28
SUMMA KORTFRISTIGA FORDRINGAR		24 634	33 325
PERIODAVGRÄNSNINGSPOSTER			
Förutbetalda kostnader		116 555	88 224
Upplupna bidragsintäkter		1 279	1 184
SUMMA PERIODAVGRÄNSNINGSPOSTER	16	117 835	89 408
AVRÄKNING MED STATSVERKET	17	-77 865	-11 787
KASSA OCH BANK			
Behållning räntekonto i Riksgäldskontoret	18	190 074	151 010
SUMMA KASSA OCH BANK		190 074	151 010
SUMMA TILLGÅNGAR		368 176	392 956

Balansräkning

BELOPP I TUSENTAL KRONOR	NOT	2022-12-31	2021-12-31
KAPITAL OCH SKULDER			
MYNDIGHETSKAPITAL			
Statskapital	19	156	176
Balanserad kapitalförändring		0	0
Kapitalförändring enligt resultaträkningen		0	0
SUMMA MYNDIGHETSKAPITAL		156	176
AVSÄTTNINGAR			
Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelse	20	6 320	5 974
Övriga avsättningar	21	18 432	16 279
SUMMA AVSÄTTNINGAR		24 753	22 253
SKULDER M.M.			
Lån i Riksgäldskontoret	22	112 181	128 950
Kortfristiga skulder till andra myndigheter		49 916	49 241
Leverantörsskulder		34 837	47 677
Övriga kortfristiga skulder	23	26 099	24 571
SUMMA SKULDER M.M.		223 033	250 439
PERIODAVGRÄNSNINGSPOSTER			
Upplupna kostnader	24	117 933	116 911
Oförbrukade bidrag	25	2 302	3 177
SUMMA PERIODAVGRÄNSNINGSPOSTER		120 235	120 088
SUMMA KAPITAL OCH SKULDER		368 176	392 956
ANSVARSFÖRBINDELSER:		Inga	Inga

Anslagsredovisning

REDOVISNING MOT ANSLAG 2022

BELOPP I TUSENTAL KRONOR

Anslag	not 26	Ingående överföringsbelopp	Årets tilldelning enligt regleringsbrev	In-dragning	Totalt disponibelt belopp	Utgifter*	Utgående överföringsbelopp
UTGIFTSOMRÅDE 4. RÄTTSVÄSENDET							
1:3	Åklagarmyndigheten (Ramanslag)						
ap. 1	Åklagarmyndigheten (ram)	16 594	2 073 249		2 089 843	2 006 751	83 092
UTGIFTSOMRÅDE 7. INTERNATIONELLT BISTÅND							
1:1	Biståndsverksamhet (Ramanslag)						
ap. 44	Internationell civil kris- hantering – del till Åklagar- myndigheten (ram)**	5 273	9 500	-5 018	9 755	6 033	3 722
SUMMA ANSLAG		21 866	2 082 749	-5 018	2 099 598	2 012 784	86 814

* Intäkter av anslag är enligt resultaträkningen 2 011 695 tkr. I summan 2 011 695 tkr ingår en minskning av semesterlöneskulden av semesterdagar från 2008 eller tidigare med 1 088 tkr. Summan utgifter 2 012 784 tkr är därmed 1 088 tkr högre jämfört med intäkter av anslag enligt resultaträkningen.

** En indragning har gjorts under 2022 med 5 018 tkr för detta anslag eftersom anslagssparandet överstiger 3% från 2021. Det låga anslagsutfallet för anslaget ap 44 förklaras delvis av att pandemin även fortsatt skapat en osäkerhet kring utlandstjänstgöring och försvårat möjligheten att nominera personal till relevanta tjänster. Att myndigheten har fått möjlighet att också sekundera personal till Internationella brottmålsdomstolen är mycket positivt. Eftersom det är första gången sådan sekundering sker, tog det en längre tid att få personal på plats, vilket innebär att anslagsutfallet under 2022 påverkas begränsat av sekunderingarna. Slutligen har myndigheten under 2022 inte haft personal sekunderad till EUAM Ukraina.

FINANSIELLA VILLKOR

1:1 Biståndsverksamhet (Ramanslag)

PERSONALBIDRAG (HÖGST)	7 500
Utnyttjande inom ramen för EU	2 884
Utnyttjande inom ramen för FN enligt regleringsbrev dnr UD2022/17157 avseende International Criminal Court (Internationella brottmålsdomstolen)	1 765
INSATSNÄRA VERKSAMHET (HÖGST)	1 000
Utnyttjad	285
FÖRVALTNINGSKOSTNADER (HÖGST)	1 100
Utnyttjad	1 100

Tilläggsupplysningar och noter

REDOVISNINGS- OCH VÄRDERINGSPRINCIPER

ALLMÄNT

Årsredovisningen är upprättad i enlighet med förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag.

VÄRDERING AV FORDRINGAR OCH SKULDER

Fordringar är värderade till det belopp som beräknas bli betalt. Skulder är upptagna till nominella belopp.

PERIODAVGRÄNSNINGSPOSTER

Som periodavgränsningspost bokförs belopp överstigande 50 tkr.

VÄRDERING AV ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR

Tillgångar avsedda för stadigvarande bruk med ett anskaffningsvärde på minst ett halvt prisbasbelopp och en beräknad ekonomisk livslängd på tre år eller längre definieras som anläggningstillgångar.

Beloppsgränsen för att redovisa förbättringsutgifter på annans fastighet som anläggningstillgång är 100 000 kronor.

Anläggningstillgångar skrivs av linjärt över den ekonomiska livslängden.

Följande avskrivningstider tillämpas:

Balanserade utgifter för utveckling	5 år
Datorer och kringutrustning	3 år
Serverar	3–5 år (beroende på typ av server)
Licensavgift och motsvarande för anskaffning av dataprogram	3–5 år (beroende på typ av licens och avtalstid)
Bilar, kontorsmaskiner, systemprogramvaror	5 år
Möbler, telefonväxlar, larmanläggningar, datanät	10 år
Förbättringsutgifter på annans fastighet	Anpassas till hyreskontraktets längd eller till förväntad nyttjandeperiod

Noter

Noter till Resultaträkningen

BELOPP I TUSENTAL KRONOR (OM INTE ANNAT ANGES)	2022	2021
NOT 1. INTÄKTER AV AVGIFTER OCH ANDRA ERSÄTTNINGAR		
<i>Intäkter enligt 4 § avgiftsförordningen</i>		
Ekobrottsmyndigheten administrativa tjänster m.m.	31 724	29 926
Övriga intäkter av avgifter enligt 4 § avgiftsförordningen	1 587	1 926
<i>Övriga intäkter</i>	329	154
SUMMA INTÄKTER AV AVGIFTER OCH ANDRA ERSÄTTNINGAR	33 640	32 006
NOT 2. INTÄKTER AV BIDRAG		
Bidrag från myndigheter, EU:s institutioner m.m.	3 560	3 499
SUMMA INTÄKTER AV BIDRAG	3 560	3 499
NOT 3. FINANSIELLA INTÄKTER		
Ränta på räntekonto hos Riksgäldskontoret	1 256	0
Övriga finansiella intäkter	5	1
SUMMA FINANSIELLA INTÄKTER	1 261	1
NOT 4. KOSTNADER FÖR PERSONAL		
Personalkostnaderna har ökat med cirka 118,1 miljoner kronor i förhållande till 2021, vilket motsvarar en ökning med 7,8 procent. Lönekostnaderna har ökat till följd av att antalet anställda har ökat samt lönerrevision. Nytt jouravtal tecknades i april 2022 vilket har gjort att kostnaderna för detta har ökat jämfört med 2021. Kostnaderna för utbildningar och konferenser har ökat i förhållande till 2021 eftersom det var färre utbildningar och konferenser under 2021 på grund av pandemin. Konsultarvoden till uppdragstagare uppgår till 1,1 procent av lönesumman.		
Lönekostnader, exklusive avgifter	977 976	909 563
<i>varav konsultarvoden till uppdragstagare</i>	<i>10 845</i>	<i>10 102</i>
Avtalade sociala avgifter	594 212	569 888
Övriga personalkostnader	56 492	31 116
SUMMA KOSTNADER FÖR PERSONAL	1 628 680	1 510 567
NOT 5. KOSTNADER FÖR LOKALER		
Kostnaderna för lokaler har ökat med 24,2 miljoner kronor jämfört med 2021, vilket motsvarar en ökning med 18,2 procent. Ökningen beror på villkorsändringar i befintliga hyreskontrakt samt viss utökning av lokalytan. Kostnader för genomförda lokalanpassningar, översyn av lokalsäkerhet och något högre elkostnader har också påverkat utfallet.		
SUMMA KOSTNADER FÖR LOKALER	157 284	133 057

Noter

BELOPP I TUSENTAL KRONOR (OM INTE ANNAT ANGES)	2022	2021
NOT 6. ÖVRIGA DRIFTKOSTNADER		
Övriga driftkostnader har ökat med 41,7 miljoner kronor jämfört med 2021, vilket motsvarar en ökning med 23,9 procent. Ökningen avser främst it-verksamheten där konsultkostnaderna samt kostnader för licenser och underhållsavtal ökat. Kostnaderna för resor är högre 2022 mot 2021 på grund av pandemin.		
SUMMA ÖVRIGA DRIFTKOSTNADER	216 241	174 507
NOT 7. FINANSIELLA KOSTNADER		
Ränta på lån i Riksgäldskontoret	921	0
Övriga finansiella kostnader	14	5
SUMMA FINANSIELLA KOSTNADER	935	5
NOT 8. AVSKRIVNINGAR OCH NEDSKRIVNINGAR		
Avskrivningskostnaderna har minskat främst till följd av lägre investeringskostnader inom it-verksamheten.		
SUMMA AVSKRIVNINGAR OCH NEDSKRIVNINGAR	47 016	50 814

Noter till Balansräkningen

BELOPP I TUSENTAL KRONOR (OM INTE ANNAT ANGES)	2022-12-13	2021-12-31
NOT 9. BALANSERADE UTGIFTER FÖR UTVECKLING		
Tillgångarnas anskaffningsvärde (IB)	128 180	128 180
Årets balanserade utgifter för utvecklingsverksamhet	0	0
Avgående tillgångar (utrangerade tillgångar)	–	–
Utgående anskaffningsvärde	128 180	128 180
Ackumulerade avskrivningar (IB)	-128 180	-123 455
Årets avskrivningar	0	-4 725
Utgående avskrivningar	-128 180	-128 180
BOKFÖRT RESTVÄRDE	0	0

Noter

BELOPP I TUSENTAL KRONOR (OM INTE ANNAT ANGES)	2022-12-31	2021-12-31
NOT 10. RÄTTIGHETER OCH ANDRA IMMATERIELLA ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR		
Tillgångarnas anskaffningsvärde (IB)	56 472	52 560
Tillkommande tillgångar (årets anskaffning)	1 581	8 183
Avgående tillgångar (utrangerade tillgångar)	-167	-4 272
Utgående anskaffningsvärde	57 886	56 471
Ackumulerade avskrivningar (IB)	-45 258	-46 900
Årets avskrivningar	-3 461	-2 629
Avgående tillgångar (utrangerade tillgångar)	167	–
Korrigerigering av tidigare års avskrivningar (utrangeringar)	–	4 272
Utgående avskrivningar	-48 551	-45 257
BOKFÖRT RESTVÄRDE	9 335	11 214
NOT 11. FÖRBÄTTRINGSUTGIFTER PÅ ANNANS FASTIGHET		
Tillgångarnas anskaffningsvärde (IB)	76 956	70 582
Tillkommande tillgångar (årets anskaffning)	5 642	6 912
Tillgångar flyttade från anläggningsgrupp maskiner, inventarier, installationer m.m.	–	878
Avgående tillgångar (utrangerade tillgångar)	–	-1 417
Utgående anskaffningsvärde	82 598	76 955
Anskaffningsvärde pågående förbättringsarbeten	111	609
Pågående förbättringsarbeten, årets utgifter	-111	-498
Utgående anskaffningsvärde för pågående arbete	0	111
Ackumulerade avskrivningar (IB)	-53 249	-45 379
Korrigerigering anläggningsgrupp (jfr ovan)	–	-878
Årets avskrivningar	-8 315	-8 408
Korrigerigering av tidigare års avskrivningar (utrangeringar)	–	1 417
Utgående avskrivningar	-61 564	-53 248
BOKFÖRT RESTVÄRDE	21 034	23 818

Noter

BELOPP I TUSENTAL KRONOR (OM INTE ANNAT ANGES)	2022-12-31	2021-12-31
NOT 12. MASKINER, INVENTARIER, INSTALLATIONER, M.M.		
<i>Jämförelsetalen i denna not 12 i kolumnen för 2021-12-31 har uppdateras mot vad som fanns med i årsredovisningen för 2021. Beloppen som saknades och som har lagts till är 878 som avser flytt mellan anläggningsgrupper under 2021 och återfinns också i not 11.</i>		
Tillgångarnas anskaffningsvärde (IB)	248 641	229 489
Tillkommande tillgångar (årets anskaffning)	22 423	54 360
Avgående tillgångar (sålda, utrangerade tillgångar)	-8 539	-34 330
Tillgångar flyttade till anläggningsgrupp förbättringsutgifter på annans fastighet	–	-878
Utgående anskaffningsvärde	262 525	248 641
Ackumulerade avskrivningar (IB)	-152 763	-152 805
Årets avskrivningar	-35 241	-35 051
Korrigerig av tidigare års avskrivningar (utrangeringar)	8 474	34 215
Korrigerig anläggningsgrupp (jfr ovan)	–	878
Utgående avskrivningar	-179 530	-152 763
BOKFÖRT RESTVÄRDE	82 995	95 878
NOT 13. ANDRA LÅNGFRISTIGA FORDRINGAR		
Hysesdeposition	135	90
SUMMA ANDRA LÅNGFRISTIGA FORDRINGAR	135	90
NOT 14. FORDRINGAR HOS ANDRA MYNDIGHETER		
Mervärdesskattefordran	20 585	22 645
Övriga fordringar hos andra myndigheter	3 998	10 625
SUMMA FORDRINGAR HOS ANDRA MYNDIGHETER	24 583	33 270
NOT 15. ÖVRIGA KORTFRISTIGA FORDRINGAR		
Korrigeringar av löneutbetalningar	30	28
SUMMA ÖVRIGA KORTFRISTIGA FORDRINGAR	30	28
NOT 16. PERIODAVGRÄNSNINGSPOSTER		
Förutbetalda hyror	42 440	33 824
Upplupna bidragsintäkter	1 279	1 184
Övriga förutbetalda kostnader	74 115	54 400
SUMMA PERIODAVGRÄNSNINGSPOSTER	117 835	89 408

Noter

BELOPP I TUSENTAL KRONOR (OM INTE ANNAT ANGES)	2022-12-31	2021-12-31
NOT 17. AVRÄKNING MED STATSVERKET		
<i>Anslag i icke räntebärande flöde</i>		
INGÅENDE BALANS	2 949	85
Redovisat mot anslag	6 033	3 482
Medel hänförliga till transfereringar m.m. som betalats till icke räntebärande flöde	-4 525	-618
FORDRINGAR/SKULDER AVSEENDE ANSLAG I ICKE RÄNTEBÄRANDE FLÖDE	4 457	2 949
<i>Anslag i räntebärande flöde</i>		
INGÅENDE BALANS	-16 594	-38 682
Redovisat mot anslag	2 006 751	1 830 995
Anslagsmedel som tillförts räntekonto	-2 073 249	-1 808 907
Återbetalning av anslagsmedel	0	0
FORDRINGAR/SKULDER AVSEENDE ANSLAG I RÄNTEBÄRANDE FLÖDE	-83 092	-16 594
<i>Fordran avseende semesterlöneskuld som inte har redovisats mot anslag</i>		
INGÅENDE BALANS	1 858	2 891
Redovisat mot anslag under året enligt undantagsregeln	-1 088	-1 033
FORDRAN AVSEENDE SEMESTERLÖNESKULD SOM INTE HAR REDOVISATS MOT ANSLAG	770	1 858
<i>Övriga fordringar/skulder på statens centralkonto i Riksbanken</i>		
INGÅENDE BALANS	0	0
Inbetalningar i icke räntebärande flöde	2 500	3 000
Utbetalningar i icke räntebärande flöde	-7 025	-3 618
Betalningar hänförliga till anslag och inkomsttitlar	4 525	618
ÖVRIGA FORDRINGAR/SKULDER PÅ STATENS CENTRALKONTO I RIKSBANKEN	0	0
UTGÅENDE BALANS AVRÄKNING MED STATSVERKET	-77 865	-11 787
NOT 18. BEHÅLLNING RÄNTEKONTO I RIKSGÄLDSKONTORET		
Ingående saldo	151 010	160 221
Förändring under året	39 064	-9 211
SUMMA BEHÅLLNING RÄNTEKONTO	190 074	151 010
NOT 19. STATSKAPITAL		
Statskapital utan avkastningskrav (IB)	176	176
Årets förändring statskapital	-20	-
Årets kapitalförändring	0	0
UTGÅENDE BALANS STATSKAPITAL	156	176

Noter

BELOPP I TUSENTAL KRONOR (OM INTE ANNAT ANGES)	2022-12-31	2021-12-31
NOT 20. AVSÄTTNINGAR FÖR PENSIONER OCH LIKNANDE FÖRPLIKTELSE		
<i>Avsättning för pensioner</i>		
Ingående avsättning	5 974	6 457
Årets pensionskostnad	2 273	2 342
Årets pensionsutbetalningar	-1 927	-2 825
SUMMA UTGÅENDE AVSÄTTNINGAR FÖR PENSIONER	6 320	5 974
NOT 21. ÖVRIGA AVSÄTTNINGAR		
<i>Avsättning för lokalt aktivt omställningsarbete</i>		
Ingående avsättning	16 279	14 471
Årets avsättning	2 898	2 679
Avräknade kostnader	-745	-871
SUMMA AVSÄTTNING FÖR LOKALT AKTIVT OMSTÄLLNINGSARBETE	18 432	16 279
NOT 22. LÅN I RIKSGÄLDSKONTORET		
Ingående skuld	128 950	109 883
Lån upptagna under året	30 318	70 014
Årets amorteringar	-47 087	-50 947
SUMMA LÅN I RIKSGÄLDSKONTORET	112 181	128 950
EKONOMISKA VILLKOR		
Låneram	190 000	170 000
Utnyttjad i Riksgäldskontoret	112 181	128 950
NOT 23. ÖVRIGA KORTFRISTIGA SKULDER		
Personalens källskatt	25 857	24 568
Övriga skulder	243	3
SUMMA ÖVRIGA KORTFRISTIGA SKULDER	26 099	24 571
NOT 24. UPPLUPNA KOSTNADER		
Upplupna löner	7 812	7 769
Semesterlöneskuld	103 737	103 994
Övriga upplupna kostnader	6 384	5 148
SUMMA UPPLUPNA KOSTNADER	117 933	116 911

Noter

BELOPP I TUSENTAL KRONOR (OM INTE ANNAT ANGES)	2022-12-31	2021-12-31
NOT 25. OFÖRBRUKADE BIDRAG		
OFÖRBRUKADE BIDRAG, INOMSTATLIGA		
SIDA-finansierat projekt med Polismyndigheten		
<i>IB</i>	435	0
<i>Bidrag</i>	705	1 395
<i>Förbrukning</i>	-836	-960
<i>Återbetalning</i>	-304	-
SUMMA OFÖRBRUKAT BIDRAG SIDA-PROJEKT	0	435
Regeringsuppdrag hedersrelaterad brottslighet m.m.		
<i>IB</i>	2 742	0
<i>Bidrag</i>	2 500	3 000
<i>Förbrukning</i>	-1 161	-258
<i>Återbetalning</i>	-2 742	-
SUMMA OFÖRBRUKAT BIDRAG	1 339	2 742
Oförbrukade medel för uppdragen återbetalas under 2023.		
Uppdrag regionala center mot arbetslivskriminalitet		
<i>Bidrag</i>	1 000	-
<i>Förbrukning</i>	-37	-
SUMMA OFÖRBRUKAT BIDRAG	963	-
Oförbrukade medel för uppdraget återbetalas under 2023.		
OFÖRBRUKADE BIDRAG, UTOMSTATLIGA		
E-evidence, bidrag från EU		
<i>IB</i>	0	435
<i>Bidrag</i>	0	0
<i>Förbrukning</i>	0	-1 570
Fordran omförd till upplupna bidragsintäkter	0	1 135
SUMMA OFÖRBRUKAT BIDRAG E-EVIDENCE	0	0
SUMMA OFÖRBRUKADE BIDRAG TOTALT	2 302	3 177

Noter

Not till Anslagsredovisningen

BELOPP I TUSENTAL KRONOR (OM INTE ANNAT ANGES)	2022	2021
NOT 26. ANSLAGSREDOVISNING		
ÅRETS TILLDELNING ENLIGT REGLERINGSBREV:		
<i>Utgiftsområde 4 Rättsväsendet, Anslag 1:3 ap. 1</i>		
Tilldelning enligt regleringsbrev för budgetåret 2022 regeringsbeslut 2021-12-16, 2022-06-30, 2022-12-15	2 073 249	1 808 907
<i>Utgiftsområde 7 Internationellt bistånd, Anslag 1:1 ap. 44</i>		
Tilldelning enligt regleringsbrev för budgetåret 2022 regeringsbeslut 2021-12-16, 2022-12-01	9 500	8 500
SUMMA ÅRETS TILLDELNING ENLIGT REGLERINGSBREV	2 082 749	1 817 407

Ersättningar enligt 7 kap. 2 § förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag

Redovisning av skattepliktiga ersättningar och andra förmåner som betalats ut under räkenskapsåret samt för dessa personer uppdrag som styrelseledamot i andra statliga myndigheter samt uppdrag som styrelseledamot i aktiebolag.

Uppdrag år 2022 utöver Åklagarmyndigheten anges med kursiv stil

BELOPP I TUSENTAL KRONOR	2022
LEDANDE BEFATTNINGSHAVARE HOS ÅKLAGARMYNDIGHETEN	
Petra Lundh <i>Ledamot, Arbetsgivarverkets styrelse</i>	1 567
Katarina Johansson Welin <i>Ledamot, Domstolsverkets insynsråd</i>	1 385
INSYNSRÅDET*	
Janne Grönholm	11
Gustaf Lantz <i>Ledamot, Lantz Education AB</i>	13
Louise Meijer <i>Ledamot, Domarnämnden</i>	11
Johan Eriksson, från 2022-07-01 <i>Ledamot, Advokat Johan Eriksson AB</i> <i>Ledamot, Fågelbro Golf & Country Club Serviceaktiebolag</i> <i>Ledamot, Fängslande Föreläsningar Stockholm AB</i> <i>Ledamot, Sveriges Advokatsamfund</i> <i>Suppleant, Lilienberg Advokatbyrå AB</i> <i>Suppleant, Advokatfirman Lina Holmgren AB</i>	2
Malena Grann, från 2022-07-01	4
Jan Josefsson	13
Caroline Oredsson, från 2022-07-01	4
Daniel Vesterhav, från 2022-07-01	4
Bengt Ivarsson, fram till 2022-06-30 <i>Ledamot, styrelse Advokaten Bengt Ivarsson AB</i>	8
Hanna Jarl, fram till 2022-06-30 <i>Ledamot, Brottsförebyggande rådets insynsråd</i>	11
Eva Årestad Radner, fram till 2022-06-30	11

* Arvoden till insynsrådets medlemmar som deltagit i Insynsrådet både 2021 och 2022 avser ersättning för både 2021 och 2022 eftersom 2021 års ersättning har utbetalats under 2022. Arvode har under 2022 utbetalats till Charlotte Driving som var med i insynsrådet 2021 med belopp 1 900 kr.

Sammanställning av väsentliga uppgifter

BELOPP I TUSENTAL KRONOR	2022	2021	2020	2019	2018
LÄNERAM					
Beviljad i regleringsbrevet	190 000	170 000	140 000	140 000	140 000
Utnyttjad	112 181	128 950	109 883	101 223	83 712
KONTOKREDIT HOS RIKSGÄLDSKONTORET					
Beviljad i regleringsbrevet	95 000	87 000	82 000	75 000	75 200
Maximalt utnyttjad	0	0	0	0	0
RÄNTEKONTO					
Ränteutäkter	1 256	0	-8	-401	-657
Räntekostnader	921	0	0	0	0
INTÄKTER AV AVGIFTER OCH ANDRA ERSÄTTNINGAR					
Budget i regleringsbrevet	0	0	0	0	0
Utfall	33 640	32 006	29 844	28 987	27 270
ANSLAGSKREDIT					
Beviljad i regleringsbrevet	61 617	52 417	50 957	48 322	45 834
Utnyttjad kredit	0	0	0	0	0
ANSLAG					
Anslagssparande	86 814	21 867	41 068	36 707	26 799
MEDELTAL UNDER ÅRET					
Årsarbetskrafter	1 546	1 449	1 365	1 264	1 238
Anställda	1 766	1 648	1 543	1 450	1 413
DRIFTKOSTNAD					
Per årsarbetskraft	1 295	1 255	1 242	1 264	1 213
KAPITALFÖRÄNDRING					
Årets kapitalförändring	0	0	0	0	0
Balanserad kapitalförändring	0	0	0	0	0

Intern styrning och kontroll

Riksåklagaren ansvarar för den interna styrningen och kontrollen inom Åklagarmyndigheten. Myndigheten omfattas av förordningen (2007:603) om intern styrning och kontroll samt internrevisionsförordningen (2006:1228) vilket innebär särskilda krav.

Myndighetsstyrning och rättslig styrning

På Åklagarmyndigheten finns två huvudsakliga områden för styrning: myndighetsstyrning och rättslig styrning.

Planeringsprocessen utgör en grundläggande del i styrningen av Åklagarmyndigheten och 2021 fastställdes *Strategisk plan 2021–2025*. Den strategiska planen innehåller myndighetens vision, uppdrag, syfte och mål och utgjorde en viktig utgångspunkt i arbetet med verksamhetsplaneringen inför 2022. Den strategiska planen och den årliga verksamhetsplanen finns tillgängliga för medarbetarna på myndighetens intranät. Information om hur Åklagarmyndigheten styrs ingår i introduktionsutbildningen för all personal.

Under 2022 har myndighetens ledningsgrupp, kammarchef, chefsadministratörer och övriga chefer bedrivit ett arbete som syftat till att utveckla den strategiska planen till att bli mer av en strategisk agenda. Bland annat har ett antal prioriterade fokusområden identifierats, vilka har legat till grund för de aktiviteter som planerats inför 2023.

Verksamhet, ekonomi och personalläge följs upp månadsvis och en fördjupad uppföljning görs tertialvis. Då ingår även uppföljning av myndighetens väsentliga risker. Vid behov beslutar riksåklagaren efter tertialuppföljningarna om justeringar av verksamhetsplanen. Resultat- och verksamhetsdialoger mellan verksamheten och chefer för områden och Nationella åklagaravdelningen infördes under 2021. Formerna för dialogerna – som genomförs två gånger per år – har utvecklats under 2022.

Kompetensförsörjning är ett mycket viktigt styrinstrument i myndighetens arbete när det gäller att kunna möta de förväntningar och utmaningar som den expanderande verksamheten står inför. Myndigheten avser att fortsätta utveckla sina processer på området.

Den rättsliga styrningen bedrivs genom rättsutveckling (föreskrifter och rekommendationer), tillsyn (bland annat överprövningar) samt genom ärenden i Högsta domstolen (prejudikatfrågor). Syftet är att säkerställa att åklagarnas rättstillämpning håller hög och jämn kvalitet genom hela utrednings- och beslutsprocessen.

I myndighetens arbetsordning tydliggörs ansvarsfördelningen vad gäller styrningsfrågor. Av denna framgår även ansvarsfördelningen mellan olika delar av organisationen, vad chefsansvaret i myndigheten omfattar och delegationsordningen.

Förebyggande av oegentligheter

Myndigheten har etablerade kontroller och rutiner i it-system och processer, till exempel för ärendehandläggning samt löne- och ekonomihantering, som bidrar till att minska risken för korruption och andra oegentligheter. Utöver de riktlinjer och handböcker som reglerar och stödjer korrekt agerande på specifika områden finns det även etiska riktlinjer för att främja en god kultur inom

myndigheten. Riktlinjerna utgör dels ett moment vid introduktionen av nyanställda, dels ingår de i grundutbildningen för all personal och i relevant vidareutbildning. Nya etiska dilemman tas fram varje år och diskuteras på samtliga arbetsplatser.

Tillsynsavdelningen är ansvarig för att ta emot anmälningar om misstänkta oegentligheter. Sedan 2018 har Åklagarmyndigheten en visselblåsarfunktion som under 2022 har anpassats och uppdaterats i syfte att uppfylla de krav som följer av den nya visselblåsarlagen.

Arbetet mot oegentligheter ingår som en del i myndighetens riskhantering och exempel på befintliga rutiner och kontrollprocesser har samlats in parallellt med riskidentifieringsprocessen. Väsentliga risker med koppling till arbetet mot oegentligheter hanteras i särskild ordning i myndighetens riskhanteringsprocess.

Intern miljö

Den interna miljön på myndigheten är god men möjligheter till utvecklingsinsatser ses kontinuerligt över.

En funktion med teamledare som bland annat ska kunna avlasta operativa chefer har införts och ett långsiktigt utvecklingsarbete kring chefsfunktioner och chefsförsörjning pågår. Ambitionen är att effektivisera verksamheten och att ytterligare höja Åklagarmyndighetens attraktivitet som arbetsgivare.

Arbetsmiljöuppföljningar genomförs två gånger per år. I kombination med medarbetarundersökningen bidrar de till att kontinuerligt stärka myndighetens arbetsmiljö. Som ett led i arbetet med att värna medarbetarnas säkerhet och att uppfylla kraven som beredskapsmyndighet, förbereder Åklagarmyndigheten för att under 2023 inrätta en säkerhetsavdelning.

Riskhantering

Inför 2022 uppdaterades myndighetens riskanalys. Samma tre risker som året innan bedömdes fortsatt vara väsentliga (omfattande driftsavbrott i verksamhetskritiska system, otillåten påverkan samt informationssäkerhet). De planerade åtgärderna följdes upp efter tertial 1 respektive 2. Myndighetens väsentliga risker bedöms ha hanterats på ett ändamålsenligt sätt under året.

Våren 2022 genomfördes en översyn av myndighetens arbete med intern styrning och kontroll. Interna styrdokument har därefter reviderats och processen kring identifiering av väsentliga risker har uppdaterats och tydliggjorts. Roller och funktioner i riskhanteringsprocessen har definierats och en modell med tre olika risknivåer för identifierade risker har utarbetats.

Internrevision

Internrevisionen har under 2022 genomfört tre granskningar. Granskningarna av det systematiska arbetsmiljöarbetet vid två åklagarområden visar i huvudsak på en god följsamhet till regelverket. Granskningen av myndighetens rutiner kring sociala medier visar på ett behov av att stärka arbetet med bland annat styrdokument på området. Internrevisionens rekommendationer har omhändertagits.

Årsredovisningens undertecknande

Jag bedömer att den interna styrningen och kontrollen vid myndigheten har varit betryggande under den period som årsredovisningen avser.

Jag intygar att årsredovisningen ger en rättvisande bild av verksamhetens resultat samt av kostnader, intäkter och myndighetens ekonomiska ställning.

Stockholm den 20 februari 2023



Petra Lundh
Riksåklagare

Förteckning över särskild återrapportering

Här framgår sidhänvisning för de särskilda återrapporteringskrav och uppdrag som enligt regleringsbrev från justitie- och utrikesdepartementen samt instruktion för Åklagarmyndigheten ska redovisas i myndighetens årsredovisning. Sidhänvisningarna pekar på de sidor där den huvudsakliga återrapporteringen sker. Ytterligare relevant information kan förekomma i andra delar av årsredovisningen.

Återrapporteringskrav	Sid
Kontaktförbud	42–43
Brott mot barn, brott i parrelation, sexualbrott och brott med hedersmotiv	34–42
Avfallsbrottslighet	51
Terrorism	46–47
Särskilt om handläggningen av penningtvåtsbrott och finansiering av terrorism	47–49
Internationell civil krishantering och fredsfrämjande	71–72

Organisationsstyrning	Sid
Kompetensförsörjning	73–74

Uppdrag	Sid
Anslutning till e-Evidencesystemet	57

Information till regeringen enligt myndighetens instruktion	Sid
I vilken utsträckning tidsfristerna enligt lagen (1964:167) med särskilda bestämmelser om unga lagöverträdare och 2 a § förundersökningskungörelsen (1947:948) har hållits	33–34 36–37
Handläggningen av ärenden om finansiering av terrorism eller särskild allvarlig brottslighet enligt 6§ terroristbrottslagen (2022:666) eller försök till sådant brott, och brott enligt lagen (2014:307) om straff för penningtvåtsbrott	47–49
Tillämpningen av reglerna om häktning och restriktioner, varvid uppgifter som avser häktade personer i åldersgrupperna 15–17 år respektive 18–20 år ska redovisas särskilt	51–56
lakttagelser som gjorts inom ramen för den rättsliga tillsynsverksamheten	59–61

Definitioner verksamhetsstatistik

Verksamhetsstatistiken redovisas utifrån ärenden eller brottsmisstankar:

- **Ärende** – Omfattar vanligen en eller flera misstänkta personer som var och en misstänks för ett eller flera brott.
- **Brottsmisstanke** – Koppling mellan ett brott och en misstänkt person.

Följande mått används huvudsakligen för att följa utvecklingen av verksamheten och dess resultat:

- **Inkomna ärenden** – Antal operativa ärenden som har inkommit till Åklagarmyndigheten.
- **Inkomna brottsmisstankar** – Antal inkomna brottsmisstankar till Åklagarmyndigheten.
- **Avslutade ärenden** – Antal operativa ärenden som har avslutats.
- **Avslutade brottsmisstankar** – Antal brottsmisstankar med ett avgörande beslut.
- **Balanserade ärenden** – Antal operativa ärenden som vid årsskiftet inte är avslutade. Ärendet kan avslutas först när handläggningen av samtliga ingående delar avslutats samt eventuell dom vunnit laga kraft.
- **Balanserade brottsmisstankar** – Antal brottsmisstankar som vid årsskiftet är inkomna till Åklagarmyndigheten men inte avslutade samt misstankar med åtalsbeslut som inväntar eventuell dom.
- **Antal lagförda personer** – Antalet personer med lagföringsbeslut inom ramen för ett ärende. Samma person räknas på nytt om ett nytt lagföringsbeslut fattas i ett annat ärende.
- **Andel lagförda personer** – Antalet personer för vilka lagföringsbeslut fattats dividerat med det totala antalet misstänkta personer för vilka beslut om lagföring eller avskrivning fattats. Beslut av administrativ karaktär exkluderas.
- **Antal lagförda brottsmisstankar** – Antal brottsmisstankar med lagföringsbeslut.
- **Andel lagförda brottsmisstankar** – Antalet brottsmisstankar för vilka lagföringsbeslut fattats dividerat med det totala antalet brottsmisstankar där beslut om lagföring eller avskrivning fattats. Beslut av administrativ karaktär exkluderas.
- **Genomströmningstid** – Tid i dagar från det att en anmälan om brott inkommer till åklagarkammare till att ett beslut fattats. Omfattar brottsmisstankar där åklagare varit förundersökningsledare. Redovisas som medelvärde.
- **Beslutstid** – Tid i dagar från det att en färdig brottsutredning – åklagarledd eller ledd av annan – inkommer till dess att beslut fattats. Redovisas som medelvärde.
- **Ärenden med förverkandeyrkande** – Antal ärenden där minst ett yrkande om förverkande av utbyte av brott och brottslig verksamhet framställts av åklagare.

**Grafisk form
och produktion:**
Sinfo Yra

Tryck:
Stibo Complete,
februari 2023

Foto:

Per Groth (omslag, s. 3, 5:2–3, 7, 12), Universum AB (s. 4:1), Erik Nilsson (4:2), Frederik Abbemo (4:3), Stockfoto/TT (s. 4:4, 86–87), Robin Simonsson (s. 5:1), Carl Johan Erikson/Sveriges Domstolar (s. 5:4), Staffan Gustavsson (s. 9), Anders Wiklund/TT (s. 10–11), Daniel Holmgren (s. 17), Robin Lorentz-Allard/Aftonbladet/TT (s. 24) samt Göran Strand (s. 78–79).



ÅKLAGARMYNDIGHETEN